USTAWA

Konstytucyina

i

Statuta Organiczne

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

---

w WARSZAWIE.

w Drukarni przy Nowolipiu № 646.

1816.

CHARTE

Constitutionnelle

et

Statuts Organiques

du

ROYAUME DE POLOGNE.

Joseph [illegible]

à VARSOVIE.

De l'imprimerie rue Nowolipie N° 646.

1816.

USTAWA
KONSTYTUCYINA.

CHARTE
CONSTITUTIONNELLE.

USTAWA
KONSTYTUCYINA
KROLESTWA POLSKIEGO.

TYTUŁ PIERWSZY.
Stosunki Polityczne Królestwa.

Artykuł 1.

Królestwo Polskie iest na zawsze połączone z Cesarstwem Rossyiskiem.

Artykuł 2.

Stosunki cywilne i polityczne które iemu naznaczamy, iako też i związki to połączenie ustalić maiące, obięte są ninieyszą Ustawą, którą mu nadaiemy.

Artykuł 3.

Korona Królestwa Polskiego iest dziedziczną w Osobie Naszéy i Naszych Potomków, Dziedziców i Następców, podług porządku Następstwa ustanowionego dla Tronu Cesarsko-Rossyiskiego.

Artykuł 4.

Ustawa Konstytucyina oznacza sposób i prawidła sprawowania Władzy Naywyższéy.

CHARTE CONSTITUTIONNELLE DU ROYAUME DE POLOGNE.

TITRE I.

Relations politiques du Royaume.

Article 1.

Le Royaume de Pologne est à jamais réuni à l'Empire de Russie.

Article 2.

Les Rapports civils et politiques dans lesquels Nous le plaçons, ainsi que les liens qui doivent consolider cette réunion, sont déterminés par la présente Charte que Nous lui accordons.

Article 3.

La Couronne du Royaume de Pologne est héréditaire dans Notre Personne et dans celle de Nos Descendans, Héritiers et Successeurs, suivant l'ordre de Succession établi pour le Trône Impérial de Russie.

Article 4.

La Charte Constitutionelle établit le mode et le principe de l'exercice de la Souveraineté.

Artykuł 5.

Król w przypadku swoiéy nieprzytomności mianuie Namiestnika, który powinien mieszkać w Królestwie. Namiestnik podług woli odwołanym bydź może.

Artykuł 6.

Gdy Król nie będzie mianował swym Namiestnikiem Xiążęcia Cesarsko-Rossyiskiego, wybór ten padać nie może tylko na Rodaka, albo na osobę któréy Król nada naturalizacyą stosownie do prawideł ustanowionych przez artykuł trzydziesty trzeci.

Artykuł 7.

Namiestnik będzie mianowany przez Akt publiczny. Akt takowy oznaczy wyraźnie rodzay i rozciągłość Władzy, iaka mu będzie powierzoną.

Artykuł 8.

Stosunki polityki zewnętrznéy Naszego Cesarstwa będą wspólne Naszemu Królestwu Polskiemu.

Artykuł 9.

Sam tylko Panuiący będzie miał prawo oznaczyć uczestnictwo Królestwa Polskiego do woien przez Rossyą toczonych, iako też do traktatów pokoiu i handlowych, któreby to Mocarstwo zawierać mogło.

Article 5.

Le Roi en cas d'absence, nomme un Lieutenant qui devra résider dans le Royaume. Le Lieutenant est révocable à volonté.

Article 6.

Quand le Roi ne nomme pas pour Son Lieutenant un Prince Impérial de Russie, le choix ne peut tomber que sur un indigène, ou sur une personne à laquelle le Roi aurait accordé la Naturalisation, conformément au principe établi dans l'article 33.

Article 7.

La Nomination du Lieutenant se fera par un Acte public. Cet Acte déterminera précisément la nature et l'étendue des pouvoirs qui lui seront délégués.

Article 8.

Les rapports de politique extérieure de Notre Empire, seront communs au Royaume de Pologne.

Article 9.

Le Souverain seul aura le droit de déterminer la participation du Royaume de Pologne dans les guerres de la Russie, ainsi que dans les Traités de paix ou de Commerce que cette Puissance pourra conclure.

Artykuł 10.

W każdym przypadku wprowadzenia woysk Rossyiskich do Polski, lub woysk Polskich do Rossyi, lub w przypadku przechodu tychże woysk przez iaką Prowincyą iednego z dwóch Państw, utrzymanie ich i koszta przechodu ponoszone zostaną całkowicie przez kray, do którego należeć będą. Woysko Polskie nie będzie nigdy użyte za granicami Europy.

TYTUŁ DRUGI.

Zaręczenia Ogólne.

Artykuł 11.

Religiia Katolicko-Rzymska wyznawana przez naywiększą część Mieszkańców Królęstwa Polskiego, będzie przedmiotem szczególnieyszéy opieki Rządu, nie uwłaczaiąc przez to wolności innych wyznań, które wszystkie bez wyłączenia, obrządki swe całkowicie i publicznie pod protekcyą rządu odbywać mogą.

Różność wyznań Chrześciańskich, nie będzie stanowić żadnéy w używaniu praw cywilnych i politycznych.

Article 10.

Dans tous les cas d'introduction de Troupes Russes en Pologne, ou de Troupes Polonaises en Russie, ou dans le cas de passage de ces Troupes par une Province de ces deux Etats; leur entretien et les fraix de leur Transport, seront entièrement à la charge du pays auquel elles appartiendront. L'Armée Polonaise ne sera jamais employée hors de l'Europe.

TITRE II.

Garanties générales.

Article 11.

La Réligion Catholique Romaine professée par la plus grande partie des habitans du Royaume de Pologne, sera l'objet des soins particuliers du Gouvernement, sans qu'elle puisse par-là déroger en rien á la liberté des autres cultes qui, tous sans exception, pourront s'exercer pleinement et publiquement, et jouiront de la protection du Gouvernement. La différence des cultes Chrétiens n'en établit aucune dans la jouissance des droits civils et politiques.

Artykuł 12.

Duchowieństwo wszystkich wyznań, iest pod protekcyą i dozorem Praw i Rządu.

Artykuł 13.

Fundusze posiadane teraz przez Duchowieństwo Katolicko-Rzymskie i przez Duchowieństwo Grecko-Unickie, iako też te, które mu nadamy przez szczególne postanowienie będą uznane za własność niewzruszoną i wspólną całey hierarchii duchowney, skoro Rząd wskaże i przeznaczy wzwyż wspomnionemu Duchowieństwu Dobra Narodowe składać maiące iego uposażenie.

Artykuł 14.

W Senacie Królestwa Polskiego zasiadać będzie tyle Biskupów Obrzędu Katolicko-Rzymskiego, ile prawo oznaczy Woiewództw. Zasiadać będzie prócz tego Biskup Grecko-Unicki.

Artykuł 15.

Duchowieństwo wyznania Ewangielicko-Augsburskiego i wyznania Ewangielicko-Reformowanego, używać będzie wsparcia rocznego które im nadamy.

Article 12.

Les Ministres de tous les Cultes,, sont sous la protection et la surveillance des lois et du Gouvernement.

Article 13.

Les fonds que le Clergé Catholique Romain et le Clergé du Rit Grec-Uni possédent actuellement et ceux que Nous leur accorderons par un décret spécial, seront déclarés propriété inaliénable et commune à toute l'hiérarchie Ecclesiastique, dès que le Gouvernement aura fixé et affecté aux dits Clergés les Domaines Nationaux qui formeront leur dotation.

Article 14.

Il siègera dans le Sénat du Royaume de Pologne autant d'Evêques du Rit Catholique Romain, que la Loi fixera de Palatinats. Il y siègera de plus un Evêque du Rit Grec-Uni.

Article 15.

Le Clergé de la Confession Evangélique d'Augsbourg et de la Confession Evangélique Réformée, jouira du secours annuel que Nous leur accorderons.

A r t y k u ł 16.

Wolność druku iest zaręczona. Prawo przepisze środki ukrócenia iéy nadużyciów.

A r t y k u ł 17.

Prawo rozciąga swą opiekę zarówno do wszystkich Obywateli bez żadnéy różnicy stanu i powołania.

A r t y k u ł 18.

Starodawne prawo Kardynalne — *Neminem captivari permittemus nisi jure victum*, — stosować się będzie do wszystkich Mieszkańców wszelkiego stanu, podług następuiących prawideł:

A r t y k u ł 19.

Nikt nie będzie mógł bydź zatrzymanym, tylko podług form i w przypadkach prawem oznaczonych.

A r t y k u ł 20.

Powody zatrzymania powinny bydź natychmiast oznaymione na pismie osobie zatrzymanéy.

A r t y k u ł 21.

Każda osoba zatrzymana, stawioną będzie naypóźniéy w trzech dniach przed Sąd właściwy, końcem iéy wybadania lub osądzenia podług form przepisanych.

Article 16.

La Liberté de la presse est garantie. La loi règlera les moyens d'en réprimer les abus.

Article 17.

La loi protége également tous les Citoyens, sans aucune distinction de leur Classe ni de leur condition.

Article 18.

L'ancienne loi fondamentale — „*Neminem captivari permittemus nisi jure victum*" sera applicable aux habitans de toutes les Classes dans les termes suivans:

Article 19.

Personne ne pourra être arrêté que selon les formes et dans les cas déterminés par la loi.

Article 20.

On devra notifier incessamment et par écrit à la personne arrêtée les causes de son arrestation.

Article 21.

Tout individu arrêté sera présenté au plus tard dans les trois jours au Tribunal compétent pour y être examiné ou jugé dans les formes prescrites. S'il est discul-

Jeżeli będzie uniewinnioną przez pierwsze śledztwo, wróconą iey natychmiast wolność zostanie.

Artykuł 22.

W przypadkach prawem dozwolonych, ktokolwiek złoży rękoymią, powinien bydź natychmiast tymczasowie uwolnionym.

Artykuł 23.

Nikt karanym bydź nie może, tylko na mocy trwaiącego Prawa i wyroku właściwego Sądu.

Artykuł 24.

Każdemu Polakowi wolno będzie przenosić się z swą osobą i z swym maiątkiem, podług form prawem oznaczonych.

Artykuł 25.

Skazany na karę ponosić ią będzie w Królestwie. Nikt nie będzie mógł bydź z kraiu wywożonym, wyiąwszy w przypadkach wywołania Prawem oznaczonych.

Artykuł 26.

Wszelka własność iakiegokolwiek nazwiska i rodzaiu, czyli się znayduie na powierzchni czyli we wnętrznościach ziemi, do kogokolwiek bądź należąca, iest świętą i nietykalną. Zadna władza nie ma prawa iey

pé par les premières enquêtes, il sera mis sur le champ en liberté.

Article 22.

Dans les cas déterminés par la loi, on devra mettre en liberté provisoire, celui qui fournira caution.

Article 23.

Nul ne peut être puni, qu'en vertu de Loix existantes et d'une sentence rendue par le Magistrat compétent.

Article 24.

Tout Polonais est libre de transporter sa personne et sa propriété, en suivant les formes déterminées par la loi.

Article 25.

Tout condamné subira sa peine dans le Royaume, personne ne pouvant en être déporté, excepté dans les cas de bannissement prévus par la Loi.

Article 26.

Toute propriété, quelque soit sa désignation ou sa nature, qu'elle se trouve sur la superficie ou dans le sein de la Terre et à quelque individu qu'elle appartienne, est déclarée sacrée et inviolable. Aucune Au-

naruszyć pod iakim bądź pozorem. Ktokolwiek nachodzi cudzą własność, za gwałciciela bezpieczeństwa publicznego uważanym i iako taki karanym będzie.

Artykuł 27.

Rząd wszelako ma prawo wymagać od każdego odstąpienia własności, z powodu użyteczności publiczney, za sprawiedliwém i poprzedniém wynadgrodzeniem. Prawo oznaczy formy i przypadki do których powyższe prawidło będzie się mogło stosować.

Artykuł 28.

Wszystkie czynności publiczne Administracyine, Sądowe i Woyskowe, bez żadnego wyłączenia, odbywać się będą w ięzyku Polskim.

Artykuł 29.

Urzędy publiczne, cywilne i woyskowe nie będą mogły bydź sprawowane tylko przez Polaków. Urzędy Prezesów Sądów pierwszéy Instancyi, Kommissyi Woiewódzkich i Trybunałów Appellacyinych, Członków Rad Woiewódzkich, Urzędy Poselskie i Deputowanych na Seym, iako téż Urzędy Senatorskie, nie mogą bydź powierzane, tylko właścicielom gruntowym.

torité n'y peut porter atteinte sous quelque prétexte que ce soit. Quiconque attaque la propriété d'autrui, est réputé violateur de la sureté publique et puni comme tel.

Article 27.

Néanmoins le Gouvernement a le droit d'exiger d'un particulier le sacrifice de sa propriété pour cause d'utilité publique, moyennant une juste et préalable indemnité. La loi déterminera les cas et les formes de l'application de ce principe.

Article 28.

Toutes les affaires publiques administratives, judiciaires et militaires, seront sans aucune exception, traitées dans la langue polonaise.

Article 29.

Les emplois publics, civils et militaires, ne peuvent être éxercés que par des Polonais. Les places de Présidens des Tribunaux de première Instance, de Présidens des Commissions Palatinales, des Tribunaux d'Appel, les places de Membres des Conseils de Palatinat, les fonctions de Nonces et Députés à la Diète et celles de Sénateurs, ne pourront être données qu'à des Propriétaires fonciers.

Artykuł 30.

Wszyscy urzędnicy publiczni w Administracyi, mogą bydź odwołani do woli przez tęż samą Władzę która ich mianuie. Wszyscy bez żadnego wyłączenia, są odpowiedzialni za swe urzędowanie.

Artykuł 31.

Naród Polski mieć będzie wiecznemi czasy Reprezentacyą Narodową w Seymie, złożonym z Króla i z dwóch Izb, z których pierwsza składać się będzie z Senatu, druga z Posłów i Deputowanych od Gmin.

Artykuł 32.

Każdy Cudzoziemiec, skoro się wylegitymuie, używać będzie zarówno z innemi mieszkańcami protekcyi praw i korzyści przez nie zaręczonych. Będzie mógł, równie iak oni, pozostać w kraiu, lub się zniego wynieść zachowuiąc wydane przepisy, powrócić, nabywać własności gruntowéy i podać się do uzyskania naturalizacyi.

Artykuł 33.

Każdy Cudzoziemiec stawszy się właścicielem, uzyskawszy naturalizacyą, nauczywszy się języka Polskiego i pięć lat w kraiu

nie-

Article 30.

Tous les Fonctionnaires publics dans la partie Administrative sont révocables à volonté, par la même autorité qui les a nommés. Tous, sans exception quelconque, sont responsables de leur gestion.

Article 31.

La Nation Polonaise aura à perpétuité une Représentation Nationale; elle consistera dans la Diète composée du Roi et de deux Chambres. La première sera formée du Sénat, la seconde des Nonces et des Députés des Communes.

Article 32.

Tout Etranger après s'être légitimé, jouira à l'égal des autres habitans, de la protection des loix et des avantages qu'elles garantissent. Il pourra comme eux rester dans le pays, en sortir en se conformant aux règles qui seront établies, y rentrer, acquérir une propriété foncière et se qualifier pour demander sa naturalisation.

Article 33.

Tout Etranger devenu Propriétaire et naturalisé, qui aura appris la langue Polonaise, pourra être admis à l'exercice des fonctions

nienagannie zamieszkawszy, może bydź przypuszczonym do urzędu publicznego.

Artykuł 34.

Wszelako Król mocen będzie, bądź z własnéy woli, bądź na przedstawienie Rady Stanu, przypuścić cudzoziemców z zdolności znakomitych, do urzędów publicznych, nie obiętych artykułem dziewięćdziesiątym.

TYTUŁ TRZECI.

O Rządzie.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O Królu.

Artykuł 35.

Rząd iest w osobie Króla. Król sprawuie Władzę wykonawczą w całéy swoiéy rozciągłości. Wszelka Władza wykonawcza lub administracyina, od Niego tylko pochodzić może.

Artykuł 36.

Osoba Królewska iest święta i nietykalna.

Artykuł 37.

Wszystkie akta publiczne Sądów, Trybunałów i Magistratur iakich bądź, pod

publiques aprés cinq années de résidence et d'une conduite irréprochable.

Article 34.

Néanmoins le Roi pourra de son propre gré, ou sur la présentation du Conseil d'Etat, admettre des étrangers distingués par leurs talens à des fonctions publiques, autres que celles désignées à l'article 90.

TITRE III.

Du Gouvernement.

CHAPITRE I.

Du Roi.

Article 35.

Le Gouvernement réside dans la Personne du Roi. Il exerce dans toute leur plénitude les fonctions du pouvoir exécutif. Toute autorité exécutrice ou administrative ne peut émaner que de Lui.

Article 36.

La Personne du Roi est sacrée et inviolable.

Article 37.

Les Actes publics des Tribunaux, Cours et Magistratures quelconques, seront dres-

Królewskim wydawane będą Imieniem. Monety i stęple nosić będą oznakę przez Niego wskazaną.

Artykuł 38.

Kierunek siły zbroyney w pokoiu i woynie, iako też mianowanie Dowodzców i Officyerów, należą wyłącznie do Króla.

Artykuł 39.

Król rozrządza dochodami Państwa stosownie do ułożonego Budżetu, a przez siebie potwierdzonego.

Artykuł 40.

Prawo wydawania woyny i zawierania Traktatów i umów wszelakich, zachowane iest Królowi.

Artykuł 41.

Król mianuie Senatorów, Ministrów, Radzców Stanu, Referendarzy, Prezesów Kommissyy Woiewódzkich, Prezesów i Sędziów różnych Sądownictw do nominacyi Królewskiey zachowanych,. Agentów dyplomatycznych i handlowych, tudzież wszystkich innych Urzędników administracyynych, bądź przez siebie bezpośrednio, bądź przez upoważnione do tego od siebie władze.

sés au Nom du Roi. Les Monnoies et les timbres porteront l'empreinte qui sera par Lui déterminée.

Article 38.

La direction de la force armée en paix, comme en guerre ainsi que la nomination des Commandans et Officiers, appartient exclusivement au Roi.

Article 39.

Le Roi dispose des revenus de l'Etat conformément au Budget qui en sera formé et par Lui approuvé.

Article 40.

Le droit de déclarer la guerre et de conclure des Traités et Conventions quelconques, est réservé au Roi.

Article 41.

Le Roi nomme les Sénateurs, les Ministres, les Conseillers d'Etat, les Maîtres des Requêtes, les Présidens des Commissions Palatinales, les Présidens et Juges des différens Tribunaux, réservés à Sa nomination, les Agens diplomatiques et commerciaux et tous les autres fonctionnaires de l'administration, soit immédiatement par Lui même, soit par les Autorités auxquelles il en déléguera le Pouvoir.

Artykuł 42.

Król mianuie Arcybiskupów i Biskupów różnych wyznań, Suffraganów, Prałatów i Kanoników.

Artykuł 43.

Prawo ułaskawienia zachowane iest wyłącznie Królowi, który iest mocen darować lub zamienić karę.

Artykuł 44.

Do Panuiącego należy ustanowienie, urządzenie i rozdawnictwo orderów cywilnych i woyskowych.

Artykuł 45.

Wszyscy Nasi następcy do Królestwa Polskiego, powinni się koronować iako Królowie Polscy, w Stolicy podług obrządku iaki ustanowiemy, i wykonaią następuiącą przysięgę: „Przysięgam i przyrzekam przed Bogiem i na Ewangielią, iż ustawę Konstytucyiną zachowywać i zachowania iey wszelkiemi siłami przestrzegać będę."

Artykuł 46.

Do Króla należy prawo nadania Szlachectwa, naturalizacyi i tytułów honorowych.

Article 42.

Le Roi nomme les Archevêques et Evêques des différens Cultes, les Suffragans, les Prélats et les Chanoines.

Article 43.

Le droit de faire grace est exclusivement réservé au Roi. Il pourra remettre ou commuer la peine.

Article 44.

La Création, les Statuts et la distribution des Ordres civils et militaires appartient au Souverain.

Article 45.

Tous Nos Successeurs au Royaume de Pologne, sont astreints à se faire couronner Rois de Pologne dans la Capitale, suivant la forme que Nous établirons, et ils prêteront le serment ci-après: — „Je jure et „promets devant Dieu et sur l'Evangile de „maintenir et faire exécuter de tout mon „pouvoir la Charte Constitutionnelle."

Article 46.

Le droit de donner la noblesse, de naturaliser et d'accorder des titres honorifiques, appartient au Roi.

Artykuł 47.

Wszelkie rozkazy i postanowienia Królewskie powinny bydź zaświadczone podpisem Ministra naczelnika wydziału, który będzie odpowiedzialnym za wszystko, coby te rozkazy lub postanowienia obeymować mogły przeciwnego konstytucyi i prawom.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O Regencyi.

Artykuł 48.

Przypadki Regencyi, które są lub będą dopuszczone w Rossyi, równie iak władza i attrybucye Regenta, będą wspólne Królestwu Polskiemu i określone temiż samemi prawidłami.

Artykuł 49.

W przypadku Regencyi, Minister Sekretarz Stanu winien iest, pod osobistą odpowiedzialnością donieść Namiestnikowi o ustanowieniu Regencyi Rossyiskiey.

Artykuł 50.

Namiestnik otrzymawszy uwiadomienie Regencyi Rossyiskiey i doniesienie Ministra Sekretarzą Stanu, zwoływa Senat dla obrania Członków Regencyi Królestwa.

Article 47.

Tous les ordres et décrets du Roi seront contresignés par un Ministre Chef de Département, qui sera responsable pour tout ce que ces ordres et décrets pourraient renfermer de contraire à la Constitution et aux loix.

CHAPITRE II.

De la Régence.

Article 48.

Les cas de Régence qui sont ou seront admis pour la Russie, ainsi que les pouvoirs et les attributions du Régent, seront communs au Royaume de Pologne et réglés par les mêmes principes.

Article 49.

Dans les cas de Régence, le Ministre Secrétaire d'Etat est obligé sous sa responsabilité personnelle d'annoncer au Lieutenant l'établissement de la Régence de Russie.

Article 50.

Le Lieutenant recevant la communication de la Régence de Russie et le rapport du Ministre-Secrétaire d'Etat, convoque le Senat pour l'éléction des membres de la Régence du Royaume.

Artykuł 51.

Regencya Królestwa składać się będzie z Regenta Rossyiskiego, z czterech Członków przez Senat wybranych i z Ministra Sekretarza Stanu. Zasiadać będzie w stolicy Cesarstwa Rossyiskiego pod prezydencyą Regenta.

Artykuł 52.

Władza Regencyi będzie taż sama co i Króla, wyłączywszy że nie będzie mogła mianować Senatorów, i że wszystkie iéy mianowania ulegaią potwierdzeniu Króla, który obeymuiąc Rządy może ie odwołać; i że postanowienia iéy wychodzić będą w Imieniu Króla.

Artykuł 53.

Mianowanie i odwołanie Namiestnika zależy od Regencyi podczas iéy rządu.

Artykuł 54.

Gdy Król obeymie rządy, każe Regencyi zdać sobie sprawę z iéy działań.

Article 51.

La Régence du Royaume sera composée du Régent de Russie, de quatre membres élus par le Sénat et du Ministre-Secrétaire d'Etat. Elle siègera dans la Capitale de l'Empire de Russie. Le Régent la préside.

Article 52.

L'autorité de la Régence du Royaume est égale à celle du Roi, à l'exception qu'elle ne pourra nommer des Sénateurs, que toutes ses nominations seront soumises à l'approbation du Roi, qui en prenant les rênes du Gouvernement pourra les révoquer; et qu'elle publiera ses décrets au Nom du Roi.

Article 53.

La nomination et le rappel du Lieutenant dépend de la Régence pendant son administration.

Article 54.

Lorsque le Roi prendra les rênes du Gouvernement, il se fera rendre compte par la Régence de sa gestion.

Artykuł 55.

Członki Regencyi odpowiadaią z osób i maiątków za wszystko, coby zdziałali przeciwnego konstytucyi i prawom.

Artykuł 56.

W przypadku śmierci Członka Regencyi, Senat zwołany przez Namiestnika, mieysce wakuiące zapełni. Regencya mianuie Ministra Sekretarza Stanu.

Artykuł 57.

Członki Regencyi przed udaniem się do stolicy Cesarstwa Rossyiskiego, wykonaią przysięgę w obliczu Senatu i przyrzeką wierne zachowywanie Konstytucyi i praw.

Artykuł 58.

Regent Rossyiski wykona tęż samę przysięgę w obliczu członków Regencyi Królestwa.

Artykuł 59.

Minister Sekretarz Stanu będzie obowiązanym wykonać podobnąż przysięgę.

Article 55.

Les Membres de la Régence du Royaume sont résponsables de leur personne et sur leurs biens, de tout ce qu'ils auront fait de contraire à la Constitution et aux lois.

Article 56.

En cas de mort d'un des membres de la Régence, le Sénat convoqué par le Lieutenant, pourvoit à son remplacement. La Régence nomme le Ministre - Secrétaire d'Etat.

Article 57.

Les membres de la Régence avant que de se rendre dans la capitale de l'Empire de Russie, prêteront serment en présence du Sénat et s'engageront à respecter fidélement la Constitution et les loix.

Article 58.

Le Régent de Russie prêtera le même serment en présence des membres de la Régence du Royaume.

Article 59.

Le Ministre-Secrétaire d'Etat sera tenu de faire un pareil serment.

Artykuł 60.

Akt wykonania przysięgi przez Regenta, przesłany będzie Senatowi Polskiemu.

Artykuł 61.

Akt wykonania przysięgi przez Ministra Sekretarza Stanu, będzie również przesłanym Senatowi Polskiemu.

Atrykuł 62.

Akt wykonania przysięgi przez Członków Regencyi, będzie przesłany przez Senat Polski Regentowi Rossyiskiemu.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O Namiestniku i o Radzie Stanu.

Artykuł 63.

Rada Stanu pod prezydencyą Króla lub Jego Namiestnika, składa się z Ministrów, Radzców Stanu, Referendarzy, iako też z osób które Król zechce szczególnie do niéy wezwać.

Artykuł 64.

W nieprzytomności Króla, Namiestnik i Rada Stanu zarządzaią, w Jego Imieniu sprawami publicznemi Królestwa.

Article 60.

L'Acte de prestation de serment du Régent sera adressé au Sénat de Pologne.

Article 61.

L'Acte de prestation de serment du Ministre-Secrétaire d'Etat sera également envoyé au Sénat de Pologne.

Article 62.

L'Acte de prestation de serment des membres de la Régence, sera adressé par le Sénat de Pologne au Régent de Russie.

CHAPITRE III.

Du Lieutenant et du Conseil d'Etat.

Article 63.

Le Conseil d'Etat présidé par le Roi, ou Son Lieutenant, est composé des Ministres, des Conseillers d'Etat, des Maîtres des Requêtes, ainsi que des personnes qu'il plaira au Roi d'y appeller spécialement.

Article 64.

Le Lieutenant et le Conseil d'Etat administrent dans l'absence du Roi et en Son Nom les affaires publiques du Royaume.

Artykuł 65.

Rada Stanu dzieli się na Radę administracyiną i na ogólne Zgromadzenie.

Artykuł 66.

Rada Administracyina składać się będzie z Namiestnika, z Ministrów Naczelników pięciu Wydziałów Rządowych i z innych osób, szczególnie przez Króla wezwanych.

Artykuł 67.

Członki Rady Administracyiney maią głos doradczy. Zdanie Namiestnika iest iedynie stanowcze. Namiestnik wydawać będzie swe postanowienia w Radzie, stosownie do Ustawy Konstytucyiney, do praw i do pełnomocnictwa Królewskiego.

Artykuł 68.

Każde postanowienie Namiestnika, aby było obowiązuiącém, wydane bydź powinno w Radzie Administracyiney i zaświadczone podpisem Ministra Naczelnika Wydziału.

Artykuł 69.

Namiestnik przedstawia do Nominacyi Królewskiey, podług osobnego urządzenia, po dwóch Kandydatów na każde mieysce wakuiące Arcy-Biskupa, Biskupa Senatora,

Article 65.

Le Conseil d'Etat se partage en Conseil d'Administration et en Assemblée générale.

Article 66.

Le Conseil d'Administration sera composé du Lieutenant, des Ministres Chefs des cinq Départemens du Gouvernement, et autres personnes spécialement appellées par le Roi.

Article 67.

Les membres du Conseil d'Administration ont voix consultative. L'avis du Lieutenant seul décide. Il prendra ses résolutions dans le Conseil conformément à la Charte Constitutionnelle, aux Loix et aux plein-pouvoirs du Roi.

Article 68.

Tout décret du Lieutenant pour être obligatoire, doit être rendu en Conseil d'Administration et contresigné par un Ministre Chef de Département.

Article 69.

Le Lieutenant présente à la nomination du Roi, conformément aux dispositions d'un Réglement particulier, deux Candidats pour chaque place vacante d'Archevêque ou d'Evêque,

tora, Ministra, Sędziego Trybunału Naywyższego, Radzcy Stanu i Referendarza.

Artykuł 70.

Namiestnik wykona w ręce Króla i w obliczu Senatu, następuiącą przysięgę: „Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, iż sprawować będę w Imieniu Króla, Rządy Polski stosownie do Aktu Konstytucyinego, do praw i do pełnomocnictwa Królewskiego, i że złożę Królowi władzę którą mi powierzył, skoro się Jego Królewskiey Mości zdawać będzie." W nieprzytomności Króla w Królestwie, Akt złożenia przysięgi przez Namiestnika w ręce Królewskie, przesłany będzie Senatowi przez Ministra Sekretarza Stanu.

Artykuł 71.

Pod bytność Królewską Władza Namiestnika iest zawieszona. Zawisło w ten czas od Króla pracować poiedyńczo z Ministrami, lub zwoływać Radę Administacyiną.

Artykuł 72.

W przypadku zeyścia z tego świata Namiestnika, lub gdyby Królowi nie zdawało się nominować go, Król tymczasowo mieysce iego zastąpi mianowaniem Prezesa.

Artykuł 73.

Ogólne zgromadzenie Rady Stanu, składać się będzie ze wszystkich członków wyrażonych

de Sénateur, Ministre, Juge suprême, Conseiller d'Etat et Maître des Requêtes.

Article 70.

Le Lieutenant prête entre les mains du Roi en présence du Sénat le serment suivant: „Je „jure à Dieu tout-puissant d'administrer les „affaires de Pologne au nom du Roi, conformément à l'Acte constitutionnel, aux Loix et „aux plein-pouvoirs du Roi, et de remettre au Roi „le pouvoir qui m'est confié, dès que Sa Ma„jesté le jugera à propos." Si le Roi est absent du Royaume, l'Acte de préstation de serment du Lieutenant, prêté entre les mains du Roi, sera adressé au Sénat par le Ministre Secrétaire d'Etat.

Article 71.

Le Roi présent, l'autorité du Lieutenant est suspendue. Il dépend alors du Roi de travailler séparement avec les Ministres, ou de réunir le Conseil d'Administration.

Article 72.

Dans le cas de decés du Lieutenant, ou si le Roi ne jugeait pas à propos d'en nommer un, Il pourvoirait à son remplacement *ad interim* par un Président.

Article 73.

L'assemblée générale du Conseil d'Etat sera composée de tous les membres désignés en l'art.

w artykule sześćdziesiątym trzecim. Odbywać się będzie pod Prezydencyą Królewską, Namiestnika, lub w Ich nieprzytomności pierwszego członka Rady, podług porządku oznaczonego w artykułach sześćdziesiątym trzecim, i sześćdziesiątym szóstym.

Czynnością iéy będzie:

1. Roztrząsać i układać proiekta wszelkie do praw i urządzeń ogółu kraiu tyczących się.
2. Stanowić względem oddania pod Sąd Urzędników Administracyynych mianowanych przez Króla, za przestępstwa w Urzędzie, wyiąwszy tych co są Sądom Seymowym ulegli.
3. Stanowić w przypadkach sporu o Juryzdykcyą.
4. Roztrząsać corocznie zdanie sprawy przez każdy główny Wydział Rządowy składane.
5. Zbierać spostrzeżenia względem nadużyciów i tego wszystkiego coby mogło uwłaczać Ustawie Konstytucyinéy, i układać z niéy ogólne przedstawienie podać się maiące Panuiącemu, który oznaczy przedmioty podlegaiące odesłaniu, za Jego rozkazem, do Senatu lub do Seymu.

63. Elle sera présidée par le Roi ou le Lieutenant, et dans leur absence par le premier des membres du Conseil dans l'ordre fixé par les art. 63. et 66.

Ses attributions sont:

1. De discuter et de rédiger tous les projets de Loix et Réglemens concernant l'administration générale du pays.
2. De statuer sur la mise en jugement de tous les fonctionnaires administratifs nommés par le Roi, pour cause de prévarication dans l'exercice de leurs fonctions, hors ceux qui sont justiciables de la haute Cour nationale.
3. De décider sur les cas de conflit de jurisdiction.
4. D'examiner annuellement les comptes rendus par chaque branche principale d'administration.
5. De faire ses observations sur les abus ou sur les élémens qui pourraient déroger à la Charte Constitutionnelle, et d'en former un rapport général qu'elle adressera au Souverain, qui déterminera les objets qui seront de nature à être renvoyés par ses ordres, soit au Sénat, soit à la diète.

Artykuł 74.

Zgromadzenie ogólne Rady Stanu, roztrząsa wszelkie przedmioty na rozkaz Króla, Namiestnika, lub na żądanie Naczelnika Wydziału, stosownie do Statutu organicznego.

Artykuł 75.

Postanowienia zgromadzenia ogólnego Rady Stanu, ulegaią potwierdzeniu przez Króla lub Namiestnika, te zaś które się tyczą oddania pod Sąd Urzędników i sporu Juryzdykcyinego, niezwłocznie wykonywanemi będą.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

O Wydziałach Rządowych.

Artykuł 76.

Wykonanie praw powierzone będzie różnym Wydziałom Rządowym iak niżéy:

1. Kommissyi Wyznań Religiynych i Oświecenia publicznego.
2. Kommissyi Sprawiedliwości, wybranéy z pomiędzy Członków Trybunału Naywyższego.
3. Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi.
4. Kommissyi Woyny.
5. Kommissyi Przychodów i Skarbu.

Article 74.

L'assemblée générale du Conseil d'Etat délibère par ordre du Roi, du Lieutenant, ou sur la demande d'un Chef de Département faite conformément aux Loix organiques.

Article 75.

Les arrêtés de l'assemblée générale du Conseil d'Etat sont soumis à l'approbation du Roi ou du Lieutenant. Ceux relatifs à la mise en jugement des fonctionnaires et au conflit de jurisdiction, sont exécutés de suite.

CHAPITRE IV.

Des branches de l'Administration.

Article 76.

L'exécution des loix sera confiée aux diverses branches d'administration publique ci-après, savoir:

1. La Commission des Cultes et de l'Instruction publique.
2. La Commission de la Justice, choisie parmi les membres du Tribunal suprême.
3. La Commission de l'Intérieur et de la Police.
4. La Commission de Guerre.
5. La Commission des finances et du Trésor.

Każda z tych Kommissyy zostawać będzie pod prezydencyą i kierunkiem Ministra tym końcem mianowanego.

Artykuł 77.

Ustanowionym będzie Minister-Sekretarz Stanu, który ciągle przy boku Królewskim ma przemieszkiwać.

Artykuł 78.

Będzie Izba Obrachunkowa, do któréy należéć ma ostateczna rewizya rachunków i zakwitowanie zdaiących rachunki. Izba ta od samego tylko Króla zależeć będzie.

Artykuł 79.

Statut organiczny oznaczy skład i Attrybucye Kommisyi Oświecenia publicznego, iako też i Sądownictwa.

Artykuł 80.

Kommissye Spraw Wewnętrznych, Woyny i Skarbu, składać się będą z Ministra i Radzców Stanu Dyrektorów Generalnych, podług rozporządzeń Statutów organicznych.

Artykuł 81.

Minister Sekretarz Stanu, przedstawia Królowi Sprawy które mu przesyła Namiestnik, i przesyła nawzaiem Namiestnikowi postanowienia Królewskie. Stosunki zewnętrzne, ile

Ces diverses Commissions seront chacune présidées et dirigées par un Ministre nommé à cet effet.

Article 77.

Il est créé un Ministre-Secrétaire d'Etat, qui résidera constamment auprès de la Personne du Roi.

Article 78.

Il y aura une Cour des Comptes chargée de la révision finale des Comptes et de la décharge des comptables. Elle rélevera du Roi seul.

Article 79.

Un statut organique fixera la composition et les attributions de la Commission de l'instruction publique, ainsi que de l'ordre judiciaire.

Article 80.

Les Commissions de l'Intérieur, de Guerre et des finances seront composées d'un Ministre et de Conseillers d'Etat Directeurs généraux, conformément aux dispositions des Statuts organiques.

Article 81.

Le Ministre-Secrétaire d'Etat présente au Roi les affaires qui lui seront adressées par le Lieutenant, et il envoie au Lieutenant les décrets du Roi. Les rélations extérieures, en

się Królestwa Polskiego dotyczeć będą, Jemu są powierzone.

Artykuł 82.

Ministrowie Naczelnicy Wydziałów, tudzież Członki Kommissyy Rządowych, odpowiadaią i podległemi są Sądom Seymowym za każde naruszenie Ustawy Konstytucyiney, praw i postanowień Królewskich, któregoby się dopuścili.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

O Administracyi Woiewódzkiey.

Artykuł 83

W każdém Woiewództwie będzie Kommissya Woiewódzka złożona z Prezesów i Kommissarzy, dla wykonania rozkazów Kommissyy Rządowych, podług osobnego urządzenia.

Artykuł 84.

W miastach będą Urzędy Municypalne, w każdéy zaś Gminie będzie Wóyt, dla wykonania rozkazów Rządowych, iako ostatnie ogniwo Administracyi kraiowéy.

tant qu'elles regardent le Royaume de Pologne, lui sont confiées.

Article 82.

Les Ministres Chefs de Départemens et les membres des Commissions du Gouvernement répondent, et sont justiciables de la haute Cour Nationale pour chaque infraction dont ils se seraient rendus coupables, de l'Acte constitutionnel, des Loix, et des décrets du Roi.

CHAPITRE V.

Des Administrations Palatinales.

Article 83.

Il y aura dans chaque palatinat une Commission Palatinale, composée d'un Président et de Commissaires chargés d'exécuter les ordres des Commissions de Gouvernement, conformément à un Réglement séparé.

Article 84.

Il y aura des Autorités municipales dans les villes. Un Bailli dans chaque Commune sera chargé de l'éxécution des ordres du Gouvernement et formera le dernier chainon du service administratif.

TYTUŁ CZWARTY.

O reprezentacyi Narodowéy.

Artykuł 85.

Reprezentacya Narodowa złożona iest wedle brzmienia Artykułu trzydziestego pierwszego.

Artykuł 86.

W osobie Króla i w dwóch Izbach Seymowych polega Władza prawodawcza, stosownie do rozporządzeń Artykułu trzydziestego pierwszego.

Artykuł 87.

Seym zwyczayny zgromadza się co dwa lata w Warszawie w czasie oznaczonym przez Akt zwołania od Króla wydany. Trwać będzie dni trzydzieści, Król iedynie może go przedłużyć, odroczyć i rozwiązać.

Artykuł 88.

Król zwołuie Seym nadzwyczayny kiedy mu się to zdawać będzie.

Artykuł 89.

Członek Seymu nie może przez czas iego trwania bydź przytrzymanym, ani kryminalnie sądzonym, chyba za zezwoleniem Izby do którey należy.

TITRE IV.

De la Réprésentation Nationale.

Article 85.

La Réprésentation Nationale sera composée ainsi qu'il est exprimé en l'Art. 31.

Article 86.

Le pouvoir législatif réside dans la personne du Roi et dans les deux Chambres de la Diète, conformément aux dispositions du même art. 31.

Article 87.

La Diète ordinaire se réunit tous les deux ans à Varsovie, à l'époque déterminée par l'Acte de Convocation émané du Roi. La session dure trente jours. Le Roi peut seul la proroger, l'ajourner et la dissoudre.

Article 88.

Le Roi convoque une Diète extraordinaire quand il le juge à propos.

Article 89.

Un membre de la Diète ne peut pendant sa durée être arrêté, ni jugé par un Tribunal criminel, que de l'aveu de la Chambre à la quelle il appartient.

Artykuł 90.

Seym naradza się nad wszelkiemi proiektami do praw Cywilnych, Kryminalnych lub Administracyynych, które mu przesłane będą od Króla przez Radę Stanu. Naradza się nad wszystkiemi proiektami, które mu Król każe podać względem umiarkowania lub zmiany attrybucyi Władz i Urzędów Konstytucyynych; iako to: Seymu, Rady Stanu, Sądownictwa i Kommissyy Rządowych.

Artykuł 91.

Seym naradza się podług wezwania Panuiącego, nad powiększeniem lub zmnieyszeniem podatków, nakładów i wszelakich ciężarów publicznych, nad zmianą iakiéyby wymagały, nad naylepszym i naysprawiedliwszym sposobem rozkładu, nad układaniem Budżetu przychodów i rozchodów, nad urządzeniem systematu mennicznego, nad zaciągiem do Woyska, równie iak i nad wszystkiemi innemi przedmiotami, któreby mu przez Panuiącego były odesłane.

Artykuł 92.

Seym ieszcze naradza się nad tém co mu udzieloném będzie od Króla w skutku Raportu ogólnego poruczonego Radzie Stanu przez Artykuł siedmdziesiąt trzeci. Nakoniec Seym po roztrzygnieniu tych wszystkich przed-

A r t i c l e 90.

La Diète délibère sur tous les projets de Loix civiles, criminelles ou administratives qui lui sont adressés de la part du Roi par le Conseil d'Etat. Elle délibère sur tous les projets que le Roi lui fait remettre, pour modifier ou changer les attributions des emplois et pouvoirs Constitutionnels, tels que ceux de la Diète, du Conseil d'Etat, de l'ordre judiciaire et des Commissions de Gouvernement.

A r t i c l e 91.

La Diète délibère d'après les communications du Souverain sur l'augmentation ou la réduction des impôts, contributions, taxes et charges publiques quelconques, sur les changemens qu'ils peuvent exiger, sur le meilleur et le plus juste mode de répartition, sur la formation du Budget en recettes et dépenses, sur le réglement du Système monétaire, sur la levée des recrûes, ainsi que sur tous les autres objets qui lui seront renvoyés par le Souverain.

A r t i c l e 92.

La Diète délibère encore sur les communications qui lui sont faites de la part du Roi en conséquence du Rapport général dont est chargée l'Assemblée du Conseil d'Etat par l'Art: 73. Enfin la Diète après avoir statué sur tous

miotów, przyimuie żądania, przełożenia i odwołania się Posłów i Deputowanych, maiące za cel dobro i korzyści swych współobywateli. Przesyła ie Radzie Stanu, która ie podaie Panuiącemu. Gdy od Króla odesłanemi zostaną Seymowi przez Radę Stanu, Seym naradza się nad proiektami praw do których takowe żądania stały się powodem.

Artykuł 93.

W przypadku gdyby Seym nie ustanowił nowego Budżetu, dawny zachowuie moc prawa aż do przyszłego zebrania się Seymu. Jednakże Budżet ustaie po upłynieniu lat czterech, gdyby w tym przeciągu Seym zwołanym nie był.

Artykuł 94.

Seym nie może się trudnić iak tylko przedmiotami do iego attrybucyi należącemi, lub wskazanemi w akcie zwołania.

Artykuł 95.

Obiedwie Izby naradzaią się publicznie. Mogą wszelako zamienić się w Wydział tayny na żądanie dziesiątéy części Członków przytomnych.

Arty-

ces objets, reçoit les communications, demandes, représentations ou réclamations qui sont faites par les Nonces et les Députés des Communes pour le bien et l'avantage de leurs Commettans. Elle les transmet au Conseil d'Etat qui les soumet au Souverain. Lorsque le renvoi en a été fait à la Diète par le Roi, par l'entremise du Conseil d'Etat, elle délibère sur les projets de loi auxquels ces réclamations ont donné lieu.

Article 93.

Dans le cas où la Diète ne vote pas un nouveau Budget, l'ancien conserve force de loi jusqu'à la prochaine Session. Néanmoins le Budget cesse au bout de quatre années, si la Diète n'est pas convoquée pendant cet intervalle.

Article 94.

La Diète ne peut s'occuper que des objets compris dans ses attributions ou dans l'Acte de sa convocation.

Article. 95.

Les deux Chambres délibèrent publiquement. Elles peuvent néanmoins se constituer en Comité particulier sur la demande d'un dixième des membres présens.

Artykuł 96.

Proiekta do praw ułożone w Radzie Stanu, wnoszone będą na Seym za rozkazem Królewskim przez Członków teyże Rady.

Artykuł 97.

Od Króla zależy kazać wnosić proiekta bądź do Izby Senatorskiéy, bądź do Izby Poselskiéy, wyiąwszy proiekta skarbowe, które pierwéy do Izby Poselskiéy powinny bydź wnoszone.

Artykuł 98.

Do roztrząsania proiektów będą wybrane w każdéy Izbie przez wota sekretne trzy oddzielne Kommisye, złożona każda, w Izbie Senatorskiéy z trzech, a w Izbie Poselskiéy z pięciu członków, iako to:

Kommissya praw Skarbowych.

Kommissya do praw Cywilnych i Kryminalnych.

Kommissya do praw organicznych i administracyynych.

Każda Izba uwiadomia Radę Stanu o wyborze tych Kommissyy.

Kommissye znosić się będą z Radą Stanu.

Artykuł 99.

Proiekta wniesione za rozkazem Królewskim, nie mogą bydź zmieniane tylko przez Radę

Article 96.

Les projets de Loi rédigés au Conseil d'Etat sont portés à la Diète, par ordre du Roi, par des membres du dit Conseil.

Article 97.

Il dépend du Roi de faire porter ces projets, soit à la Chambre du Sénat, soit à la Chambre des Nonces. Sont exceptés les projets de loix financières qui doivent être préablement portés à la Chambre des Nonces.

Article 98.

Pour discuter ces projets, chaque Chambre nomme au scrutin trois Commissions. Elles sont composées au Sénat de trois membres et à la Chambre des Nonces de cinq, savoir:

Commission des Finances.

Commission de Législation civile et criminelle.

Commision de Législation organique et administrative.

Chaque Chambre donne communication au Conseil d'Etat de ses nominations.

Les Commissions communiquent avec le Conseil d'Etat.

Article 99.

Les projets présentés par ordre du Roi ne peuvent être modifiés que par le Conseil d'Etat

Stanu, w skutku przedstawionych iéy uwag od stosownych Kommisyy Seymowych.

Artykuł 100.

Same tylko członki Rady Stanu w obu Izbach i członki Kommissyów w Izbach właściwych, mogą mieć mowy z pisma. Innym członkom będzie tylko wolno z pamięci się przymawiać.

Artykuł 101.

Członki Rady Stanu maią mieysce i głos w obu Izbach przy roztrząsaniu proiektów Rządowych. Lecz nie maią prawa wotowania ieżeli nie są Senatorami, Posłami lub Deputowanemi.

Artykuł 102.

Proiekta decydowane będą większością zdań: wotowanie nad proiektem będzie głośne. Proiekt tym sposobem przyięty przez iedną Izbę większością zdań, przeydzie do Izby drugiéy, która podobnież względem niego stanowić będzie.

Równość zdań będzie uważana za przyięcie proiektu.

sur les observations qui pourront lui être présentées par les Commissions respectives de la Diète.

Article 100.

Les membres du Conseil d'Etat dans les deux Chambres et les Commissions dans les Chambres respectives, ont seuls le droit de faire des discours par écrit. Les autres membres ne peuvent parler que de mémoire.

Article 101.

Les membres du Conseil d'Etat ont droit de siéger et de prendre la parole dans les deux Chambres lors de la délibèration sur les projets du Gouvernement. Ils n'ont pas celui de voter, à moins qu'ils ne soient Sénateurs, Nonces ou Députés.

Article 102.

Les projets seront décidés à la majorité des suffrages. Le votes seront donnés à haute voix. Un projet de loi ainsi adopté par une Chambre à la majorité des suffrages, passera à l'autre Chambre qui délibère et statue de la même manière. La parité des voix emporte l'admission du projet.

Artykuł 103.

Proiekt przez iedną Izbę przyięty nie może bydź przez drugą zmienianym, tylko albo całkowicie przyiętym albo odrzuconym.

Artykuł 104.

Proiekt przez obiedwie Izby przyięty, iest podanym do Sankcyi Królewskiéy.

Artykuł 105.

Jeżeli Król da swoią Sankcyą, proiekt zamienia się w prawo którego ogłoszenie zwykłym sposobem przez Króla rozkazane będzie. Jeżeli Król odmówi swéy Sankcyi, proiekt upada.

Artykuł 106

Rapport ogólny o położeniu kraiu, ułożony w Radzie Stanu i przesłany Senatowi, będzie czytanym w obu Izbach połączonych.

Artykuł 107.

Każda Izba z osobna rapport ten przez właściwe Kommissye roztrząśnie i zdanie swoie względem niego Królowi oświadczy. Rapport rzeczony będzie mógł bydź drukiem ogłoszony.

Article 103.

Un projet arrêté par une Chambre ne peut être modifié par l'autre; il doit y être simplement adopté ou rejetté.

Article 104.

Un Projet adopté par les deux Chambres, est soumis à la sanction du Roi.

Article 105.

Si le Roi donne la Sanction, le projet est converti en Loi. Le Roi en ordonne la publication dans les formes prescrites. Si le Roi, refuse la Sanction, le projet tombe.

Article 106.

Le Rapport général de la situation du pays rédigé au Conseil d'Etat et adressé au Sénat, sera lû dans les deux Chambres réunies.

Article 107.

Chaque Chambre fera examiner ce Rapport par les Commissions respectives et adressera à cet égard son opinion au Roi. Ce rapport pourra être imprimé.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O Senacie.

Artykuł 108.

Senat składa się:

Z Xiążąt Krwi Cesarsko-Królewskiéy,
Z Biskupów,
Z Woiewodów,
Z Kasztelanów.

Artykuł 109.

Liczba Senatorów nie może przenosić połowy liczby Posłów i Deputowanych.

Artykuł 110.

Król mianuie Senatorów. Urzędy ich są dożywotnie. Senat podaie Królowi za pośrednictwem Namiestnika, po dwóch Kandydatów na każde mieysce wakuiące Senatora, Woiewody lub Kasztelana.

Artykuł 111.

Aby bydź podanym za Kandydata na Senatora, Woiewodę lub Kasztelana, trzeba mieć naymniéy trzydzieści pięć lat skończonych, opłacać dwa tysiące złotych rocznego podatku i dopełniać innych warunków prawami organicznemi przepisanych.

CHAPITRE II.

Du Sénat.

Article 108.

Le Sénat est composé:

Des Princes du sang Impérial et Royal,
Des Evêques,
Des Palatins,
Des Castellans.

Article 109.

Le nombre des Sénateurs ne peut dépasser la moitié du nombre des Nonces et des Députés.

Article 110.

Le Roi nomme les Sénateurs Leurs fonctions sont à vie. Le Sénat présente au Roi, par l'entremise du Lieutenant, deux Candidats pour chaque place vacante de Sénateur, Palatin ou Castellan,

Article 111.

Pour pouvoir être élû Candidat de Sénateur, Palatin ou Castellan, il faut avoir l'âge de trente cinq ans révolus, payer une contribution annuelle de deux mille florins de Pologne et réunir les conditions réquises par les loix organiques.

Artykuł 112.

Xiążęta Krwi maią prawo zasiadać i wotować w Senacie skończywszy lat ośmnaście.

Artykuł 113.

W Senacie prezyduie pierwszy Członek podług porządku przepisanego osobném postanowieniem.

Artykuł 114.

Oprócz swych attrybucyy prawodawczych, Senat używa innych, które są osobno oznaczone.

Artykuł 115.

Do pełnienia swych attrybucyy prawodawczych, Senat inaczéy zgromadzać się nie może iak w czasie Seymu za zwołaniem Królewskiém. Do innych czynności Senat przez Prezesa zwołanym będzie.

Artykuł 116.

Senat stanowić będzie względem oddania pod sąd Senatorów, Ministrów Naczelników Wydziałów Rządowych, Radzców Stanu, i Referendarzy, wykraczaiących w Urzędzie, bądź na odesłanie Królewskie lub Namiestnika, bądź na zaskarżenie Izby Poselskiéy.

Article 112.

Les Princes du sang après avoir atteint l'Age de dixhuit ans, ont le droit de siéger et voter au Sénat.

Article 113.

Le Sénat est présidé par le premier de ses membres dans l'ordre qui sera fixé par un décret spécial.

Article 114.

Indépendamment de ses attributions législatives, le Sénat en a d'autres séparément désignées.

Article 115.

Pour exercer ses attributions législatives, le Sénat ne peut se réunir que sur la convocation du Roi, pendant la Diète. Pour remplir ses autres devoirs, il est convoqué par son Président.

Article 116.

Le Sénat statue sur la proposition de la mise en jugement des Sénateurs, des Ministres Chefs de Département, des Conseillers d'Etat, et des Maîtres des Réquêtes, pour cause de prévarication dans l'exercice de leurs fonctions sur la proposition du Roi ou du Lieutenant et sur l'accusation de la Chambre des Nonces

Artykuł 117.

Senat stanowi ostatecznie względem ważności Seymików, zgromadzeń Gminnych i wyborów, tudzież o układaniu ksiąg Obywatelskich tak seymikowych iak zgromadzeń gminnych.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O Izbie Poselskiéy.

Artykuł 118.

Izba Poselska składa się:

1. Z siedmiudziesiąt siedmiu Posłów wybranych na Seymikach czyli Zgromadzeniach Szlachty, licząc po iednym Pośle z każdego Powiatu.
2. Z pięciudziesiąt i ieden Deputowanych od Gmin.

W Izbie Poselskiéy prezyduie Marszałek wybrany z iéy grona a od Króla mianowany.

Artykuł 119.

Cały kray Krolestwa Polskiego dzieli się pod względem reprezentacyi narodowéy i wyborów, na siedmdziesiąt siedm Powiatów i pięćdziesiąt i ieden Okręgów Gminnych, ośm Okręgów Gminnych będzie w mieście Warszawie, a czterdzieści trzy w reszcie kraiu.

Article 117.

Le Sénat statue définitivement sur la validité des Diètines et des Assemblées communales et sur celle des élections, ainsi que sur la formation des listes civiques tant aux Diètines qu'aux Assemblées communales.

CHAPITRE III.

De la Chambre des Nonces.

Article 118.

La Chambre des Nonces est composée:

1. De soixante dix-sept Nonces nommés par les Diètines ou Assemblées des Nobles, à raison d'un Nonce par District.

2. De cinquante et un Députés des Communes.

La Chambre est présidée par un Maréchal choisi parmi ses membres et nommé par le Roi.

Article 119.

Tout le territoire du Royaume de Pologne est partagé pour la représentation Nationale et les élections, en soixante dix-sept districts. Il le sera de même en cinquante et un arrondissemens communaux; huit pour la ville de Varsovie et quarante et trois pour le reste du pays.

Artykuł 120.

Członki Izby Poselskiéy zostaną w urzędowaniu lat sześć. Odnawiaią się w trzeciéy części co dwa lata. A zatym i na pierwszy raz iedna trzecia część członków Izby Poselskiéy zostanie na urzędzie tylko przez dwa lata, a druga trzecia część przez lat cztery. Los oznaczy członków wychodzących w tych dwóch epokach. Członki wychodzące mogą bydź nieograniczenie na nowo obranemi.

Artykuł 121.

Aby bydź obranym na członka Izby Poselskiéy, trzeba mieć lat trzydzieści skończonych, bydź w używaniu praw obywatelskich i opłacać podatku naymniéy złotych polskich sto.

Artykuł 122.

Zaden Urzędnik publiczny, cywilny i woyskowy, nie może bydź obranym na Członka Izby Poselskiéy, ieżeli wprzód nie otrzyma zezwolenia swoiéy zwierzchniéy Władzy.

Artykuł 123.

Gdyby Poseł lub Deputowany, który przed wybraniem swym nie posiadał żadnego urzędu płatnego ze Skarbu publicznego, Urząd takowy po wyborze swym przyiął, nowy Seymik

Article 120.

Les membres de la Chambre des Nonces restent en fonctions pendant six ans. Ils sont renouvellés par tiers tous les deux ans. En conséquence et pour la première fois seulement un tiers des membres de la Chambre des Nonces ne restera en fonctions que pendant deux années et un autre tiers pendant quatre années. La liste des membres sortans à ces deux époques sera formée par le sort. Les membres sortans peuvent être indéfiniment réélus.

Article 121.

Pour pouvoir être élû membre de la Chambre des Nonces, il faut avoir l'age de trente ans révolus, jouir de ses droits de citoyen et payer une contribution de cent florins de Pologne.

Article 122.

Aucun fonctionnaire public, civil et militaire, ne peut être choisi membre de la Chambre des Nonces sans avoir obtenu au préalable le consentement de l'Autorité dont il dépend.

Article 123.

Si un Nonce ou Député, qui avant son élection n'exerçait aucun emploi salarié par le Trésor public, en accepte un depuis, il sera convoqué une nouvelle Diètine ou Assemblée

lub Zgromadzenie gminne zwołanym będzie, a to końcem przystąpienia do nowego wyboru Posła lub Deputowanego.

Artykuł 124.

Król ma prawo rozwiązać Izbę Poselską. Gdy tego prawa użyie, Izba się rozeydzie, a Król nakazuie w przeciągu dwóch miesięcy nowe wybory Posłów i Deputowanych.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

O Seymikach.

Artykuł 125.

Szlachta Właściciele każdego Powiatu, zebrani na Seymikach, wybieraią iednego Posła, dwóch Członków Rady Woiewódzkiéy, i układaią Listę Kandydatów na Urzędy Administracyyne.

Artykuł 126.

Seymiki inaczéy zgromadzać się nie mogą, tylko za zwołaniem Królewskiém, w którém czas zebrania się, czynność i trwanie Seymików będą oznaczone.

Artykuł 127.

Na Seymikach wotować nie mogą tylko Szlachta w księgę Obywatelską Szlachty Powiatu wpisani, używaiący praw Obywatelskich,

maią-

communale, pour être par elle procédé à une nouvelle élection de Nonce ou de Député.

Article 124.

Le Roi a le droit de dissoudre la Chambre des Nonces. S'il use de ce droit, la Chambre se sépare et le Roi ordonne dans l'espace de deux mois de nouvelles élections de Nonces et de Députés.

CHAPITRE IV.

Des Diètines.

Article 125.

Les nobles propriétaires de chaque District réunis en Diètine, choisissent un Nonce, deux membres pour le Conseil du Palatinat, et forment une Liste de Candidats pour les emplois d'administration.

Article 126.

Les Diètines ne peuvent se réunir que sur la Convocation du Roi qui fixe le jour, la durée et l'objet des délibérations de l'assemblée.

Article 127.

Aucun Noble ne peut être admis à voter en Diètine, s'il n'est inscrit dans le Livre civique des Nobles de District, s'il ne jouit de ses

maiący lat dwadzieścia ieden skończonych i posiadaiący własność gruntową.

Artykuł 128.

Księgi Obywatelskie Szlachty Powiatu układane będą przez Rady Woiewódzkie, a przez Senat zatwierdzone.

Artykuł 129.

Na Seymikach prezyduie Marszałek mianowany przez Króla.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

O Zgromadzeniach Gminnych.

Artykuł 130.

W każdym Okręgu Gminnym będzie Zgromadzenie Gminne, które wybiera iednego Deputowanego na Seym, iednego Członka Rady Woiewódzkiey, i układa Listę Kandydatów na urzędy Administracyyne.

Artykuł 131.

Do zgromadzeń Gminnych przypuszczonym będzie:

1. Każdy Obywatel Właściciel nie Szlachcic, opłacaiący z swey własności gruntowey iaki bądź podatek.
2. Każdy rękodzielnik i przełożony nad czeladzią warsztatową, każdy kupiec ma-

droits de Citoyen, s'il n'est âgé de vingt et un ans accomplis, et s'il n'est propriétaire foncier.

Article 128.

Le livre des Nobles du District est formé par le Conseil de Palatinat et approuvé par le Sénat.

Article 129.

Les Diètines sont présidées par un Maréchal nommé par le Roi.

CHAPITRE V.

Des Assemblées Communales.

Article 130.

Il y aura dans chaque arrondissement communal une Assemblée communale; elle choisira un Député à la Diète, un membre pour le Conseil de Palatinat et formera une Liste de Candidats pour les emplois d'Administration.

Article 131.

Sont admis aux Assemblées communales:

1. Tout Citoyen propriétaire non Noble payant de sa propriété foncière une Contribution quelconque.
2. Tout fabriquant et Chef d'attelier; tout Marchand ayant un fonds de boutique ou

iący własny zapas w sklepie lub w magazynie wartości dziesięciu tysięcy złotych Polskich.

3. Wszyscy Plebani i Wikaryusze.
4. Professorowie, Nauczyciele i inne osoby maiące sobie powierzone oświecenie publiczne.
5. Każdy Artysta znakomity z talentów, znaiomości, lub przysług uczynionych, bądź handlowi, bądź kunsztom.

Artykuł 132.

Nikt nie może wotować na Zgromadzeniu Gminném, ieżeli nie iest wpisanym w Księgę Obywatelską gminną, ieżeli nie używa praw Obywatelskich, i ieżeli nie ma lat dwadzieścia ieden skończonych.

Artykuł 133.

Listę Właścicieli maiących prawo do wotowania na Zgromadzeniach Gminnych, układać będzie Rada Woiewódzka. Listę Rękodzielników, Kupców i Obywateli znakomitych z talentów i przysług, Kommissya Spraw Wewnętrznych. Listę Plebanów i Wikaryuszów, iako też Urzędników oświecenia, Kommissya Wyznań Religiynych i Oświecenia publicznego.

Artykuł 134.

Na Zgromadzeniach Gminnych prezyduie Marszałek mianowany przez Króla.

Magasin équivalent à un Capital de dix mille florins de Pologne.

3. Tous les Curés et Vicaires.
4. Des Professeurs, Instituteurs et autres personnes chargées de l'Instruction publique.
5. Tout Artiste distingué par ses talens, ses connaissances, ou par des services rendus, soit au Commerce, soit aux arts.

Article 132.

Nul ne peut être admis à voter dans les Assemblées communales, s'il n'est inscrit dans le Livre civique communal, s'il ne jouit de ses droits de citoyen et s'il n'est âgé de vingt et un ans accomplis.

Article 133.

La liste des votans propriétaires sera formée par le Conseil de Palatinat. Celle des fabriquants, Marchands et des Citoyens distingués par leurs talens et des services rendus, sera formée par la Commission de l'Intérieur. Celle des Curés, Vicaires et des fonctionnaires de l'Instruction, sera formée par la Commission des Cultes et de l'Instruction.

Article 134.

Les Assemblées communales sont présidées par un Maréchal nommé par le Roi.

ROZDZIAŁ SZOSTY.

O Radach Woiewódzkich.

Artykuł 135.

W każdém Woiewództwie będzie Rada Woiewódzka złożona z Radzców wybranych na Seymikach i Zgromadzeniach gminnych.

Artykuł 136.

W Radzie Woiewódzkiéy prezyduie Radzca naystarszy wiekiem.

Artykuł 137.

Do głównych Attrybucyy Rad Woiewódzkich należy:

1. Wybór na urzędy Sędziowskie w dwóch pierwszych Instancyach.
2. Formowanie i oczyszczanie Listy Kandydatów na urzędy Administracyyne.
3. Przestrzeganie dobra Woiewództwa.

Wszystko stosownie do osobnych urządzeń.

TYTUŁ PIĄTY.

O Sądownictwie.

Artykuł 138.

Sądownictwo iest Konstytucyinie niepodległe.

CHAPITRE VI.

Du Conseil de Palatinat.

Article 135.

Dans chaque Palatinat il y aura un Conseil de Palatinat composé de Conseillers choisis par les Diètines et les Assemblées communales.

Article 136.

Le Conseil de Palatinat sera présidé par le Conseiller le plus ancien en âge.

Article 137.

Les Attributions principales du Conseil de Palatinat seront:

1. De choisir les Juges pour les deux premières Instances.
2. De concourir à former et à épurer la Liste des Candidats pour les emplois d'administration.
3. De soigner l'intérêt du Palatinat.

Le tout conformément aux dispositions d'un Réglement séparé.

TITRE V.

De l'Ordre judiciaire.

Article 138.

L'ordre judiciaire est constitutionnellement indépendant.

Artykuł 139.

Przez niepodległość Sędziego, rozumie się służąca mu wolność oświadczenia swego zdania w sądzeniu bez ulegania wpływowi Władzy Naywyższéy i Ministeryalnéy, lub iakiemu bądź innemu względowi. Wszelkie inne okréślenie lub tłumaczenie niepodległości Sędziego, uznaie się za nadużycie.

Artykuł 140.

Sądy składać się będą z Sędziów przez Króla mianowanych i z Sędziów obieralnych, stosownie do Statutu organicznego.

Artykuł 141.

Sędziowie mianowani przez Króla są dożywotni i nie mogą bydź odwołanemi. Sędziowie obieralni nie mogą bydź również odwołanemi przez czas swego urzędowania.

Artykuł 142.

Zaden Sędzia nie może bydź złożonym z Urzędu, tylko przez wyrok właściwéy Instancyi Sądowéy, za dowiedzeniem wykroczenia w Urzędzie lub innego przestępstwa.

Artykuł 143.

Karność Urzędników Sądowniczych bądź mianowanych, bądź obieralnych, i pohamowanie ich zboczeń od dokładnego pełnienia

Article 139.

On doit entendre par l'indépendance du juge, la faculté qu'il a d'émettre librement son opinion lors du jugement, sans pouvoir être influencé ni par l'autorité suprême, ni par celle ministerielle, ni par aucune considération quelconque. Toute autre définition ou interprétation de l'indépendance du juge, est declarée abusive.

Article 140.

Les Tribunaux se composent de juges nommés par le Roi et de juges choisis conformément au Statut organique.

Article 141.

Les juges nommés par le Roi, sont inamovibles et à vie. Les juges choisis sont également inamovibles pour le tems de la durée de leurs fonctions.

Article 142.

Aucun juge ne peut être déstitué que par arrêt d'une Instance judiciaire compétente, dans le cas de prévarication prouvée ou de tout autre délit constaté.

Article 143.

La discipline des Magistrats nommés et choisis, ainsi que la répréssion des écarts qui pourraient être commis par eux, quant à

służby publiczney, należeć będą do Trybunału Naywyższego.

Artykuł 144.

Sędziowie Pokoiu.

Będą Sędziowie pokoiu dla wszystkich klass Mieszkańców. Obowiązki ich są poiednawcze.

Artykuł 145.

Zadna sprawa nie będzie wniesiona do Sądu Cywilnego pierwszey Instancyi, ieżeli nie była wprzód wytoczona przed właściwego Sędziego pokoiu, (wyiąwszy te które podług przepisów prawa, nie ulegaią poiednaniu.

Artykuł 146.

Sądy pierwszey Instancyi.

Dla spraw pięćset złotych Polskich nieprzechodzących, będzie w każdey Gminie i w każdem mieście Sąd Cywilny i Policyiny.

Artykuł 147.

Dla spraw przechodzących pięćset złotych będzie w każdem Woiewództwie kilka Sądów Ziemskich i Sądów Zjazdowych.

Artykuł 148.

Będą także Sądy handlowe.

l'exactitude du service public, ressortira au Tribunal suprême.

Article 144.

Juges de paix.

Il y aura des juges de paix pour toutes les Classes d'habitans; leurs fonctions sont celles de Magistrats de conciliation.

Article 145.

Aucune affaire ne peut être portée devant un Tribunal civil de première Instance, si elle n'a été présentée au juge de paix compétent, excepté celles qui, aux termes de la Loi, ne devront pas être soumises à la conciliation.

Article 146.

Tribunaux de première Instance.

Pour les affaires qui ne dépassent pas cinq cents florins de Pologne, il y aura des Tribunaux civils et de Police dans chaque commune et dans chaque ville.

Article 147.

Pour les affaires au dessus de cinq cents florins, il y aura dans chaque Palatinat plusieurs Tribunaux de première Instance (sądy Ziemskie), et des Tribunaux d'Assises (sądy Zjazdowe).

Article 148.

Il y aura de plus des Tribunaux de Commerce.

Artykuł 149.

Dla spraw Kryminalnych i Policyi poprawczéy, będzie w każdém Województwie kilka Sądów Grodzkich.

Artykuł 150.

Trybunały Appelacyyne.

Będą naymniéy dwa Trybunały Appellacyyne w całém Królestwie, które w drugiéy Instancyi przesądzać będą sprawy sądzone w Sądach Cywilnych, Kryminalnych i handlowych.

Artykuł 151.

Trybunał Naywyższy.

Będzie Trybunał Naywyższy w Warszawie na całe Królestwo, sądzący w ostatniéy Instancyi wszelkie Sprawy Cywilne i Kryminalne, wyiąwszy zbrodnie Stanu. Składać się będzie w części z Senatorów z kolei w nim zasiadaiących, a w części z Sędziów przez Króla dożywotnie mianowanych.

Artykuł 152.

Sąd Seymowy.

Sąd Seymowy sądzić będzie sprawy o zbrodnie Stanu i o przestępstwa wyższych Urzędników Królestwa, o których oddaniu pod Sąd Senat stanowi podług Artykułu sto szesnastego. Sąd Seymowy składać się będzie z wszystkich Członków Senatu.

Article 149.

Pour les causes Criminelles et de Police correctionnelle, il y aura dans chaque Palatinat plusieurs Tribunaux Criminels (sądy Grodzkie).

Article 150.

Cours d'Appel.

Il y aura au moins deux Cours d'Appel dans le Royaume; elles statueront en seconde Instance sur les causes jugées dans les Tribunaux de première Instance, civils, criminels et de commerce.

Article 151.

Tribunal suprême.

Il y aura un Tribunal suprême à Varsovie pour tout le Royaume, qui prononcera en dernier ressort sur toutes les causes civiles et criminelles, hors les crimes d'Etat. Il sera composé en partie de Sénateurs qui y siégeront à tour de rôle, et en partie de Juges nommés à vie par le Roi.

Article 152.

Haute Cour nationale.

Une haute Cour nationale, connaîtra des crimes d'Etat et des délits commis par les grands fonctionnaires du Royaume, dont le Sénat décrète la mise en Jugement d'après l'art: 116. La haute Cour est composée de tous les membres du Sénat.

TYTUŁ SZOSTY.

O Sile Zbroynéy

Artykuł 153.

Siła zbroyna składa się z Woyska czynnego na stopie zupełnego żołdu i z Milicyy gotowych go wzmocnić w przypadku potrzeby.

Artykuł 154.

Siła woyska na koszcie kraiowym, oznaczona iest przez Panuiącego, w miarę potrzeby i w stosunku do dochodów w Budżecie umieszczonych

Artykuł 155.

Rozłożenie woyska zastosowaném będzie do połączonéy dogodności mieszkańców, Systematu woyskowego i Administracyi.

Artykuł 156.

Woysko zachowa kolory swego munduru, swóy ubiór właściwy i wszystko co się tycze iego narodowości.

TYTUŁ SIODMY.

Urządzenia Ogólne.

Artykuł 157.

Dobra i dochody Korony składaią się:

TITRE VI.

De la force Armée.

Article 153.

La force armée sera composée de l'Armée active sur le pied d'une solde effective, et de Milices prêtes à la renforcer en cas de besoin.

Article 154.

La force de l'Armée, aux fraix du pays, est fixée par le Souverain, en raison du besoin et en proportion des revenus portés au Budget.

Article 155.

Le cantonnement des Troupes sera adapté aux convenances réunies des habitans, du systême militaire et de l'administration.

Article 156.

L'armée conservera les couleurs de son uniforme, son costume particulier et tout ce qui tient à sa nationalité.

TITRE VII.

Dispositions générales.

Article 157.

Les biens et revenus de la Couronne royale consisteront:

1. Z dóbr Korony, które będą zarządzane oddzielnie na rzecz Królewską przez Izbę lub Urzędników szczególnie od Króla wybranych.

2. Z pałacu Królewskiego w Warszawie i z pałacu Saskiego.

Artykuł 158.

Dług publiczny Stanu iest zaręczony.

Artykuł 159.

Kara konfiskaty iest zniesioną i w żadnym przypadku przywróconą bydź nie może.

Artykuł 160.

Ordery Polskie cywilne i woyskowe, to iest: Orła Białego, Swiętego Stanisława i Krzyża Woyskowego, są zachowane.

Artykuł 161.

Ninieysza Ustawa Konstytucyina będzie rozwiniętą przez Statuta organiczne. Któreby z nich nie były wydane niezwłocznie po ogłoszeniu Ustawy Konstytucyiney, będą poprzedniczo roztrząsane w Radzie Stanu.

Artykuł 162.

Pierwszy Budżet dochodów i rozchodów będzie urządzony przez Króla za zdaniem Rady Stanu. Budżet ten będzie wykonywa-

1. Dans les domaines de la Couronne qui seront administrés séparément au compte du Roi par une Chambre ou des fonctionnaires à son choix particulier.
2. Dans le Palais Royal de Varsovie et dans le Palais de Saxe.

Article 158.

La dette publique de l'Etat est garantie.

Article 159.

La peine de confiscation est abolie et ne pourra être rétablie dans aucun cas.

Article 160.

Les ordres civils et militaires de Pologne, savoir: celui de l'Aigle blanc, celui de St. Stanislas et celui de la Croix militaire, sont maintenus.

Article 161.

La présente Charte constitutionnelle sera développée par des Statuts organiques. Ceux qui ne seront pas constitués immédiatement après la publication de la Charte constitutionnelle, seront préalablement discutés au Conseil d'Etat.

Article 162.

Le premier budget des revenus et dépenses sera réglé par le Roi sur l'avis du Con-

nym, dopóki nie zostanie umiarkowanym lub zmienionym przez Panuiącego i przez obiedwie Izby.

Artykuł 163.

Cokolwiek nie iest przedmiotem Statutu organicznego lub księgi praw, i cokolwiek nie powinno bydź odesłaném do Seymu podług iego attrybucyi, będzie urządzoném przez postanowienia Królewskie, lub przez przepisy Rządowe. Statuta organiczne i księgi praw nie mogą bydź miarkowane lub zmieniane, tylko przez Panuiącego i przez obiedwie Izby Seymu.

Artykuł 164.

Prawa, postanowienia i urządzenia Królewskie, będą drukowane w Dzienniku Praw. Postanowienie Królewskie przepisze sposób ich ogłaszania.

Artykuł 165.

Wszystkie prawa i ustawy poprzednicze, przeciwne ninieyszéy ustawie Konstytucyinéy, są zniesione.

Uznawszy w Naszém sumieniu, iż ninieysza Ustawa konstytucyina odpowiada Naszym Oycowskim zamiarom, dążącym do utrzymania we wszystkich klassach podda-

seil d'Etat. Ce budget sera exécuté jusqu'à ce qu'il ait été modifié ou changé par le Souverain et les deux Chambres.

Article 163.

Tout ce qui ne forme pas l'objet d'un Statut organique ou d'un Code, et tout ce qui ne doit pas être renvoyé à la délibération de la Diéte d'aprés ses attributions, sera réglé par des décrets du Roi, ou par des ordonnances du Gouvernement. Les Statuts organiques et les Codes ne peuvent être modifiés ou changés que par le Souverain et les deux Chambres de la Diéte.

Article 164.

Les loix, les décrets et réglemens du Roi, seront imprimés dans le bulletin des loix. Un décret du Roi fixera les formes de leur publication.

Article 165.

Toutes les loix et institutions antérieures, contraires à la présente Charte, sont abrogées.

Croyant dans Notre conscience, que la présente Charte constitutionnelle répond à Nos vues paternelles, qui ont pour objet de maintenir dans toutes les classes de Nos su-

nych Naszych Królestwa Polskiego pokoiu, zgody i iedności tak potrzebnéy dla ich swobodnego bytu i do ustalenia szczęśliwości którą im pragniemy ziednać: — Nadaliśmy i nadaiemy im niniéyszą Ustawę konstytucyiną, którą przyimuiemy za Siebie i za Naszych Następców. Nakazuiemy nadto wszystkim Władzom publicznym iéy wykonanie.

Działo się w Zamku Naszym Królewskim, w Warszawie dnia $\frac{15}{27}$ Listopada 1815. Roku.

(podpisano) ALEXANDER.

Za zgodność w tłumaczeniu

Stanisław Potocki, S. W.
Ignacy Sobolewski, M. S. S.

Zgodno z Oryginałem francuzkim, własną Ręką Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla podpisanym.

Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego:

Łanskoy.
Adam *Xiążę* Czartoryski.
Novossiltzoff.
Tomasz Wawrzecki.
Xaw: *Xiążę* Drucki Lubecki.

Referendarz Stanu, Główny Sekretarz Tymczasowego Rządu:

J. K. Szaniawski.

jets du Royaume de Pologne la paix, la concorde et l'union si nécessaire à leur bien-être, et de consolider la félicité que Nous désirons leur procurer: Nous leur avons donné et donnons la présente Charte constitutionnelle que Nous adoptons pour Nous et Nos Successeurs; enjoignons au sur-plus à toutes les Autorités publiques de concourir à son exécution.

Donné en Notre Chateau Royal de Varsovie, le 15/27 Novembre 1815.

(Signé) ALEXANDRE.

Zgodno z oryginałem francuzkim. własną Ręką Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla podpisanym.

Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego:

Łanskoy.
Adam *Xiążę* Czartoryski.
Novossiltzoff.
Tomasz Wawrzecki.
Xaw: *Xiążę* Drucki Lubecki.

Referendarz Stanu, Główny Sekretarz Tymczasowego Rządu:

J. K. Szaniawski.

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

MY Z BOŻEY ŁASKI

ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski.
etc. etc. etc.

Stosownie do rozporządzeń zawartych w Rozdziale 3cim Tytule III. Ustawy Konstytucyiney, postanowiliśmy i postanowiamy następuiący Statut Organiczny dla Rady Stanu.

TYTUŁ PIERWSZY.

O Radzie Stanu.

Artykuł 1.

Rada Stanu pod prezydencyą Króla lub Jego Namiestnika składać się będzie iak iest wyrażono w artykule 63. Ustawy Konstytucyiney.

Extrait des Minutes de la Secrétairerie d'Etat
du Royaume de Pologne.

Nous par la grace de Dieu

ALEXANDRE Ier.

Empereur de toutes les Russies, Roi de Pologne, etc. etc. etc.

Conformément aux dispositions du Chapitre 3. Titre III. de la charte constitutionnelle, Nous avons décrété et décrétons le présent Statut organique du Conseil d'Etat ainsi qu'il suit.

TITRE I.

Du Conseil d'Etat.

Article 1.

Le Conseil d'Etat présidé par le Roi ou Son Lieuteuant, sera composé ainsi qu'il est exprimé en l'article 63. de la Charte constitutionnelle.

Artykuł 2.

Rada Stanu dzielić się będzie na Radę Administracyiną i na ogólne zgromadzenie Rady, stosownie do artykułu 65. przerzeczoney Ustawy.

TYTUŁ II.

O Radzie Administracyiney.

Artykuł 3.

Wszelkie przedmioty Administracyine, gdy idzie o przywiedzenie do skutku Królewskiego postanowienia, o rozstrzygnienie w rzeczach przechodzących władzę Ministeryom powierzoną lub o urządzenia roztrząsać się maiące na ogólném zgromadzeniu Rady Stanu, należeć będą do Rady Administracyiney.

Artykuł 4.

Radzca Stanu wyznaczony przez Króla, mieć będzie pod tytułem Radzcy Sekretarza Stanu, dozór redakcyi protokółów posiedzeń Rady Administracyiney, pod jego kierunkiem zostaie Kancellarya Rady Stanu.

Artykuł 5.

Na posiedzeniach Rady Administracyiney

Article 2.

Le Conseil d'Etat sera divisé en Conseil d'Administration et en assemblée générale, conformément à l'article 65. de la même Charte.

TITRE II.

Du Conseil d'Administration.

Article 3.

Toutes les affaires administratives où il s'agira d'exécuter un Décret du Roi, de résoudre les objets qui dépassent le pouvoir confié aux Ministres, ou des réglemens à soumettre à la discussion de l'assemblée générale du Conseil d'Etat, seront du ressort du Conseil d'Administration.

Article 4.

Un Conseiller d'Etat désigné par le Roi sera chargé, sous le Titre de Conseiller Secrétaire d'Etat, de surveiller la rédaction des procès verbaux du Conseil d'Administration, et de diriger la Chancellerie du Conseil d'Etat.

Article 5.

Les affaires seront traitées au Conseil

interessa odbywane będą w następuiącym sposobie: nayprzód zatwierdzonym bydź ma ułożony z poprzedzaiącéy Sessyi protokół stosownie do artykułu 8. poczém następuie czytanie świeżo wydanych postanowień Królewskich, które gdy ukończoném zostanie, Ministrowie wnosić będą interessa Wydziałowe, zachowuiąc koley przepisaną artykułem 76. Ustawy Konstytucyinéy, chyba iż Namiestnik w przypadku nagłości uzna potrzebę upoważnienia Ministra aby interessa Wydziału swoiego przed innemi przedstawił. W końcu posiedzenia wniesione będą przez Radzcę Sekretarza Stanu:

1. Wszelkie Uchwały na ogólném zgromadzeniu zapadłe.
2. Rapporta Kommissyy Rządowych przesłane wprost do Namiestnika.
3. Decyzye, rapporta i odezwy od innych Władz niezawisłych odKommissyy Rządowych.
4. Podania i Memoryały od prywatnych osób.

Artykuł 6.

Każdy Członek Rady Administracyinéy

d'Administration de la manière suivante: d'abord on arrêtera la rédaction du procés verbal de la séance précédente, conformément à l'Article 8. Ensuite on lira les nouveaux Décrets du Roi, aprés quoi chaque Ministre présentera les objets relatifs à son Département dans l'ordre fixé pour les Ministères par l'Article 76. de la Charte, á moins que le Lieutenant ne juge à propos, en cas d'urgence, d'autoriser un Ministre à présenter son travail avant les autres. Avant la fin de la Séance le Conseiller Secrétaire d'Etat présentera:

1. Les arrêtés de l'Assemblée générale.
2. Les rapports des Commissions du Gouvernement qui auront été adressés directement au Lieutenant.
3. Les décisions, rapports et communications des autres Autorités, qui ne relévent point des commissions du Gouvernement.
4. Les pétitions ou mémoires des particuliers.

Article 6.

Chaque membre du Conseil d'Administra-

ma prawo zdanie swoie otworzyć względem przedmiotu wniesionego. Od Namiestnika zależeć będzie, ilekroć uzna potrzebę głębszego wyiaśnienia, zwrócić do Ministra przedstawiaiącego interes wniesiony, lub roztrząśnienie onego innemu Członkowi Rady poruczyć. Jeżeli Namiestnik osądzi rzecz dostatecznie wyiaśnioną, wyda decyzyą swoią na témże posiedzeniu. W przypadku przecież gdyby Członek który wnosił wzięcie interessu pod doyrzalszą rozwagę, i w téy mierze zachodziła różność zdań, większość o tém stanowić będzie; w przypadku przychylenia się Namiestnik wyznaczy dzień do reprodukowania i roztrzygnienia interessu.

Artykuł 7.

Gdyby Minister właściwy niechciał podpisać Decyzyi Namiestnika z powodu iżby ią sądził przeciwną bądź Ustawie Konstytucyinéy, bądź prawom, bądź dobru Stanu, inny Minister może podpisać decyzyą Namiestnika i za nią będzie odpowiadał. Jeżeliby zaś żaden podpisać iéy niechciał, decyzya się zawiesi, rzecz będzie przedstawiona Królowi, który o niéy postanowi swoim Wyrókiem podług artykułu 47 Ustawy Konstytucyinéy.

tion a le droit d'ouvrir son avis sur l'affaire présentée. Il dépendra du Lieutenant soit de renvoyer l'affaire au Ministre qui l'aura présentée, si elle exige de plus amples instructions, soit de la confier à l'examen d'un autre membre du Conseil; si le Lieutenant trouve l'affaire suffisamment instruite, il donnera sa décision Séance tenante. Cependant si un des Membres du Conseil proposait que l'affaire fut soumise à une plus mûre délibération, et qu'il y eut à cet égard diversité d'opinions, la majorité absolue en décidera. En cas d'affirmative, le Lieutenant fixera le jour où l'affaire devra être reproduite et décidée.

Article 7.

Si le Ministre respectif ne veut pas contresigner la décision du Lieutenant parcequ'il la trouve contraire, soit à la Charte constitutionnelle, soit aux loix, soit aux intérêts de l'Etat, un autre Ministre peut contresigner la décision, et il en devient responsable. Si aucun Ministre ne voulait la contresigner, la décision est suspendue, et il sera fait de toute l'affaire rapport au Roi, qui en décidera par Son Décret conformément à l'Article 47. de la Charte Constitutionnelle.

Artykuł 8.

Protokóły Rady Administracyinéy obeymować będą dokładne wyłuszczenie wszystkich interessów i zdań względem nich oświadczonych. Każde posiedzenie rozpocznie Radzca Sekretarz Stanu odczytaniem Protokółu Sessyi poprzedzaiącéy. Każdy Członek mocen iest żądać sprostowania w wykładzie otworzonego przez siebie zdania.

Artykuł 9.

W interessach potocznych gdy nie o zmianę porządku i biegu Administracyi, lecz iedynie o przesłanie memoryałów lub podań do władz właściwych, albo o zalecenie pośpiechu chodzić będzie, natenczas Decyzye Namiestnika będą wprost wygotowane. Takowe decyzye bydź powinny podpisane przez Namiestnika i podpisem Radzcy Sekretarza Stanu zaświadczone i do Dziennika wciągnione.

Artykuł 10.

Gdyby dla biegu interessu potrzebném było zasiągnienie przez Ministra tymczasowéy Decyzyi Namiestnika, lub gdyby szło o rozstrzygnienie iakowéy wątpliwości, natenczas decyzya dana przez Namiestnika

Article 8.

Les procés-verbaux du Conseil d'Administration contiendront l'énoncé exact de toutes les affaires et des avis ouverts à leur égard. Le Conseiller Secrétaire d'Etat commencera la Séance par la lecture du procés-verbal de la Séance précédente, Chaque Membre aura le droit de demander le redressement de la manière dont on y aura rendu compte de son avis.

Article 9.

Dans les affaires courantes où il ne s'agira pas de changer l'ordre et la marche de l'Administration, mais seulement de renvoyer aux autorités compétantes les mémoires ou demandes présentés, ou de donner des ordres d'accélérer; le Lieutenant fera expédier ses décisions directement. Ces décisions signées du Lieutenant seront contresignées par le Conseiller Secrétaire d'Etat. Elles seront d'ailleurs inscrites au journal général.

Article 10.

Si un Ministre se trouvait avoir besoin d'une décision provisoire du Lieutenant, qui serait nécessaire à la marche d'une affaire; ou s'il s'agissait d'un cas douteux à résoudre, la décision du Lieutenant donnée ver-

ustnie w Radzie Administracyinéy, przesłaną zostanie temuż Ministrowi w kształcie wyciągu z Protokółu z podpisem Radzcy Sekretarza Stanu, co dostatecznem dla Ministra będzie upoważnieniem.

Artykuł 11.

Uchwały Namiestnika we wszelkich przedmiotach nieobiętych artykułami 9. i 10. niniejszego Statutu, wychodzić będą w kształcie postanowienia z podpisem Namiestnika i zaświadczeniem podpisu przez Ministra Naczelnika Wydziału i przez Radzcę Sekretarza Stanu wedle następuiącéy aryngi:

w Imieniu Nayjaśnieyszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossyy,

Króla Polskiego.

Namiestnik w Radzie.

Artykuł 12.

Wszelki proiekt do urządzenia roztrząśniony na ogólnem zgromadzeniu i przez nie Namiestnikowi przesłany, podanym będzie do rozwagi Rady Administracyinéy. Jeżeli po wysłuchaniu teyże Rady Namiestnik uzna, iż proiekt rzeczony z dobrem kraiu iest zgodny, natenczas zatwierdza go lub

pod

balement en Conseil d'Administration, sera adressée au Ministre en forme d'extrait du procés verbal signé par le Conseiller Secrétaire d'Etat, et elle lui servira d'autorisation suffisante.

Article 11.

Les arrêtés du Lieutenant dans toutes les affaires non comprises par les articles 9 et 10 du présent Statut, seront rendus en forme de Décret signé par le Lieutenant, contresigné par un Ministre Chef de Département et par le Conseiller Secrétaire d'Etat, avec la formule suivante:

AU NOM DE SA MAJESTÉ

ALEXANDRE Ier.

Empereur de toutes les Russies,
Roi de Pologne.

Le Lieutenant en Conseil.

Article 12.

Tout projet de réglement discuté par l'Assemblée générale et adressé par elle au Lieutenant, sera présenté à la délibération du Conseil d'Administration. Si aprés avoir entendu ce Conseil, le Lieutenant trouve le projet de réglement conforme aux intérêts de l'état, il l'approuve, ou le soumet

pod decyzyą Królewską podaie, a to stosownie do swego Pełnomocnictwa. Jeżeli zaś Namiestnik uzna potrzebném umiarkowanie proiektu, przesyła takowy wraz z postrzeżeniami swoiemi, dla powtórnego roztząśnienia na Zgromadzenie ogólne. Gdy takowy proiekt do Rady Administracyinéy wróci a Namiestnik przyięcia onego odmawia, podanym będzie pod zatwierdzenie Królewskie.

Artykuł 13.

Prócz interesów bieżących, Namiestnik będzie zdawał Królowi sprawę co tydzień z wszelkich wydanych przez siebie Uchwał w Radzie Administracyinéy. Zdania takowe sprawy przesyłane będą Królowi, na ręce Ministra Sekretarza Stanu, wraz z dołączonemi kopiiami protokułów zawidzianemi i podpisanemi przez Radzcę Sekretarza Stanu. Kancellarya szczególna Namiestnika, to iest ta któréy używa do właściwych sobie Attrybucyy, uważaną bydź ma iako wydział Sekretaryatu generalnego Rady Stanu.

Artykuł 14.

Rada Administracyina zbierać się będzie na posiedzenia niemniéy iak dwa razy na tydzień na zwołanie Namiestnika, który może

à la décision du Roi, aux termes de ses pleins pouvoirs: si le Lieutenant juge que le projet doive être modifié, il le renvoit avec ses observations à l'assemblée générale, pour y être discuté de nouveau. Ce projet revenu au Conseil d'Administration, s'il arrivait que le Lieutenant ne voulut point l'accepter, sera soumis à l'approbation du Roi.

Article 13.

Indépendamment des affaires courantes, le Lieutenant fera toutes les semaines un rapport au Roi sur tous les arrêtés qu'il aura pris au Conseil d'Administration. Ce rapport sera adressé au Roi par l'entremise du Ministre Secrétaire d'Etat, et l'on y joindra les copies vidimées des procès verbaux, signées du Conseiller Secrétaire d'Etat. La Chancellerie particulière du Lieutenant, c'est à dire celle qui se rapporte à ses attributions particulières, sera considérée comme une division de celle du Secrétariat général du Conseil d'Etat.

Article 14.

Le Conseil d'Administration ne se tiendra pas moins de deux fois la semaine. Il se réunira sur la convocation du Lieutenant,

prócz tego naznaczać posiedzenia nadzwyczayne.

Artykuł 15.

Do ważności Uchwał przez Namiestnika wydanych, przytomność trzech Członków Rady Administracyiney nierachuiąc Namiestnika i Radzcę Sekretarza Stanu, iest konieczną.

Artykuł 16.

Jeżeli Namiestnik nieposiada ięzyka Polskiego, roztrząsanie na Radzie Administracyiney odbywać się będzie w ięzyku francuzkim. Protokół natenczas utrzymywanym będzie po polsku i po francuzku. Jednakże Uchwały Namiestnika i wszystkie akta Kancellaryi iego wychodzić niemogą iak tylko w ięzyku polskim.

Artykuł 17.

Oryginały postanowień Królewskich, to iest: Wypisy z Protokółu Sekretaryatu Stanu przez Ministra Sekretarza Stanu zaświadczone, zachowywane będą w Kancellaryi Rady Stanu pod szczególnym dozorem Radzcy Sekretarza Stanu. Będą przesyłane do kogo należy, w kopiiach zawidzianych, zaświadczonych i podpisanych przez Radzcę Sekretarza Stanu.

qui pourra convoquer en outre des Séances extraordinaires.

Article 15.

La présence de trois membres du Conseil d'Administration, autres que le Lieutenant et le Conseiller Secrétaire d'Etat, est indispensable, pour la validité des arrêtés du Lieutenant.

Article 16.

Si le Lieutenant ne possède pas la langue polonaise, les discussions au Conseil d'Administration auront lieu en français. Le procés-verbal sera rédigé en polonais et en français, mais les arrêtés du Lieutenant et tous les Actes de sa Chancellerie, ne peuvent paraître qu'en polonais.

Article 17.

Les originaux des Décrets du Roi, savoir: les extraits des Minutes de la Secrétairerie d'Etat, certifiés par le Ministre Secrétaire d'Etat, seront conservés à la Chancellerie du Conseil d'Etat sous la garde spéciale du Conseiller Secrétaire d'Etat. Ils seront adressés à qui de droit, en copies vidimées, certifiées et signées par le Conseiller Secrétaire d'Etat.

Artykuł 18.

Organizacya i Etat Kancellaryi Rady Stanu będą ułożone przez Radzcę Sekretarza Stanu, na zgromadzeniu ogólném roztrząśnione, i pod zatwierdzenie Królewskie podane.

Artykuł 19.

W przypadku zeyścia lub ciężkiéy choroby, albo innéy ważnéy przeszkody, Namiestnik, zanim Następca wyznaczonym zostanie, będzie tymczasowo zastąpiony przez prezyduiącego, ieżeli temu Król poprzedniczo niezaradził. Obowiązki Prezyduiącego pełnić będzie pierwszy z porządku Członek Rady Administracyinéy, w któréy natenczas materye rozstrzygane będą większością głosów. Równość zdań Prezyduiący rozwiązuie.

Artykuł 20.

Gdyby Królowi pod bytność w Stolicy Królestwa swoiego, podobało się zwołać Radę Administracyina, obowiązki Sekretarza pełnić będzie Minister Sekretarz Stanu z pomocą Radzcy Sekretarza Stanu.

Article 18.

L'Organisation et l'Etat de la Chancellerie du Conseil seront réglés par le Conseiller Secrétaire d'Etat, discutés à l'assemblée générale, et soumis à l'approbation du Roi.

Article 19.

En cas de décès du Lieutenant, de maladie grave, ou de tout autre empêchement légitime, il sera remplacé *ad interim* et jusqu'à la nomination d'un nouveau Lieutenant, par un président, si le Roi n'y pourvoit pas d'avance. Les fonctions de Président seront exercées par le premier membre du Conseil d'Administration, selon l'ordre de préséance. Les affaires seront décidées alors au Conseil à la majorité des voix. Le président aura voix prépondérante en cas de parité.

Article 20.

S'il plaisait au Roi présent dans la Capitale de son Royaume, de réunir le Conseil d'Administration; les fonctions de Secrétaire seront exercées par le Ministre Secrétaire d'Etat. Il sera assisté du Conseiller Secrétaire d'Etat.

TYTUŁ III.

O Zgromadzeniach ogólnych Rady Stanu.

Artykuł 21.

Zgromadzenie ogólne Rady Stanu odbywać się będzie, pod prezydencyą Króla, Namiestnika lub pierwszego z porządku Członka Rady Administracyinéy.

Artykuł 22.

Referendarz którego Król wyznaczy, mieć będzie pod tytułem Sekretarza Głównego kierunek Kancellaryi ogólnego Zgromadzenia; do pomocy przydany mu będzie Sekretarz protokólista.

Artykuł 23.

Zgromadzenie ogólne odbywać się będzie w pałacu Krasińskich zwanym: w Zamku zaś Królewskim, ilekroćby Królowi podobało się na niém prezydować.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O Roztrząsaniu i układaniu proiektów do Prawa i do urządzeń Administracyynych.

Artykuł 24.

Każdy Minister przedstawia Królowi lub Namiestnikowi proiekta do urządzeń uchwalone w Kommissyi na któréy prezyduie.

TITRE III.

Des assemblées générales du Conseil d'Etat.

Article 21.

L'assemblée générale du Conseil d'Etat est présidée par le Roi ou le Lieutenant, ou par le premier des membres du Conseil d'Administration, selon l'ordre de préséance.

Article 22.

Un maître des requêtes désigné par le Roi, dirigera sous le titre de Secrétaire en Chef, la Chancellerie de l'Assemblée générale. Il sera assisté par un Secrétaire protocoliste (rédacteur).

Article 23.

L'Assemblée générale se tiendra au Palais dit Krasiński. Elle aura lieu au Palais du Roi, toutes les fois qu'il Lui plaira de la présider.

CHAPITRE I.

De la discussion et de la rédaction des projets de loix et de réglemens d'Administration.

Article 24.

Chaque Ministre présente au Roi ou au Lieutenant les projets de réglemens arrêtés dans la Commission qu'il préside.

Artykuł 25.

Proiekta takowe na rozkaz Króla lub Namiestnika podane będą ogólnemu Zgromadzeniu Rady Stanu. Namiestnik oznaczy na posiedzeniu Administracyiném czyli proiekta maią bydź wniesione lub nie na ogólne Zgromadzenie.

Artykuł 26.

Prezyduiący na ogólném Zgromadzeniu, wyznacza iednego lub więcéy Członków w miarę natury i ważności przedmiotu, dla roztrząśnienia onego i przedstawienia z wyłuszczeniem powodów na ogólném zgromadzeniu.

Artykuł 27.

Członki maiące sobie polecone wygotowanie przedstawienia, mocni są żądać od Ministra wszelkich potrzebnych obiaśnień.

Artykuł 28.

Gdy na posiedzeniu zgromadzenia ogólnego roztrząsanym iest proiekt do urządzenia, Referuiący czyta swoie przedstawienie, poczem Minister otwiera zdanie, po nim zaś Członkowie zgromadzenia za otrzymanym głosem od Prezyduiącego. Skoro Prezyduiący uzna iż materya dostatecznie iuż iest wyiaśnioną, zapyta Ministra i Członków maią-

Article 25.

Ces projets seront soumis à l'Assemblée générale du Conseil d'Etat, par ordre du Roi, ou du Lieutenant. Le Lieutenant déterminera en Conseil d'Administration si les projets devront être ou non portés à l'Assemblée générale.

Article 26.

Le Président de l'Assemblée générale confie le projet présenté à un ou plusieurs membres d'après la nature et l'importance du sujet, afin de l'examiner et d'en faire un rapport motivé à l'assemblée générale.

Article 27.

Les membres chargés du rapport peuvent demander au Ministre les éclaircissemens dont ils pourront avoir besoin.

Article 28.

A la Séance de l'Assemblée générale où l'on discutera un projet de réglement, le rapporteur lira son rapport, après quoi le Ministre donnera son avis. Les Membres de l'Assemblée émettront ensuite le leur, après avoir obtenu la parole du Président du Conseil. Lorsque le Président jugera que le sujet est suffisamment éclairci, il deman-

cych polecone roztrząśnienie: czyli maią ieszcze iakowe postrzeżenia do uczynienia? poczém wniesie pod roztrzygnienie Zgromadzenia, czyli proiekt całkowicie, artykułami, lub rozdziałami chce mieć roztrząsanym? co gdy Zgromadzenie rozwiąże, przystąpi do głosowania.

A r t y k u ł 29.

Zgromadzenie stanowi większością zupełną głosów. Decyzye iego stosownie do artykułu 75 Ustawy Konstytucyyney ulegaią potwierdzeniu Króla lub Namiestnika. Zgromadzenie składać się powinno naymniey z siedmiu Członków, aby mogło prawnie stanowić. Maią prawo głosowania wszyscy Członkowie ogólnego Zgromadzenia wyszczególnieni w artykułach 63 i 73 Ustawy Konstytucyiney.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O sporach Juryzdykcyynych między Władzami Sądowemi i Administracyynemi.

A r t y k u ł 30.

Spory o Juryzdykcyą między Władzami Sądowemi i Administracyynemi, roztrzygać będzie ogólne Zgromadzenie Rady Stanu.

dera au Ministre et aux Membres chargés de l'examen, s'ils n'ont pas d'observations à faire: après quoi il posera la question préalable savoir: si la délibération aura lieu sur le projet en entier, ou bien sur chaque Article, ou par Chapitre. Cette question arrêtée, on passera aux voix.

Article 29.

L'Assemblée décide à la majorité absolue des suffrages. Ses décisions sont soumises à l'approbation du Roi ou du Lieutenant conformément aux dispositions de l'Article 75 de la Charte Constitutionnelle. L'Assemblée, pour statuer légalement, doit être composée de sept membres votans. Ont droit de voter tous les Membres de l'Assemblée générale désignés par l'Article 63 et 73 de la Charte Constitutionnelle.

CHAPITRE II.

Du conflit de Jurisdiction entre les Magistratures et l'Administration.

Article 30.

Les cas de conflit de jurisdiction entre les Magistratures et l'Administration seront résolus par l'Assemblée générale du Conseil d'Etat.

Artykuł 31.

Gdy Sąd rozumie iż urząd Administracyyny przywłaszczył sobie iego Władzę, lub prawo, powinien ostrzedz go o tém. Również sobie postąpi urząd Administracyiny, gdyby podobne przywłaszczenie przez Sąd dopełnioném było.

Artykuł 32.

Do Prezesów Sądów i Prezesów Kommissyy Woiewódzkich należy szczególniey uwiadomienie w przypadku sporów o juryzdykcyą.

Artykuł 33.

Jeżeli spór o juryzdykcyą w przeciągu tygodnia od uwiadomienia załatwionym nie iest, władza odwołuiąca się uczyni w téy mierze przedstawienie do właściwego Ministra załączaiąc wszelkie akta i udowodnienia mogące posłużyć ku wyiaśnieniu kwestyi.

Artykuł 34.

Takowe przedstawienie wraz z dołączonemi aktami wniesie Kommissya na ogólne Zgromadzenie Rady Stanu.

Article 31.

Si un Tribunal quelconque croit qu'il y ait à son égard usurpation de pouvoir ou de droit, de la part d'une Administration, il doit lui en donner avis. Il en est de même, si une autorité administrative reconnaît qu'un empiétement du même genre ait été ſait par un Tribunal.

Article 32.

Les Présidens des Tribunaux et les Présidens des Commissions Palatinales, sont spécialement chargés de donner avis, en cas de conflits de jurisdictions.

Article 33.

Si après l'avis donné, le conflit de jurisdiction ne cesse pas dans l'espace d'une semaine, l'autorité qui réclame doit en faire son rapport au Ministre compétant, et y joindre tous les actes et documens propres à éclaircir la question.

Article 34.

La Commission soumet ce rapport et les actes y joints à l'Assemblée Générale du Conseil d'Etat.

Artykuł 35.

Ogólne Zgromadzenie następnie odeszle przedstawienie do Kommissyi Instrukcyiney. Kommissya Instrukcyina składać się będzie z pięciu Referendarzy pod prezydencyą Radzcy Stanu lub pierwszego z porządku Referendarza. Aby stanowić mogła, potrzebną iest przytomność naymniey trzech Członków.

Artykuł 36.

Kommissya Instrukcyina nietylko wchodzić powinna w rozpoznanie przesłanych sobie aktów, lecz nadto żądać może od Władz których spór tyczy się, obszernieyszych obiaśnień. Ministrowie wydadzą tym końcem potrzebne rozkazy.

Artykuł 37.

Ogólne zgromadzenie, w liczbie siedmiu Członków obecnych, na zdany rapport przez Kommissyą Instrukcyiną stanowi ostatecznie, uchylaiąc rozrządzenie tey Władzy, którey niewłaściwość uzna. Wyrok ogólnego zgromadzenia Rady Stanu będzie przez druk ogłoszony.

Artykuł 38.

Na Zgromadzeniu ogólnem Rady Stanu gdy ma bydź ostatecznie postanowionem

wzglę-

Article 35.

L'Assemblée générale l'adresse ensuite à la Commission d'Enquêtes. La Commission d'Enquêtes est composée de cinq Maîtres des requêtes, et présidée par un Conseiller d'Etat, ou le premier des Maîtres des requêtes dans l'ordre de préséance. Elle ne peut statuer qu'au nombre de trois membres au moins.

Article 36.

La Commision d'Enquêtes doit non seulement examiner les actes qui lui sont adressés, mais elle peut en outre demander des informations plus amples aux Autorités intéressées au conflit; les Ministres donneront à cet égard les ordres nécessaires.

Article 37.

L'Assemblée générale au nombre de sept membres présens, statue définitivement sur le rapport de la Commission d'Enquêtes, en annullant l'arrêté de l'Autorité qu'elle aura jugé être illégal. La décision de l'Assemblée générale du Conseil d'Etat sera rendue publique par la voie de l'impression.

Article 38.

Lorsque l'Assemblée générale du Conseil d'Etat doit statuer définitivement sur un conflit de

względem sporu Jurysdykcyinego zasiadać będą z głosem stanowczym Członkowie Trybunału Naywyższego, maiący stopień Radzców Stanu.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O oddaniu pod Sąd Urzędników Administracyynych.

Artykuł 39.

Do ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu należy wedle art: 73 Ustawy Konstytucyinéy i Statutu Organicznego o Reprezentacyi Narodowéy stanowienie względem oddawania pod Sąd Urzędników Administracyynych mianowanych przez Króla za wykroczenia w Urzędzie; wyiąwszy tych, którzy Sądom Seymowym są ulegli; szczególniéy zaś w przypadkach następuiących:

1. Gdy Urzędnik sprzeciwia się dopełnieniu praw lub urządzeń, albo innych do sprzeciwienia się namawia.
2. Jeżeli innym Urzędnikom lub Władzom przeszkadza w sprawowaniu obowiązków.
3. Jeżeli w pełnieniu obowiązków da się uwieść datkiem, obietnicą lub widokiem osobistego interessu.
4. Jeżeli przywłaszczy sobie grosz publiczny dozorowi iego powierzony.

jurisdiction, les Membres du Tribunal suprême qui auront la qualification de Conseiller d'Etat, y siégeront avec voix délibérative.

CHAPITRE III.

De la mise en jugement des fonctionnaires administratifs.

Article 39.

L'Assemblée générale du Conseil d'Etat statue sur la mise en jugement des fonctionnaires de l'Administration nommés par le Roi, conformément à l'Article 73 de la Charte constitutionnelle, et au Statut Organique de la représentation Nationale, pour cause de prévarication dans leurs fonctions, hors ceux qui sont justiciables de la haute Cour Nationale; et notamment dans les cas ci après.

1. Lorsqu'un fonctionnaire s'oppose ou engage quelqu'un à s'opposer à l'exécution des loix et des réglemens.
2. S'il empêche d'autres fonctionnaires ou autorités de remplir leurs devoirs.
3. S'il se laisse entrainer dans l'exercice de ses fonctions par des dons, des promesses, ou des vues d'intérêt privé.
4. S'il s'approprie des deniers publics confiés à sa garde.

5. Jeżeli na własną potrzebę użyie funduszów, papierów, aktów, dokumentów, urzędownie sobie powierzonych, ieżeli sobie przywłaszczy, ukryie lub usunie takowe, albo na zaniesione prawne żądanie wydania onych odmawia.
6. Jeżeli nadużyie Władzy dopuszczaiąc się gwałtu, zdzierstwa lub iakiegokolwiek nałożenia
7. Jeżeli zatraci lub zfałszuie powierzone sobie akta.
8. Jeżeli przez nadużycie Władzy naruszy własność prywatną, uwięzi kogo samowolnie, lub uwięzionemu zaniesienia skargi i poszukiwania sprawiedliwości niedopuszcza.
9. Jeżeli przez swoie niedbalstwo naraża dobro służby.

Artykuł 40.

Minister którego dotyczą powyższe wykroczenia, czyni w téy mierze przedstawienie ogólnemu Zgromadzeniu i składa akta i dokumenta do zarzutów ściągaiące się.

Artykuł 41.

Wolno iest równie prywatnéy osobie podać ogólnemu Zgromadzeniu zaskarżenie na Urzędnika, bądź w przypadku wykroczenia o które się użalać może, lub w zdarzeniach oznaczonych w artyk: 39, a to udowodniwszy iż się

5. S'il employe à son usage des fonds, papiers, actes, documens à lui confiés d'office, s'il se les approprie, s'il les cache ou les soustrait, s'il se refuse à les produire en cas de réquisition légitime.

6. S'il abuse de son pouvoir par un acte de violence, d'extorsion ou d'imposition quelconque.
7. S'il perd ou falsifie les actes qui lui sont confiés.
8. Si par abus d'Autorité, il attente à la propriété privée, s'il se rend coupable de détention arbitraire, ou s'il empêche un détenu de s'en plaindre et d'obtenir justice.
9. Si par sa négligence il compromet le bien du service.

Article 40.

Le Ministre que les délits ou contreventions pareilles concernent, fait à ce sujet sa représentation à l'Assemblée générale, et il y joint les actes et documens qui y ont rapport.

Article 41.

Il est également permis à un particulier de porter sa plainte contre un fonctionnaire à l'Assemblée générale, soit pour prévarication dont il aurait à se plaindre, soit dans tous les cas déterminés en l'article 39 après qu'il aura

udawał ze skargą do Kommissyi Rządowéy właściwéy, załączaiąc daną mu rezolucyą, albo iż daną nie była, oświadczaiąc.

Artykuł 42.

Wszelkie zaskarżenie na Urzędnika podane do Zgromadzenia ogólnego, wyrażać powinno:

1. Imie i Nazwisko, Urząd i zamieszkanie skarżącego i oskarżonego.
2. Wyłożenie iasne i zwięzłe wyrażonych czynów oskarżenia.
3. Wskazanie dowodów ku poparciu każdego czynu, tudzież wyliczenie załączonych do Memoryału dokumentów.

Artykuł 43.

Zaskarżenia przez siebie odebrane odsyła zgromadzenie ogólne do Kommissyi Instrukcyinéy.

Artykuł 44.

Jeżeli Kommissya Instrukcyina uzna skargę za niestosowną z powyższemi rozporządzeniami, winna iest przedstawić takową niestosowność ogólnemu zgromadzeniu Rady Stanu.

Artykuł 45.

Gdy skarga uznana będzie za formalną, Kommissya daie swoią opinią i składa swóy rapport Zgromadzeniu ogólnemu Rady Stanu.

prouvé s'être adressé à la Commission de Gouvernement respective; et en joignant les résolutions intervenues, ou en déclarant n'en avoir point obtenu.

Article 42.

Toute plainte contre un fonctionnaire adressée à l'Assemblée générale doit contenir:

1. Les nom et prénom, l'emploi et le domicile de l'accusateur et de l'accusé.
2. Un exposé clair et succint des faits positifs de prévarication.
3. L'indication des preuves de chaque fait, et l'énumération des documens joints au mémoire.

Article 43.

L'Assemblée générale renvoye les plaintes qui lui sont adressées à la Commission d'Enquêtes.

Article 44.

Si la Commission d'Enquêtes trouve que la plainte n'est pas conforme aux dispositions ci-dessus énoncées, elle en fait le rapport à l'Assemblée générale du Conseil d'Etat.

Article 45.

Si la Commission trouve la plainte en règle, elle arrête son opinion, et fait son rapport à l'Assemblée générale du Conseil d'Etat.

Artykuł 46.

Gdyby Kommissya osądziła, iż iest potrzeba obszernieyszego wywodu, zdziałania indagacyi i wybadania oskarżonego, winna zawiadomić o tém przez rapport zgromadzenie ogólne, które w téy mierze postanowi Stawienie się przed Kommissyą osobiście, ieżeli iest rozkazem, nastąpić powinno w przeciągu dni piętnastu od dnia zapozwu.

Artykuł 47.

Ztém wszystkiém wolno iest Kommissyi przez pośrednictwo Ministra, polecić Władzy Sądowéy lub Administracyinéy, zdziałanie na mieyscu badań indagacyi potrzebnych. Wezwana Władza składa rapport Kommissyi z załączeniem aktów.

Artykuł 48.

Przed upłynieniem terminu wyznaczonego ku odbyciu badania, Kommissya instrukcyina powołać może oskarżyciela, aby podał główne punkta do wyprowadzenia Sprawy; Kommissya dalsze badania sama ułoży.

Artykuł 49.

Czynienie badań i trzymanie ich protokółu polecone będzie iednemu z Członków Kommissyi Instrukcyinéy. Po ukończeniu badania wolno iest innym Członkom czynić inne zapytania.

Article 46.

Si la Commission était d'avis qu'il fut procédé à une instruction plus étendue, qu'on informat, que l'accusé fut interrogé, elle en fera son rapport à l'Assemblée générale qui décidera. La Comparution si elle est ordonnée, devra avoir lieu dans les quinze jours dès la Citation.

Article 47.

La Commission d'Enquêtes peut toute fois par l'entremise du Ministre, charger une Autorité judiciaire ou administrative de faire sur les lieux les enquêtes et informations nécessaires. L'Autorité réquise en fera son rapport à la Commission et y joindra les actes.

Article 48.

Avant le terme fixé pour l'interrogation, la Commission d'enquêtes peut demander à l'accusateur de lui présenter les points les plus essentiels à l'instruction de la cause. La Commission réglera elle même la suite de l'interrogatoire.

Article 49.

Un des membres de la Commission d'Enquêtes sera chargé de l'interrogatoire et de son protocole. L'interrogatoire achevé, les autres membres de la Commission peuvent faire d'autres questions.

Artykuł 50.

Po takowém sprawy wyprowadzeniu, Kommissya wyznacza czas oskarżonemu, do przygotowania obrony. Obrona powinna bydź sporządzoną na piśmie i złożoną przez oskarżonego lub osobę tym końcem przez niego umocowaną.

Artykuł 51.

Po rozważeniu obrony lub gdy iuż termin dozwolony oskarżonemu upłynie, Kommissya przedstawi rzecz na ogólném zgromadzeniu Rady Stanu.

Artykuł 52.

Po wysłuchaniu przedstawienia, ogólne Zgromadzenie roztrząsa sprawę i onę rozstrzyga, stosownie do artykułu 37 ninieyszéy ustawy.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

O rapportach tyczących się położenia kraiu i postrzeżeniach ściągaiących się do wad w urządzeniach.

Artykuł 53.

Każdego roku w epoce oznaczonéy przez Króla, każda Kommissya Rządowa poda na ogólném zgromadzeniu Rady, sprawę o postępie Administracyi, uzyskanych skutkach, działa-

Article 50.

Après cette instruction, la Commission prescrit à l'accusé de présenter sa défense dans un délai fixé. Elle doit être faite par écrit, et être remise par l'accusé lui-même ou par son fondé de pouvoir.

Article 51.

La Commission d'Enquêtes après avoir examiné la défense, ou après l'échéance du terme fixé pour la produire, fait son rapport à l'assemblée générale du Conseil d'Etat.

Article 52.

Le rapport entendu, l'Assemblée générale passe à la discussion et décide conformément à l'article 37 du présent Statut.

CHAPITRE IV.

Du rapport sur la situation du Pays, et des observations sur les vices des réglemens.

Article 53.

Tous les ans à une époque déterminée par le Roi, chaque Commission de Gouvernement présentera au Conseil d'Etat réuni en Assemblée générale, un compte rendu sur la marche de

niach następnych, o stanie wpływów i użycia funduszów publicznych.

Artykuł 54.

Powyższe zdania sprawy roztrząsane będą na Zgromadzeniu ogólném, które wyznaczy Kommissyą do ułożenia ogólnego rapportu.

Artykuł 55.

Takowy rapport przesłany będzie Królowi i za Jego rozkazem w Senacie złożony i na Seymie czytany stosownie do artykułu 106 Ustawy Konstytucyinéy.

Artykuł 56.

Do Pomienionego rapportu dołączy zgromadzenie ogólne postrzeżenia własne co do niestateczności lub wad Urządzeń zaprowadzonych, a to wedle postanowienia artykułu 73 Ustawy Konstytucyinéy.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

O działaniach przygotowawczych Zgromadzenia ogólnego przed zwołaniem Seymu, tudzież przez ciąg trwania onego.

Artykuł 57.

Proiekta do prawa maiące bydź Seymowi podane, będą poprzedniezo roztrząśnione na Radzie Stanu.

l'Administration, sur les résultats obtenus, sur les opérations à suivre, sur la situation des recouvremens, et sur l'emploi des fonds publics.

Article 54.

L'Assemblée Générale examine et discute ces comptes rendus, et nomme une Commission pour en composer un rapport général.

Article 55.

Ce rapport est adressé au Roi pour être par Ses ordres remis au Sénat, et lû à la Diéte, conformément à Article 106 de la Charte constitutionnelle.

Article 56.

L'Assemblée générale accompagnera ce rapport d'observations sur les lacunes ou les vices des réglemens existans, conformément aux dispositions de la Charte constitutionnelle, Article 73.

CHAPITRE V.

Des opérations de l'Assemblée générale du Conseil d'Etat, préparatoires aux convocations des Diètes et pendant leur durée.

Article 57.

Les projets de loix à présenter à la Diète doivent être préalablement discutés au Conseil d'Etat.

Artykuł 58.

Gdy Król postanowi wniesienie na Seym proiektu w Radzie Stanu roztrząśnionego, zgromadzenie ogólne uwiadomi o tém, przez pośrednictwo Referendarza, właściwą Kommissyą Seymową.

Artykuł 59.

Gdy Kommissya Seymowa ma iakie spostrzeżenia, uda się do Kommissyi Rządowéy na konferencyą, do któréy przypuszczonym będzie Referendarz do pośrednictwa użyty.

Artykuł 60.

Jeżeli Kommissya nieodstępuie od swoich postrzeżeń, i odmian żąda, Minister uwiadomia o tém ogólne Zgromadzenie, które gdy potrzebę uzna, wezwie Kommissyą aby należało do roztrząsania.

Artykuł 61.

Zgromadzenie ogólne stanowi ostatecznie względem wygotowanego proiektu do prawa, i podaie go Królowi. Król gdy to przyzwoi-

Article 58.

Lorsque le Roi aura décidé qu'un projet de loi discuté au Conseil d'Etat sera porté à la Diète, l'Assemblée générale en informera les Commissions respectives de la Diète, par l'entremise d'un Maître des requêtes.

Article 59.

Si la Commission de la Diète a des observations à faire, elle se rend à la Commission de Gouvernement respective pour en conférer; le Maître des requêtes chargé de l'entremise est admis à la conférence.

Article 60.

Si la Commission de la Diète persiste dans ses observations et désire des modifications, le Ministre en informe l'Assemblée générale qui invite, si elle le juge à propos la Commission de la Diète à venir prendre part à la discussion.

Article 61.

L'Assemblée générale arrête définitivement la rédaction du projet de loi, et elle le soumet au Roi, qui, s'il juge convenable, le renvoit

tym bydź uzna, odsyła proiekt przez pośrednictwo Rady Stanu, pod rozwagę Izb Seymowych.

Dan w Pałacu Naszym Królewskim w Warszawie dnia $\frac{\text{19. Listopada}}{\text{1. Grudnia}}$ 1815 roku.

(podpisano) ALEXANDER.

przez Cesarza i Króla.

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu
Ig: Sobolewski.

Zgodno z oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podp:) Ig: Sobolewski.

Zgodno z oryginałem
Radzca Sekretarz Stanu Generał Brygady,
(podp:) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
Wawrzecki.

Dzień ogłoszenia d. 5 Maia 1816 Roku.

par l'entremise du Conseil d'Etat, à la délibération des chambres de la Diète.

Donné en Notre Château Royal de Varsovie le $\frac{\text{19 Novembre}}{\text{1 Décembre}}$ 1815.

(Signé) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla.

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu

Ig: SOBOLEWSKI.

Zgodno z oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

(podp:) Ig: SOBOLEWSKI.

Zgodno z oryginałem

Radzca Sekretarz Stanu Generał Brygady

(podp: KOSSECKI.

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

WAWRZECKI.

Dzień ogłoszenia d. 5 Maia 1816 Roku.

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski
ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski,
etc. etc. etc.

Stosownie do rozporządzeń Statutu organicznego o Radzie Stanu, postanowiliśmy i postanowiamy dla Rady Administracyinéy następuiącą Organizacyą Wewnętrzną:

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Obecność Członków.

Artykuł 1.

Członki Rady Administracyinéy nie mogą oddalić się dla własnych potrzeb bez pozwolenia udzielonego w Radzie przez Namiestnika. — Namiestnik nie może pozwolenia udzielić iak na tygodni sześć przez ciąg iednego roku.

Extrait des Minutes de la Secrétairerie d'Etat
du Royaume de Pologne.

Nous par la grace Dieu

ALEXANDRE Ier.

Empereur de toutes les Russies, Roi de Pologne, etc. etc. etc.

Conformément aux dispositions du Statut organique du Conseil d'Etat, Nous avons décrété et décrétons l'Organisation intérieure du Conseil d'Adminitsration ainsi qu'il suit:

CHAPITRE I.

Présence de Membres.

Article 1.

Les Membres du Conseil d'Administration ne peuvent s'absenter pour affaires particulières sans la permission du Lieutenant donnée en Conseil. Le Lieutenant ne peut l'accorder que pour six semaines dans le courant de l'année.

Artykuł 2.

Członki pragnące na czas dłuższy oddalić się lub za granicę Królestwa wyiechać, winni są prosić o pozwolenie Królewskie przez pośrednictwo Namiestnika. — Postanowienie to rozciąga się także do Radzcy Sekretarza Stanu.

Artykuł 3.

Jeżeli pozwolenie będzie udzielone Ministrowi Naczelnikowi Wydziału, lub Radzcy Stanu Dyrektorowi Generalnemu, lub Referendarzowi, wyznaczonym zostanie tymczasowie zastępca przez Krola w przypadku obiętym w artykule 2. a przez Namiestnika stosownie do artykułu 1.

Artykuł 4.

Wszelkie pozwolenie wyrażać powinno przeciąg czasu na który służyć ma, i zapisaném będzie w Protokóle posiedzenia.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O biegu interessów w Radzie Administracyinéy.

Artykuł 5.

Postanowienia Królewskie otwierane będą przez Namiestnika, i czytane na naypierwszém posiedzeniu Rady Administracyinéy.

Article 2.

Les Membres qui désireront s'absenter plus long tems, ou sortir des frontières du Royaume sont obligés d'en demander la permission au Roi par l'entremise du Lieutenant. Il en est de même du Conseiller Secrétaire d'Etat.

Article 3.

Si la permission se donne à un Ministre Chef de Département ou à un Conseiller d'Etat Directeur Général, et à un Maître des Requêtes, le Roi dans le cas de l'Article 2 et le Lieutenant d'aprés l'Article 1 nomme celui qui doit le remplacer provisoirement.

Article 4.

Toute permission contiendra le tems de sa durée et sera insérée au proces-verbal de la Séance.

CHAPITRE II.

De la marche des affaires au Conseil d'Administration.

Article 5.

Les Décrets du Roi seront ouverts par le Lieutenant, pour être lus à la Séance la plus prochaine du Conseil d'Administration.

Artykuł 6.

Rapporta Władz, prośby i skargi partykularne otwierać będzie Radzca Sekretarz Stanu, i przedstawiać Namiestnikowi, lub na Radzie Administracyiney stosownie do postanowień Statutu Organicznego o Radzie Stanu.

Artykuł 7.

Jeżeli Namiestnik uzna przyzwoitém postanowić dni audyencyonalne, wolno będzie prywatnym podawać mu memoryały, które odesłane zostaną Radzcy Sekretarzowi S anu, a to ieżeli zaydzie potrzeba, dla ich prz dstawienia na posiedzeniu Rady Administracyiney.

Artykuł 8.

Przyięto iest za zasadę aby prywatne osoby udawały się poprzedniczo do Władz właściwych, to iest do Kommissyy Rządowych, lub ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, przed podaniem memoryałów Namiestnikowi, i że ten krok iest dozwolonym iedynie w przypadku odmówienia im sprawiedliwości. Prośby o łaski również przechodzić powinny przez Władze pośrednie.

Artykuł 9.

Z podanych do Namiestnika przedstawień od mieszkańców, te które obeymuią przypadki

Article 6.

Les Rapports des Autorités et les demandes et plaintes privées seront ouvertes par le Conseiller Secrétaire d'Etat, qui les présentera au Lieutenant, ou en Conseil d'Administration, conformément aux dispositions du Statut organique du Conseil d'Etat.

Article 7.

Si le Lieutenant juge à propos de fixer des jours d'Audience, les particuliers pourront lui présenter des mémoires, qui seront renvoyés au Conseiller Secrétaire d'Etat, pour être, s'il y a lieu, rapportés en Séance du Conseil d'Administration.

Article 8.

Il est admis en principe, que les particuliers doivent préalablement s'adresser aux autorités compétentes, c'est à dire aux Commissions de Gouvernement, ou à l'Assemblée générale du Conseil d'Etat, avant que de présenter leurs mémoires au Lieutenant, et que cette démarche n'est permise qu'en cas de dénégation de Justice. Les demandes à fin d'obtenir des graces doivent également passer par les autorités intermédiaires.

Article 9.

Entre les affaires présentées au Lieutenant par des particuliers, celles qui sont dans le cas

przewidziane artykułem 9 Statutu organicznego o Radzie Stanu, będą roztrząsane przez Radzcę Sekretarza Stanu, i podane roztrzygnieniu Namiestnika. Roztrzygnienie takowe nastąpić może nie na Posiedzeniu Rady Administracyinéy; będzie ono podpisane przez Namiestnika i podpisem Radzcy Sekretarza Stanu zaświadczone. Takowe roztrzygnienia wciągnione zostaną do głównego Dziennika. Wszelkie inne interessa przedstawione Namiestnikowi, niemogą bydź załatwianemi iak tylko na Radzie Administracyinéy.

Artykuł 10.

Każde pismo podawane Namiestnikowi, lub Radzie Administracyinéy, wskazywać powinno na kopercie i w tytule Władzę lub osobę podaiącą.

Artykuł 11.

Ustanawia się następuiący porządek pracy na posiedzeniach Rady:

1. Czytanie Protokółu Sessyi poprzedzaiącéy, końcem uchwalenia redakcyi i podpisania.
2. Czytanie postanowień Królewskich.
3. Rapporta Członków w przedmiotach, których roztrząśnienie polecone im było przez Namiestnika.
4. Przedstawienia Ministra Obrządków Religiynych i Oświecenia Publicznego.

prévu par l'Article 9 du Statut organique du Conseil d'Etat, seront examinées par le Conseiller Secrétaire d'Etat, et soumises à la décision du Lieutenant. Cette décision pourra être prise hors des Séances du Conseil d'Administration. La décision sera signée par le Lieutenant et contresignée par le Conseiller Secrétaire d'Etat. Ces décisions seront insérées dans le Journal général. Toutes autres affaires présentées au Lieutenant ne peuvent être décidées que dans le Conseil d'Administration.

Article 10.

Tout écrit adressé au Lieutenant ou au Conseil d'Administration doit porter sur l'enveloppe et en titre, la qualification de l'autorité ou de l'individu signataire.

Article 11.

L'ordre du travail dans les Séances du Conseil sera réglé ainsi qu'il suit:

1. Lecture du procès-verbal de la Séance précédente, rédaction arrêtée et signée.
2. Lecture des décrets du Roi.
3. Rapports d'un des membres au quel le Lieutenant aura confié l'examen d'une affaire.
4. Travail du Ministre des cultes et de l'Instruction publique.

5. Przedstawienia Ministra Sprawiedliwości.
6. Przedstawienia Ministra Spraw Wewnętrznych i Policyi.
7. Przedstawienia Ministra Woyny.
8. Przedstawienia Ministra Przychodów i Skarbu.
9. Rapport Radzcy Sekretarza Stanu w przedmiotach do niego należących.

Artykuł 12.

W czasie czytania i roztrząsania materyy przedstawianych Namiestnikowi w Radzie, Sekretarz Redaktor ułoży minutę protokółu pod dozorem Radzcy Sekretarza Stanu.

Artykuł 13.

W przypadku roztrząsań wymagaiących taiemnicy, Radzca Sekretarz Stanu sporządzi sam protokół i własnoręcznie zapisze w taynym dzienniku.

Artykuł 14.

W przypadku gdy rapport Ministra przedstawiony w kształcie postanowienia zostanie potwierdzonym przez Namiestnika, iako też podpisany przez niego i zaświadczony podpisem Urzędnika do którego to należy, oryginał i onego kopie dokładne oddane będą Radzcy Sekretarzowi Stanu, a to dla złożenia oryginału w Kancellaryi, i wręczenia kopii zawidzieć

5. Travail du Ministre de la Justice.
6. Travail du Ministre de l'Intérieur et de la Police.
7. Travail du Ministre de la Guerre.
8. Travail du Ministre des Finances et du Trésor.
9. Rapport du Conseiller Secrétaire d'Etat, sur les affaires qui lui sont attribuées.

Article 12.

Pendant la lecture et la discussion des matières présentées au Lieutenant dans le Conseil, un Secrétaire rédacteur rédigera la minute du procès-verbal, sous la surveillance du Conseiller Secrétaire d'Etat.

Article 13.

En cas de discussion qui exigerait du secret, le Conseiller Secrétaire d'Etat rédigera lui-même le procès-verbal qui sera inscrit de sa main dans le protocole secret.

Article 14.

Dans le cas où le rapport d'un Ministre présenté en forme de Décret sera approuvé par le Lieutenant, signé par lui et contresigné par qui de droit; l'original du Décret et des copies exactes sont remises au Conseiller Secrétaire d'Etat pour être, l'original déposé à la Chancellerie, et les copies vidimées par le Conseiller Secrétaire d'Etat, rendues aux Mini-

się maiących przez tegoż Radzcę Sekretarza Stanu, Ministrom właściwym, którym służyć będą za upoważnienie.

Artykuł 15.

Jeżeli proiektu do postanowienia niezatwierdzi Namiestnik, ułożenie popraw powierzone będzie Ministrowi.

Artykuł 16.

W przypadku przewidzianym przez artykuł 10 Statutu organicznego o Radzie Stanu, rezolucya ustna Namiestnika zapisaną będzie w protokóle; wyciąg z tego protokółu, zawidziany przez Radzcę Sekretarza Stanu, przesłany zostanie Ministrowi lub komu należy.

Artykuł 17.

Urządzenie wewnętrzney organizacyi Kancellaryi Rady Stanu podać się maiące Naszemu zatwierdzeniu, stosownie do artykułu 18 Statutu organicznego, może bydź tymczasowo zaprowadzone i dopełniane.

Artykuł 18.

Officyaliści Kancellaryi będą mianowani przez Nas lub Naszego Namiestnika w Radzie Administracyiney na przedstawienie Radzcy Sekretrarza Stanu. Mianowanie Dyrektora i

stres respectifs, pour leur servir d'autorisation.

Article 15.

Si le projet de Décret n'est pas approuvé par le Lieutenant, la rédaction des amendemens sera renvoyée au Ministre.

Article 16.

Dans le cas prévu par l'Article 10 du Statut organique qui règle le Conseil d'Etat, la réponse verbale du Lieutenant sera insérée dans le procès-verbal, un extrait de ce procès-verbal, vidimé par le Conseiller Secrétaire d'Etat, sera adressé au Ministre à qui de droit.

Article 17.

Le réglement d'Organisation intérieure de la Chancellerie du Conseil d'Etat qui sera soumis à Notre approbation, conformément à l'Article 18 du Statut organique, pourra être provisoirement introduit et mis en activité.

Article 18.

Les Employés de la Chancellerie seront nommés par Nous, ou Notre Lieutenant en Conseil d'Administration, sur la présentation du Conseiller Secrétaire d'Etat. La Nomination

Sekretarza generalnych będzie koniecznie przedstawione do Naszego potwierdzenia.

Dan w Pałacu Naszym Królewskim w Warszawie dnia $\frac{\text{19. Listopada}}{\text{1. Grudnia}}$ 1815 roku.

(podpisano) ALEXANDER.
przez Cesarza i Króla.

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu Ig: SOBOLEWSKI

Zgodno z Oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig: SOBOLEWSKI.

Zgodno z Oryginałem
Radzca Sekretarz Stanu Generał Brygady
(podpisano) KOSSECKI.

Zgodno z Wypisem.
Minister Sprawiedliwości
WAWRZECKI.

Dzień ogłoszenia d. 5 Maia 1816 Roku.

du Directeur et Secrétaires généraux sera nécessairement soumise à Notre approbation.

Donné en Notre Château Royal de Varsovie le $\frac{\text{19 Novembre}}{\text{1 Décembre}}$ 1815.

(Signé) ALEXANDRE.
przez Cesarza i Króla.

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu Ig: Sobolewski.

Zgodno z oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podp:) Ig: Sobolewski.

Zgodno z oryginałem
Radzca Sekretarz Stanu Generał Brygady
(podp: Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
Wawrzecki.

Dzień ogłoszenia d. 5 Maia 1816 Roku.

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

MY Z BOŻEY ŁASKI

AŁEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski, etc. etc. etc.

Stosownie do rozporządzeń Statutu Organicznego o Radzie stanu, postanowiliśmy i postanawiamy dla zgromadzenia ogólnego Rady Stanu następuiącą Organizacyą wewnętrzną:

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Obecność Członków.

Artykuł 1.

Członki ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, niewchodzące do składu Rady Administracyinéy, nie mogą oddalać się dla własnych potrzeb bez pozwolenia przez Namiestnika w Radzie Administracyinéy udzielonego; Namiestnik nie może dawać pozwolenia iak na tygodni sześć w przeciągu iednego roku.

Arty-

Extrait des Minutes de la Secrétairerie d'Etat
DU ROYAUME DE POLOGNE.

NOUS PAR LA GRACE DE DIEU

ALEXANDRE Ier.

Empereur de toutes les Russies, Roi de Pologne, etc. etc. etc.

Conformément aux dispositions du Statut Organique du Conseil d'Etat, Nous avons décrété et décrétons l'Organisation intérieure de l'Assemblée générale du Conseil d'Etat ainsi qu'il suit:

CHAPITRE I.

Présence des Membres.

Article 1.

Les Membres de l'Assemblée générale du Conseil d'Etat qui ne font pas partie du Conseil d'Administration, ne peuvent s'absenter pour affaires particulières sans la permission du Lieutenant donnée en Conseil d'Administration. Le Lieutenant ne peut l'accorder que pour six semaines dans le courant d'une année.

Artykuł 2.

Członki dłuższego pozwolenia potrzebuiące, lub za granicę Królestwa pragnące wyiechać, powinny przez Namiestnika prosić o pozwolenie Królewskie.

Artykuł 3.

Toż samo rozciąga się i do Sekretarza głównego.

Artykuł 4.

Pozwolenie w tym iedynie przypadku udzieloném zostanie, gdy dla biegu interessów nie będzie szkodliwe.

Artykuł 5.

Pozwolenie wyrażać powinno czas na który służyć ma, i w Protokóle Rady Administracyinéy bydź zapisaném.

Artykuł 6.

Obowiązki Sekretarza Głównego pełnić będzie Referendarz; w nieobecności iego Prezyduiący wyznaczy zastępcę.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O biegu interessów na Zgromadzeniu ogólnem.

Artykuł 7.

Wszelkie pismo przesłane do zgromadzenia ogólnego Rady Stanu, będzie oddaném Sekretarzowi głównemu.

Article 2.

Les Membres qui désireront s'absenter pour plus long tems, ou passer les frontières du Royaume, sont obligés d'en demander la permission du Roi par le Lieutenant.

Article 3.

Il en est de même du Secrétaire en Chef.

Article 4.

Ces permissions ne seront accordées que dans le cas où elles ne nuiront point à la marche des affaires.

Article 5.

Toute permission donnée contiendra le tems de sa durée; elle sera inscrite au procès-verbal du Conseil d'Administration.

Article 6.

Un Maître des Requêtes fera les fonctions de Secrétaire en Chef; en cas d'absence, le Président pourvoira à son remplacement.

CHAPITRE II.

De la marche des affaires à l'assemblée générale.

Article 7.

Tout écrit adressé à l'Assemblée générale du Conseil d'Etat, est remis au Secrétaire en Chef.

Artykuł 8.

Sekretarz Główny otwiera expedycye. Prezyduiący wymieni na niéy nazwisko Członka, któremu wypracowanie rapportu polecić zechce. Sekretarz główny zapisze datę odebrania i numer onéy.

Artykuł 9.

Postanowienia Króla lub Namiestnika iak tylko odebrane zostaną, na posiedzeniu czytanemi bydź powinny.

Artykuł 10.

Posiedzenia ogólnego zgromadzenia będą się odbywały dwa razy na tydzień w dniach wyznaczonych przez Namiestnika. Na iednéin z tych posiedzeń zaymować się będzie zgromadzenie roztrząsaniem proiektów do praw i urządzeń; na drugiém zaś rozpoznawaniem sporów iuryzdykcyynych i oddawaniem pod Sąd. Prócz tego Kommissya Instrukcyina odbywać będzie każdego tygodnia iedno posiedzenie. Od Prezyduiącego zależy zwoływać posiedzenia nadzwyczayne.

Artykuł 11.

Na każdém posiedzeniu ogólnego zgromadzenia podanym będzie Prezyduiącemu i Człon-

Article 8.

Le Secrétaire en Chef ouvre les papiers. Le Président y inscrit le nom du membre chargé d'en faire le rapport, et le Secrétaire en Chef marque le jour de réception et le numéro.

Article 9.

Les Décrets du Roi ou du Lieutenant seront lûs à l'Assemblée dès leur réception.

Article 10.

Les séances de l'Assemblée générale se tiendront deux fois la semaine, aux jours fixés par le Lieutenant. Une de ces séances sera consacrée à la discussion des projets de loix et réglemens, et l'autre au conflit de jurisdiction et à la mise en jugement. La Commission d'Enquêtes tiendra en outre ses séances une fois la semaine. Il dépend du Président de convoquer des séances extraordinaires.

Article 11.

A chaque séance de l'Assemblée générale il sera présenté au Président et aux Membres une

kom spis referatów, bądź przez referuiących, bądź przez Kommissyą Instrukcyiną, dla dalszego w Radzie roztrząśnienia wygotowanych; podawane one będą pod rozwagę porządkiem odebrania, wyiąwszy przypadek nagłości uznany od Prezyduiącego.

Artykuł 12.

Sekretarz Główny przed ukończeniem posiedzenia wnosi pod roztrząśnienie przedmioty ekonomiczne.

Artykuł 13.

Pisma uchwalone i wszelkie akta wychodzące od ogólnego zgromadzenia Rady, podpisane będą przez Prezyduiącego. Sekretarz główny zaświadczy podpisem zgodność expedycyi z uchwaloną redakcyą. Na aktach tych położono będzie w tytule:

„w Imieniu Króla, Ogólne Zgromadzenie Rady Stanu."

Artykuł 14.

Zakazuie się wydawać komukolwiek bądź, wyiąwszy Członkom Rady Stanu, aktów, papierów lub wypisów kancellaryi bez wyraźnego na to pozwolenia ogólnego Zgromadzenia.

Artykuł 15.

Pismo przesłane ogólnemu Zgromadzeniu Rady Stanu, nie może iuż bydź cofnięte.

note des rapports rédigés soit par les Rapporteurs, soit par la Commission des Enquêtes, pour être discutés au Conseil. On les soumettra à la délibération dans l'ordre de leur entrée, excepté les cas d'urgence dont le Président décide.

Article 12.

Le Secrétaire en Chef présente à la discussion, avant la fin de la séance les objets économiques.

Article 13.

Les écrits, arrêtés et actes quelconques émanés de Assemblée générale du Conseil d'Etat, seront signés par le Président. Le contreseing du Secrétaire en Chef attestera la conformité de l'expédition avec la rédaction arrêtée. Ces actes porteront en titre:

Au Nom du Roi, l'Assemblée générale du Conseil d'Etat.

Article 14.

Il est défendu de communiquer à qui que ce soit, excepté aux membres du Conseil d'Etat, les actes, papiers ou extraits de la Chancellerie sans la permission expresse de l'Assemblée générale.

Article 15.

Un papier adressé à l'Assemblée générale du Conseil d'Etat ne peut plus être rétiré.

Artykuł 16.

Kommissya Instrukcyina mieć będzie osobnego Sekretarza.

Dan w Pałacu Naszym Królewskim w Warszawie dnia $\frac{\text{19. Listopada}}{\text{1. Grudnia}}$ 1815 roku.

(podpisano) ALEXANDER.
przez Cesarza i Króla.

Minister Sekretarz Stanu
Ig: Sobolewski.

Zgodno z oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podp:) Ig: Sobolewski.

Zgodno z oryginałem
Radzca Sekretarz Stanu Generał Brygady,
(podp:) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
Wawrzecki.

Dzień ogłoszenia d. 5 Maia 1816 Roku.

Article 16.

La Commission des Enquêtes aura un sécrétaire particulier.

Donné en Notre Château Royal de Varsovie le $\frac{19 \text{ Novembre}}{1 \text{ Décembre}}$ 1815.

(signé) ALEXANDRE.
przez Cesarza i Króla.

Minister Sekretarz Stanu Ig: SOBOLEWSKI.

Zgodno z Oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig: SOBOLEWSKI.

Zgodno z Oryginałem
Radzca Sekretarz Stanu Generał Brygady
(podpisano) KOSSECKI.

Zgodno z Wypisem.
Minister Sprawiedliwości
WAWRZECKI.

Dzień ogłoszenia d. 5 Maia 1816 Roku.

B.

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

MY Z BOŻEY ŁASKI

ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski, etc. etc. etc.

Zapatrzywszy się na Ustawę Konstytucyiną Królestwa Polskiego, w tém co się tycze Reprezentacyi Narodowéy, postanowiliśmy i stanowiemy ninieyszy Statut Organiczny iak następuie:

TYTUŁ I.

O prawach politycznych i Obywatelskich.

Artykuł 1.

Przez używanie Praw Politycznych rozumie się udział do Reprezentacyi Narodowéy i do wyboru Urzędników.

Extrait des Minutes de la Secrétairerie d'Etat

du Royaume de Pologne.

Nous par la Grace de Dieu

ALEXANDRE Ier.

Empereur de toutes les Russies, Roi de Pologne, etc. etc. etc.

Vu le titre de la Charte constitutionelle du Royaume de Pologne, relatif à la Représentation Nationale, Nous avons décrété et décrétons le présent Statut Organique ainsi qu'il suit:

TITRE I.

Des droits politiques et des droits de Citoyen.

Article 1.

L'exercice des droits politiques consiste dans la participation à la Représentation Nationale et au choix des fonctionnaires publics.

Artykuł 2.

Nikt nie może używać Praw Politycznych kto nie iest Obywatelem Królestwa Polskiego.

Artykuł 3.

Każdy który za Rządu Xięstwa Warszawskiego używał praw Obywatelskich, zachowa ie pod teraźnieyszym Rządem Konstytucyinym.

Artykuł 4.

Napotém nikt nie będzie miał prawa bydź Obywatelem, kto nie iest rodowitym Polakiem, lub kto nie będzie naturalizowanym stososownie do Ustawy.

Artykuł 5.

Używanie Praw Politycznych w pewnym Obwodzie, zależy od wpisania w xięgę Obywatelską Powiatu lub Okręgu Gminnego.

Artykuł 6.

Będą sporządzane przez Rady Obywatelskie Woiewództw xięgi Obywatelskie, podług przepisów iakie w téy mierze wydane zostaną. Będą osobne xięgi każdego Powiatu i Zgromadzenia Gminnego. W tych xięgach zapisywać się ma, prawo głosowania na Seymikach lub na Zgromadzeniach Gminnych. Kommissye Woiewódzkie dostarczą Radom Obywatelskim wszelkich Materyałów, któreby im

Article 2.

Nul ne peut exercer des droits politiques, s'il n'est Citoyen du Royaume de Pologne.

Article 3.

Tout particulier qui sous le Gouvernement du Duché jouissait des droits de Citoyen, les conservera sous le régime constitutionnel actuel.

Article 4.

A l'avenir il faudra, pour avoir droit de Citoyen, être né Polonais ou avoir été naturalisé, conformément à la Charte.

Article 5.

L'exercice des droits politiques dans un arrondissement déterminé, dépend de l'inscription sur le livre civique du district ou de l'arrondissement communal.

Article 6.

Les Conseils civiques des Palatinats sont chargés de la confection des livres civiques, d'après les réglemens qui seront rendus à ce sujet. Il y aura des livres séparés pour chaque district et pour chaque arrondissement communal. Le droit de voter dans les Diétines ou dans les assemblées communales sera consigné dans les dits livres. Les Commissions Palatinales fourniront aux Conseils civiques

były potrzebne do sporządzenia xiąg rzeczonych. Rady zdadzą sprawę Senatowi o wszystkich odmianach iakie nastąpić maią w tychże xięgach, które przez Senat ostatecznie zatwierdzonemi będą. Z pomienionych xiąg po ich zatwierdzeniu przez Senat, przeszlą Rady Obywatelskie Kommissyom Woiewódzkim wyciągi wyrażaiące spisy Obywateli wszystkich, prawo głosowania maiących na Zgromadzeniach. Kommissye Woiewódzkie przeszlą takowe wyciągi właściwym Seymikom lub Zgromadzeniom gminnym.

Artykuł 7.

Ktokolwiek ma prawo bydź zapisanym w rzeczonych xięgach, podawać się będzie Radzie Obywatelskiéy swego Woiewództwa.

Artykuł 8.

Maią prawo bydź zapisanemi w xięgach Obywatelskich na pierwszy i iedyny raz, ci wszyscy którym to prawo za Rządu Xięstwa Warszawskiego służyło; wprzód iednak udowodnić powinni:

1. Iż wykonali przysięgę wierności Królowi Panuiącemu.
2. Iż są od roku w Powiecie lub Okręgu Gminnym zamieszkali.

tous les matériaux dont ils auraient besoin pour la confection des livres susmentionnés. Les Conseils rendront compte au Sénat de tous les changemens que devront subir les dits livres, lesquels seront définitivement approuvés par le Sénat. Les Conseils civiques enverront aux Commissions Palatinales des extraits des dits livres, après qu'ils auront été approuvés par le Sénat, contenant la liste de tous les Citoyens ayant droit de voter aux Assemblées. Les Commissions Palatinales feront parvenir ces extraits aux Diètines ou Assemblées communales respectives.

Article 7.

Quiconque aura droit d'être inscrit sur les livres susdits, s'adressera au Conseil civique de son Palatinat.

Article 8.

Auront droit d'être inscrits sur les livres civiques, pour la première et unique fois tous ceux qui jouissaient du même droit sous le Gouvernement du Duché de Varsovie, après qu'ils auront prouvés au préalable:

1. Qu'ils ont prêté serment de fidelité au Roi régnant.
2. Qu'ils sont domiciliés depuis une année dans le District ou dans l'Arrondissement communal.

3. Iż maią lat dwadzieścia ieden skończonych.
4. Iż się nie znayduią w przypadkach pociągaiących za sobą utratę lub zawieszenie praw Obywatelskich.

Artykuł 9.

Przez używanie Praw Obywatelskich, rozumie się zdolność bycia powołanym do urzędów Publicznych.

Artykuł 10.

Aby zostawać w używaniu Praw Obywatelskich, trzeba dopełniać warunków w Artykule 8 ninieyszego Statutu przepisanych, i bydź w xięgę Obywatelską wpisanym.

Artykuł 11.

Prawo Obywatelskie utraca się:

1. Przez naturalizacyą w obcym kraiu bez zezwolenia Rządu.
2. Przez przyięcie bez zezwolenia Rządu kraiowego, Urzędów, Tytułow, pensyy, lub ozdób, od Rządów zagranicznych.
3. Przez skazanie Sądowe na kary cielesne lub hańbiące.

Artykuł 12.

Używanie Praw Obywatelskich iest zawieszone:

1. Przez stan bankructwa lub Konkursu.

2. Przez

3. Qu'ils ont fini leur vingt-unième année.

4. Qu'ils ne se trouvent pas dans les cas emportant la perte ou la suspension de l'exercice des droits de Citoyen.

Article 9.

L'exercice des droits de Citoyen, consiste dans la faculté d'être appellé aux emplois publics.

Article 10.

Pour jouir de l'exercice des droits de Citoyen, il faut remplir les conditions prescrites par l'Article 8 du présent Statut, et avoir été inscrit sur les livres civiques.

Article 11.

Les droits de Citoyen se perdent:

1. Par la naturalisation en pays étrangers sans l'autorisation du Gouvernement.
2. Par l'acceptation sans autorisation du Gouvernement, des fonctions, titres, pensions, ou décorations accordées par un Gouvernement étranger.
3. Par la condamnation judiciaire à des peines corporelles ou infamantes.

Article 12.

L'exercice des droits de Citoyen est suspendu:

1. Par l'état de banqueroute ou de faillite.

2. Przez zostawanie w służbie prywatnéy.
3. Przez zostawanie pod udowodnionym zarzutem kryminalnym, lub pod kondemnatą.
4. Przez zostawanie pod kuratelą, lub w stanie interdykcyi Sądowéy.
5. Przez oddanie pod Sąd, za wykroczenia w Urzędzie.

Artykuł 13.

Używanie praw politycznych utraca się przez ofiarowanie datków w celu zyskiwania kresek na Zgromadzeniach, iakoteż przez przyimowanie takowych datków.

Artykuł 14.

Używanie Praw Politycznych w pewnym Powiecie lub Okręgu Gminnym, zaprzeczoném bydź może każdemu, któryby się bez słusznych powodów, przez rok cały ciągle w tym Powiecie lub Okręgu Gminnym nie znaydował, albo na trzech po sobie idących Seymikach lub Zgromadzeniach Gminnych, nie był przytomnym.

Artykuł 15.

Za słuszny powód tego nieznaydowania się lub nieprzytomności, uważane będzie dopełnianie obowiązków Urzędu Publicznego, lub

2. Par l'état de domesticité.
3. Par l'état d'accusation criminelle constatée, ou de contumace.

4. Par l'état de mise en curatelle ou d'interdiction judiciaire.
5. Par la mise en jugement pour cause de prévarication dans l'exercice d'un emploi public.

Article 13.

L'exercice des droits politiques se perd par l'offre de quelque don ayant pour objet de gagner les suffrages d'une Assemblée et par l'acceptation d'un don pareil.

Article 14.

L'exercice des droits politiques dans un certain district ou arrondissement communal, peut être contesté à quiconque aurait été absent de ce district ou arrondissement communal sans raison valable l'espace d'une année, ou qui n'aurait pas assisté à trois Diètines, ou assemblées consécutives.

Article 15.

Seront considérées comme raisons valables d'une pareille absence, l'exercice d'un emploi public, ou la possession de quelque propriété

posiadanie własności w innym Powiecie albo Okręgu Gminnym.

Artykuł 16.

Wszelkie wątpliwości i spory przy układaniu xiąg Obywatelskich wyniknąć mogące, będą rozpoznawane i roztrzygnione przez Senat, bądź na przedstawienie Rady Obywatelskiey, bądź na odwołanie się osób prywatnych.

TYTUŁ II.

O Seymikach i Zgromadzeniach Gminnych.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Urządzenia ogólne.

Artykuł 17.

Obywatele każdego Powiatu i Zgromadzenia Gminnego wpisani w właściwą xięgę Obywatelską, sami tylko będą mieli prawo należenia do Zgromadzeń Seymikowych i Gminnych.

art. 127 K.

Artykuł 18.

Tam gdzie własność gruntowa za warunek do głosowania na Zgromadzeniach publicznych lub do obieralności na nich iest przepisaną, rozumieć się przez nią będzie posiadanie gruntowe lub domu w mieście. Tam gdzie opła-

art. 121. K.

dans un autre district ou arrondissement communal.

Article 16.

Tous les doutes et toutes les contestations relatifs à la confection des livres civiques seront résolus et décidés par le Sénat, soit sur le rapport des Conseils civiques, soit sur les recours des particuliers.

TITRE II.

Des Diétines et Assemblées communales.

CHAPITRE I.

Dispositions Générales.

Article 17.

Les Citoyens de chaque district et de chaque arrondissement communal inscrits sur les livres civiques respectifs, auront seuls le droit de participer aux assemblées publiques des Diétines et des communes.

Article 18.

On entendra par propriété foncière dans le cas où elle est requise comme condition du droit de voter aux assemblées politiques ou de celui d'y être élu, la possession d'un bien fonds ou d'une maison en ville. Là où le payement

canie pewnéy ilości podatku gruntowego iest za warunek przepisane, uiszczenie się z opłaconego ostatniego podatku udowodnione będzie kwitem poborcy.

Artykuł 19.

Woyskowi w czynnéy służbie zostaiący, którzyby byli na załodze albo za urlopem w mieyscu gdzie się Zgromadzenie odbywa, nie będą mogli na témże Zgromadzeniu głosować, chociażby mieli do tego prawo.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O składzie Seymików.

Artykuł 20.

Będzie w każdym Powiecie Seymik złożony z Obywateli Szlachty, własność gruntową posiadaiących.

Artykuł 21.

Ażeby mieć prawo głosowania na Seymiku, trzeba bydź prócz tego w xięgę Obywatelską Szlachty Powiatu wpisanym.

Artykuł 22.

Wątpliwości względem Stanu Szlachectwa roztrzygane będą przez Senat, na przedstawienie Rady Obywatelskiéy, wedle dawnych Polskich praw i zwyczaiów.

d'une quantité déterminée d'impôt foncier est la condition requise, l'intéressé prouvera l'acquit du dernier impôt par une quittance du receveur.

Article 19.

Les militaires en activité de service, en garnison, ou en semestre, qui seront présens dans le lieu où se tiendra une assemblée, ne pourront y être admis à voter, quand même ils en auraient le droit.

CHAPITRE II.

De la composition des diétines.

Article 20.

Il y aura dans chaque district une diétine qui sera composée de citoyens nobles, possédant une propriété foncière.

Article 21.

Pour pouvoir voter aux diétines, il faut en outre être porté sur les livres civiques de la noblesse du district.

Article 22.

Les doutes relatifs à l'état de noblesse seront résolus par le Sénat sur la demande du conseil civique, et d'après les anciennes loix et coutumes Polonaises.

ROZDZIAŁ RRZECI

O składzie Zgromadzeń Gminnych,

Artykuł 23.

Będzie w każdym Okręgu Gminnym Zgromadzenie składaiące się z Obywateli nie Szlachty, maiących prawo do niego należeć, a mianowicie:

1. Wszyscy Obywatele nie Szlachta Okręgu Gminnego, maiący własność gruntową.
2. Wszyscy rękodzielnicy przełożeni nad czeladzią warsztatową, lub kupcy maiący zapas w sklepie lub magazynie wartości dziesięciu tysięcy złotych.
3. Wszyscy Plebani i Wikaryusze.
4. Każdy Artysta i każdy Obywatel znakomity z talentów, wiadomości i z przysług uczynionych bądź handlowi, bądź kunsztom.
5. Professorowie, Nauczyciele, i inne osoby maiące sobie powierzone oświecenie publiczne.

Artykuł 24.

Aby mieć prawo głosowania na Zgromadzeniu Gminném, trzeba bydź prócz tego w xięgę Obywatelską Okręgu Gminnego wpisanym.

CHAPITRE III.

De la composition des assemblées communales.

Article 23.

Il y aura dans chaque arrondissement communal une assemblée composée des citoyens non-nobles qui auront droit d'en faire partie, et nommément:

1. De tous les citoyens non-nobles de l'arrondissement qui possèdent une propriété foncière.
2. De tous les fabriquans et chefs d'atteliers, ou marchands, ayant un fonds de boutique ou magasin équivalant à un capital de dix-mille florins.
3. De tous les curés et vicaires.
4. De tout artiste et citoyen distingué par ses talens, ses connaissances, ou par des services rendus, soit au commerce soit aux arts.
5. Des professeurs, instituteurs et autres personnes chargées de l'instruction publique.

Article 24.

Pour avoir le droit de voter aux assemblées communales il faut de plus avoir été porté sur le livre civique de l'arrondissement communal.

Artykuł 25.

Xięgi Obywatelskie każdego Okręgu Gminnego będą sporządzane przez Rady Obywatelskie, podobnym sposobem iak xięgi Obywatelskie każdego Powiatu.

Artykuł 26.

Spisy Osób maiących prawo głosowania na Zgromadzeniach Gminnych, nie zawisłe od posiadania własności gruntowéy, układane będą podług Artykułu 133 Ustawy Konstytucyinéy.

Artykuł 27.

Wszelkie zażalenia względem niesprawiedliwego umieszczenia lub opuszczenia iakiéy Osoby na zwyż wspomnionych spisach, będą roztrzygane przez Rady Obywatelskie z wolném odwołaniem się do decyzyi Senatu, która będzie ostateczną.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

O obieralności na Zgromadzeniach.

Artykuł 28.

Nikt nie może bydź obranym przez Seymik lub Zgromadzenie Gminne, kto nie używa praw Obywatelskich, i kto nie umie czytać i pisać po polsku.

Article 25.

Les livres civiques de chaque arrondissement communal seront confectionnés par les conseils civiques de la même manière que les livres civiques de chaque district.

Article 26.

Les listes des votans aux assemblées communales, en vertu d'un autre droit que celui de la propriété foncière, seront rédigées conformément à l'article 133 de la Charte constitutionelle.

Article 27.

Toute réclamation relative à une admission ou omission injuste sur la liste susmentionnée, sera jugée par les conseils civiques, sauf à en appeler à la décision du Sénat qui sera définitive.

CHAPITRE IV.

De l'éligibilité aux assemblées.

Article 28.

Nul ne pourra être élu par les diétines ou assemblées communales, s'il ne jouit du droit de citoyen, et s'il ne sait lire et écrire en Polonais.

Artykuł 29.

Na Seymikach mogą bydź obierani Obywatele nie Szlachta, równie iak Obywatele Szlachta mogą bydź obierani na Zgromadzeniach Gminnych, ieżeli dopełnią innych warunków przepisanych do Urzędów na które będą wybranemi.

Artykuł 30.

Nikt nie może bydź obranym przez Seymik lub Zgromadzenie gminne, ktoby nie był na niém przytomny, chyba że się poda lub będzie podanym na piśmie za Kandydata.

Artykuł 31.

Urzędnik Administracyiny nie może bydź obranym w tém Woiewództwie, Powiecie, lub Okręgu Gminnym w którym urzęduie.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

O zwoływaniu Seymików i Zgromadzeń Gminnych.

Artykuł 32.

Seymiki i Zgromadzenia Gminne zwołuie Król; mieysce, czas zebrania się, i czas trwania równie iak czynność każdego Seymiku lub Zgromadzenia Gminnego bądą wyrażone w Uniwersałach zwołuiących.

Article 29.

Les citoyens non-nobles peuvent être élus aux diétines de même que les citoyens nobles peuvent l'être aux assemblées communales, pourvu qu'ils satisfassent aux autres conditions requises pour les emplois aux quels ils seront élus.

Article 30.

Nul ne peut être élu par la diétine, ou assemblée communale, s'il n'y assiste en personne, à moins qu'il ne se déclare ou ne soit proposé par écrit pour candidat.

Article 31.

Les fonctionnaires de l'administration ne peuvent être élus dans le Palatinat, le district ou dans l'arrondissement communal, dans lequel ils exercent leurs fonctions.

CHAPITRE V.

De la convocation des diétines et assemblées communales.

Article 32.

Les diétines et assemblées communales sont convoquées par le Roi. Le lieu et le jour de leur tenue, les opérations auxquelles elles doivent procéder et la durée de leur session, sont exprimés dans les lettres de convocation.

Artykuł 33.

Seymiki podzielone będą na dziesięć kolei, każda koléy składa się z Powiatów przedzielonych od siebie przez ieden lub kilka Powiatów. Dwie koleie nie mogą bydź razem zwołane.

Artykuł 34.

Zgromadzenia Gminne iednego Województwa nie mogą bydź zwołane wszystkie w tymże czasie. Będzie zawsze przeciąg ośmiodniowy zostawionym między zebraniem się każdego z nich, wyiąwszy wszelako Zgromadzenia Gminne Miasta Warszawy, z których dwa, lecz nie więcéy w iednym czasie, zwoływane bydź mogą.

Artykuł 35.

Uniwersały takowe przesyłane będą przez Kommissyą Spraw Wewnętrznych i Policyi Kommissyom Woiewódzkim, które też Uniwersały przez Kommissarzy Obwodowych ogłoszą w mieyscach przeznaczonych na zebranie się Seymików i Zgromadzeń Gminnych, i nadto przez okolniki do każdego Burmistrza i Wóyta rozesłane, wszystkim zamieszkałym w Powiecie lub Okręgu Gminnym dadzą wiadomość, tak urządzaiąc też ogłoszenia i rozsyłania, aby każdy naymniéy na dni piętnaście przed dniem do zebrania się Seymiku lub Zgro-

Article 33.

Les diétines seront divisées en dix séries, chaque série est composée des districts séparés les uns des autres par le territoire d'un ou de plusieurs districts. Deux séries ne peuvent être convoquées en même tems.

Article 34.

Les assemblées communales ne peuvent être convoquées en même tems dans toute l'étendue d'un Palatinat. Il y aura toujours un intervalle de huit jours entre la réunion de chacune d'elle à l'exception de celles de la ville de Varsovie qui peuvent être convoquées en même tems au nombre de deux seulement.

Article 35.

Les lettres susmentionnées seront envoyées par la Commission de l'Intérieur et de la Police aux Commissions Palatinales, qui les publieront dans les lieux désignés pour les diétines et assemblées communales, par l'organe du commissaire d'arrondissement, et en donneront avis à tous les habitans du district ou de l'arrondissement par des circulaires adressées à tous les maires des villes et communes, en ayant soin de faire parvenir cette publication et avis de manière à ce que chacun en ait connaissance au moins quinze jours

madzenia Gminnego wyznaczonym, mógł bydź uwiadomiony.

Artykuł 36.

Staraniem będzie Kommissyi Woiewódzkiéy, dla każdego Seymiku i Zgromadzenia Gminnego umieszczenie przyzwoite na posiedzenia wyznaczyć, i o tém w okolnikach obwieścić.

ROZDZIAŁ SZOSTY.

O Prezyduiących na Seymikach i Zgromadzeniach Gminnych.

Artykuł 37.

Prezyduiący na Seymikach i Zgromadzeniach Gminnych mianowani będą przez Krola lub Namiestnika.

Artykuł 38.

Prezyduiący na Seymiku nazywać się będzie Marszałkiem Seymiku, a Prezyduiący na Zgromadzeniu Gminném Marszałkiem Zgromadzenia Gminnego.

Artykuł 39.

Nominacye Marszałków przesłane od Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi, Kommissyom Woiewódzkim, doręczone będą przez Kommissarzy Obwodowych osobom mianowanym, wraz z wypisem z xiąg Obywatelskich

przez

avant le jour destiné pour l'ouverture de la diètine ou assemblée communale.

Article 36.

Les Commissions Palatinales auront soin de désigner un emplacement convenable pour les séances de chaque diètine et assemblée communale et de l'indiquer dans leurs circulaires.

CHAPITRE VI.

Des Présidens des diètines et assemblées communales.

Article 37.

Les Présidens des diètines et assemblées communales seront nommés par le Roi ou Son Lieutenant.

Article 38.

Le Président de la diètine s'appellera Maréchal de la diètine, et le Président de l'assemblée communale s'appellera Maréchal de l'assemblée communale.

Article 39.

Les nominations des Maréchaux envoyées par la Commission de l'Intérieur et de la Police aux Commissions Palatinales, seront remises aux personnes nommées par l'entremise des commissaires d'arrondissement, avec un

przez rady obywatelskie sporządzonym podług artykułu 6. i obeymuiącym imiona osób maiących prawo głosowania na seymiku lub zgromadzeniu gminném.

Artykuł 40.

Gdyby mianowany przez Króla Marszałek nie mógł dla choroby lub inney ważney nieprzewidzianey przeszkody prezydować na seymiku lub zgromadzeniu gminném, zastąpi go osoba wyznaczona przez Namiestnika w radzie.

Artykuł 41.

Zaraz po odebraniu swey nominacyi, Marszałek powinien się udać na mieysce seymikowi lub zgromadzeniu gminnemu przeznaczone, i tam się z władzą administracyiną porozumieć względem tego wszystkiego coby się tyczéć mogło odbycia zgromadzenia stosownie do przepisów.

Artykuł 42.

Do Marszałków należy policya seymików i zgromadzeń gminnych. Zadna inna władza trudnić się nią nie może, a każda wezwaniom ich w tey mierze zadosyć czynić powinna.

Artykuł 43.

Marszałkowie naybaczniéy czuwać powinni aby zgromadzenia stosowały się ściśle do pra-

extrait des livres civiques fait par les conseils civiques, conformément à l'article 6 et portant les noms des personnes qui ont le droit de voter à la diétine ou assemblée communale.

Article 40.

Si un Maréchal nommé par le Roi se trouvait dans l'impossibilité de présider une diétine ou assemblée communale, soit pour cause de maladie, soit pour tout autre obstacle imprévu, il sera remplacé par une personne désignée par le Lieutenant en conseil.

Article 41.

Le Maréchal, aussitôt sa nomination reçue, devra se rendre à l'endroit destiné pour la diétine ou assemblée communale et s'entendre avec l'autorité administrative sur tout ce qui pourrait avoir rapport à la tenue de l'assemblée, conformément aux réglemens prescrits.

Article 42.

La police des diétines et assemblées communales est du ressort des Maréchaux. Aucune autre autorité, ne peut s'en mêler, et toutes sont tenues de satisfaire aux réclamations des Maréchaux à cet égard.

Article 43.

Les Maréchaux doivent veiller avant tout, à ce que les assemblées se conforment stricte-

wideł sobie przepisanych przez Ustawę konstytucyiną, przez niniejszy statut organiczny, iako też przez wszelkie inne późnieysze prawo.

Artykuł 44.

Obowiązkiem iest Marszałka przyłożyć wszelkiego starania aby utrzymać porządek, spokoyność i zgodę na zgromadzeniu. Jeżeliby nad wszelkie spodziewanie usiłowania iego były bezskutecznemi, powinien rozwiązać zgromadzenie i uwiadomić władzę administracyiną mieyscową o powodach, które krok ten uczyniły potrzebnym.

Artykuł 45.

Wszelki nieporządek popełniony w zgromadzeniu, karanym będzie wedle surowości praw.

Artykuł 46.

Za nadużycie swéy władzy, Marszałek może bydź przez Radę Stanu pod sąd oddanym.

ROZDZIAŁ SIODMY.

O czynnościach i sposobie odbywania Seymików i Zgromadzeń gminnych.

Artykuł 47.

W dniu przez uniwersał Królewski na seymik lub zgromadzenie gminne oznaczonym, Marszałek o godzinie osméy z rana, która

ment aux réglemens prescrits par la Charte constitutionnelle, par le présent statut organique ou toute autre loi postérieure.

Article 44.

Le Maréchal est tenu d'employer ses soins à maintenir l'ordre, la tranquillité et la concorde dans le sein de l'assemblée. Si contre toute attente il ne pouvait y parvenir, il est en devoir de dissoudre l'Assemblée, en communiquant à l'autorité administrative du lieu, les motifs qui auront nécessité cette mesure.

Article 45.

Tout désordre commis dans les assemblées sera puni selon la rigueur des loix.

Article 46.

Le Maréchal en cas d'abus d'autorité, peut être mis en jugement par le Conseil d'Etat.

CHAPITRE 7.

Des opérations et de la tenue des diètines et assemblées coummunales.

Article 47.

Le jour fixé par la lettre Royale pour l'ouverture de la diètine ou de l'assemblée communale, le Maréchal se rendra à l'église à huit

ciągłém przez kwadrans biciem w dzwony wszystkich kościołów w całém mieście ma bydź ogłoszoną, uda się do kościoła, zkąd po odbytém nabożeństwie póydzie na mieysce seymikowi lub zgromadzeniu gminnemu przeznaczone, gdzie się zebrać powinni wszyscy obywatele prawo głosowania maiący.

Artykuł 48.

O godzinie dziewiątey z rana urzędnik sądowy lub administracyiny, któremu czynność ta przez kommissyą woiewódzką będzie poleconą, przeczyta głośno nominacyą Marszałka, i tęż mu odda, odbieraiąc od niego przysięgę, poczém ieżeli niema prawa głosowania na zgromadzeniu, z mieysca się oddali

Artykuł 49.

Marszałek lub iego zastępca przed urzędnikiem wskazanym w artykule poprzedzaiącym, wykona przysięgę na rotę następuiącą:

„Ja N. N. przysięgam iż w sprawowaniu po„wierzonego mi urzędu Marszałka seymiku „(lub zgromadzenia gminnego) N. N. wier„ny Królowi i konstytucyi, słuchać iedynie „będę przestrog własnego sumienia i przepi„sów prawa; że się nie dam powodować ża„dną ani boiaźnią, ani nadzieią, ani przyia„źnią, ani niechęcią; że ani sam nie przestą„pię, ani nikomu przestąpić niedozwolę prze„pisów o seymikach (lub o zgromadzeniach

heures du matin, laquelle heure sera annoncée pendant un quart d'heure à toute la ville par le son de toutes les cloches, et après le service divin, il se rendra à l'endroit destiné pour la diètine ou assemblée communale et où se réuniront tous les citoyens ayant droit de voter.

Article 48.

A neuf heures du matin, le fonctionnaire ou le Magistrat que la Commission du Palatinat en aura chargé, lira à haute voix la nomination du Maréchal, la lui remettra et recevra son serment. Puis il s'éloignera du lieu de la délibération s'il n'a pas le droit de voter à l'assemblée.

Article 49.

Le Maréchal ou son suppléant prêteront entre les mains du Magistrat désigné à l'article précédent, le serment suivant:

„Je N. N. jure que dans les fonctions de Ma-„réchal de la diètine (ou assemblée commu-„nale) je serai fidèle à mon Roi et à la Con-„stitution, que je n'obéirai qu'à ma propre „conscience et aux dispositions des loix. Je „promets en outre que je ne me laisserai en-„trainer par aucun sentiment de crainte, d'es-„pérance, d'amitié ou de haine. Je promets „enfin, que je ne transgresserai point les ré-„glemens qui concernent les diètines (ou as-

„gminnych) i ścisłego ich zachowania naypil-
„niéy przestrzegać będę. Przysięgam nadto
„iż użyię wszelkiego starania na utrzymanie
„w zgromadzeniu porządku, spokoyności i
„zgody."

Artykuł 50.

Po tak złożonéy przysiędze Marszałek odczyta ninieyszy Statut tyczący się seymików i zgromadzeń gminnych, iakoteż i inne prawa któreby w tym przedmiocie wydane bydź mogły, i w krótkiéy przemowie ściśle zachowanie przepisów prawa zaleci, cel zwołania seymiku lub zgromadzenia gminnego wystawi i czas ukończenia iego oznaymi.

Artykuł 51.

Wezwie w pomoc dwóch assessorów wybranych pomiędzy nayznakomitszemi obywatelami zgromadzenia.

Artykuł 52.

Wspólnie wszyscy trzéy wezwą iednego obywatela na sekretarza do trzymania protokółu posiedzeń.

Artykuł 53.

Assessorowie i sekretarz wykonaią przysięgę, iako rzetelnie kréski liczyć i zapisywać, a

„ semblées communales) et que loin d'en souf-
„ frir aucune transgression, je veillerai à ce
„ qu'ils soient strictement observés. Je jure en
„ outre d'employer tous mes soins à maintenir
„ dans le sein de l'assemblée l'ordre, la tran-
„ quillité et l'union."

Article 50.

Le serment ainsi prêté, le Maréchal fera lecture du présent statut sur les diètines et assemblées communales, ainsi que des autres loix qui pouraient être promulguées relativement au même objet; il recommandera dans un discours succint la stricte observation des dispositions de la loi, et annoncera le but de la convocation de la diètine ou assemblée communale ainsi que l'époque de sa clôture.

Article 51.

Il se fera assister par deux assesseurs qu'il choisira parmi les citoyens les plus dignes de l'assemblée.

Article 52.

Tous les trois conjointement inviteront un des citoyens à remplir les fonctions de secrétaire, qui sera chargé de tenir le protocole des séances.

Article 53.

Les assesseurs et le secrétaire prêteront serment de recueillir et inscrire fidélement les

Marszałka we wszelkich włożonych na niego przez prawo obowiązkach, iak nayusilniey wspierać będą.

Artykuł 54.

Przystąpią potém do spisania wszystkich osob na seymiku lub zgromadzeniu gminném przytomnych i spis takowy sprawdzą z wypisem z xiąg obywatelskich przez rady obywatelskie Marszałkowi przesłanym. Poczém spis takowy przez iednego z assessorów i sekretarza ułożony, głośno przeczytanym będzie.

Artykuł 55.

Gdyby przeciw któremu z przytomnych znalazły się iakie zarzuty; iż stosownie do Ustawy konstytucyiney i ninieyszego statutu, głosować niema prawa, wtedy ieżeli zarzut cofnionym nie iest, Marszałek przybrawszy dwóch nowych assessorów zpomiędzy obywateli, urzędem, talentami, wiekiem lub osiadłością nayznakomitszych, uformuie koło porządkowe, które przez głosy sekretne, stanowczo co do obecnego zgromadzenia roztrzygnie, poczém Marszałek osobie, któreyby prawo głosowania odmówioném było, ustąpić z zgromadzenia nakaże. Również obowiązani będą ustąpić wszyscy niemaiący prawa głosowania.

votes et d'assister de tous leurs efforts le Maréchal dans toutes les obligations que la loi lui impose.

Article 54.

Ils procéderont ensuite à dresser la liste de toutes les personnes présentes à la diétine ou assemblée communale, et en feront la confrontation avec l'extrait des livres civiques envoyés au Maréchal par les conseils civiques. Cette liste rédigée par un des assesseurs de concert avec le secrétaire, sera lue ensuite à haute voix.

Article 55.

S'il arrivait que l'on contestât à quelque individu présent le droit de voter conformément à la Charte constitutionnelle et au présent statut, et que la réclamation ne fut pas révoquée, le Maréchal sera tenu de choisir deux nouveaux assesseurs parmi les citoyens les plus distingués par leurs emplois, leurs talens, leur âge ou leur fortune, et de former ainsi un comité d'ordre qui décidera au scrutin pour l'assemblée présente, après que le Maréchal fera sortir la personne à qui on aurait refusé ainsi le droit de voter: seront tenus de même de s'éloigner toux ceux qui n'ont pas droit de voter.

Artykuł 56.

Po ustanowieniu tym sposobem spisu osób maiących prawo głosowania na zgromadzeniu, Marszałek przystąpi do wyborów w uniwersałach wskazanych.

Artykuł 57.

Każdy z członków przytomnych chcący bydź obranym, powinien się zapisać na liście przygotowawczéy kandydatów, przed Prezyduiącym złożonéy. Nieprzytomni powinni bydź przez którego z członków przytomnych podani, albo się na piśmie zgłosić do Marszałka, który takie zgłoszenie przeczytawszy, nieprzytomnego na spisie kandydatów umieści. Nieprzytomni w xięgi obywatelskie innego powiatu lub zgromadzenia gminnego zapisani, powinni do zgłoszenia się swego dołączyć wypis z téy xięgi przez radę obywatelską zaświadczony który również przez Marszałka czytanym będzie.

Artykuł 58.

Skoro spis przygotowawczy kandydatów ukończonym będzie, głośno odczytanym zostanie, a wtedy na wniosek którego z członków wolno będzie dopisać imiona opuszczonych, lub wymazać imiona tych którzyby tego żądali.

Article 56.

Après avoir arrêté de cette manière la liste des individus ayant le droit de voter à l'assemblée, le Maréchal procédera aux élections désignées dans les lettres de convocation.

Article 57.

Tous les membres présents qui désireront être élus, devront inscrire leurs noms sur une liste préparatoire de candidats. Cette liste sera placée sur le bureau du Maréchal. Les absens devront être proposés par quelqu'un des membres présens, ou seront tenus de faire leur déclaration par écrit et de l'adresser au Maréchal, qui après en avoir fait lecture, portera leurs noms sur la liste des candidats. Ceux des absens qui seraient inscrits dans les livres civiques d'un autre district ou arrondissement communal, seront tenus de joindre à leur déclaration un extrait de ce livre certifié par le conseil civique, et qui sera pareillement lû par le Maréchal.

Article 58.

Dès que la liste préparatoire des candidats aura été terminée, il en sera fait lecture, et il sera permis dèslors, sur l'observation d'un membre, ou de rétablir les noms de ceux qui auront été oubliés, ou de rayer les noms de ceux qui le demanderont.

Artykuł 59.

Po takowém ułożeniu spisu kandydatów, Marszałek każe go na tyle rąk rozpisać, ile się znayduie osób głosować maiących. Każdéy z nich oddany bydź ma ieden exemplarz takowego spisu. Na tym spisie podkréśla głosuiący bądź sam, bądź ieżeli pisać nie umie, przez uproszoną osobę, nazwisko tego kandydata za którym głos swóy daie. Spisy tak podkréślone, na iednostaynym papierze pisane, i iednostaynym sposobem z zakryciem strony nazwiska obeymuiącéy składane, oddawane będą przez każdego głosuiącego imiennie z kolei przywołanego Prezyduiącemu, który ie natychmiast w oczach zgromadzenia wrzuci w zamknięte naczynie. Po wrzuceniu wszystkich spisów, naczynie będzie otworzoném przez Marszałka i assessorów, a po przeliczeniu spisów i przekonaniu się, iż liczba ich zgadza się z liczbą kreskuiących, czytane będą głośno nazwiska na każdym spisie podkréślone, i liczone przez assessorów dane tym sposobem kréski na każdego kandydata. Po przeyrzeniu tym sposobem spisów, naywięcéy krések maiący kandydat za prawnie obranego, przez Marszałka ogłoszonym będzie. Spisy na którychby więcéy kandydatów było podkréślonych, niżeli ma bydź wybranych urzędników, są nieważnemi. Gdyby się więcéy spisów na-

Article 59.

La liste des candidats ainsi réglée, le Maréchal en fera tirer autant de copies qu'il se trouvera d'individus appelés à voter, et il en sera délivré un exemplaire à chacun. Alors chaque membre de l'assemblée soulignera soi même sur son exemplaire ou fera souligner par un autre s'il ne sait pas écrire, le nom du candidat auquel il accorde son suffrage. Ces listes ainsi soulignées, écrites sur un même format, et ployées toutes de la même manière, savoir en couvrant le coté où seront portés les noms, seront remises par les votans, sur l'appel qui en sera fait, entre les mains du Président, qui les jettera sur le champ, aux yeux de l'assemblée, dans un vase fermé. Aussitôt que toutes les listes auront été jettées dans le vase, le Maréchal l'ouvrira conjointement avec les assesseurs, et après avoir compté les listes et s'être convaincu que leur nombre s'accorde avec celui des votans, on fera lecture à haute voix des noms qui auront été soulignés sur chaque liste, et les assesseurs recueilleront ainsi les suffrages accordés à chacun des candidats. La révision des listes ainsi terminée, le candidat qui aura obtenu le plus grand nombre de suffrages, sera proclamé par le Maréchal comme légalement élu. Les listes où il y aurait plus de candidats de soulignés qu'il ne doit y avoir de

łazło a niżeli było głosuiących, spisy zbywaiące losem wyciągnione, będą uważane za niebyłe i natychmiast spalone. W przypadku równości krések, los o wyborze roztrzygnie.

Artykuł 60.

Przy wyborze na posłów i deputowanych, ieden tylko kandydat na spisie podkréślonym będzie. Przy wyborze członków rad obywatelskich, dwóch kandydatów będzie podkréślonych na seymiku, a ieden na zgromadzeniu gminném.

Artykuł 61.

Na seymikach i zgromadzeniach gminnych nayprzód powinni bydź wybierani posłowie i deputowani.

Artykuł 62.

Po wyborze posłów lub deputowanych, następować powinien tym samym sposobem wybór członków rady obywatelskiéy.

Artykuł 63.

Tak posłom i deputowanym iako i członkom rady obywatelskiéy, wydane będzie z podpisem Marszałka zgromadzenia, i sekretarza, zaświadczenie o ich wyborze.

Arty-

fonctionnaires élus, seront déclarées nulles; s'il se trouvait un plus grand nombre de listes qu'il n'y a eu de membres votans, les listes surnuméraires, tirées au sort seront regardées comme nulles et brûlées sans délai. Dans le cas d'égalité de suffrages, le sort décidera du choix.

Article 60.

Lorsqu'il s'agira de l'élection des nonces et députés, on ne soulignera qu'un candidat sur la liste. Pour l'élection des membres des conseils civiques, on devra souligner deux candidats aux diètines, et un seul aux assemblées communales.

Article 61.

On devra commencer aux diètines et aux assemblées communales par l'élection des nonces et députés.

Article 62.

Après l'élection des nonces ou députés on procédera suivant le même mode, à l'élection des membres du conseil civique.

Article 63.

Seront délivrés aux nonces et députés ainsi qu'aux membres du conseil civique des attestats de leur élection, signés par le Maréchal et le secrétaire.

Artykuł 64.

Skoro wybór członków rady obywatelskiéy ukończonym będzie, seymik lub zgromadzenie gminne przystąpi do układania spisu kandydatów na urzędy administracyine i sądowe.

Artykuł 65.

Spisy kandydatów na urzędy administracyine i sądowe układane będą przez seymiki i zgromadzenia gminne z podania ustnego każdego członka, iakoteż z podania się na piśmie każdego kandydata do Marszałka, do których podań dołączona bydź powinna metryka z wyrażeniem mieysca zamieszkania kandydata. Tym sposobem ułożony spis, czytany będzie głośno zgromadzeniu, i natychmiast przez Marszałka, assessorów i sekretarza podpisany. Przy czytaniu spisu, Marszałek ostrzeże zgromadzenie, iż każdy maiący iaki zarzut przeciw umieszczonemu na nim kandydatowi, zgłosić się może do rady obywatelskiéy. Tak ustanowiony spis kandydatów przez Marszałka, assessorów i sekretarza podpisany przesłanym będzie prosto przez Marszałka radzie obywatelskiéy. Liczba kandydatów na piśmie znaydować się maiących, nie iest ograniczoną.

Artykuł 66.

Skoro ułożenie spisu kandydatów na urzędy administracyine i sądowe ukończoném będzie,

Article 64.

Dès que l'élection des membres du conseil civique aura été terminée, la diètine ou l'assemblée communale procédera à la confection des listes des candidats aux emplois d'administration et de judicature.

Article 65.

Les listes des candidats aux emplois d'administration et de judicature seront formées par les diètines et assemblées communales sur la proposition verbale de chacun des membres, de même que sur la déclaration par écrit, adressée par le candidat, au Maréchal, à la quelle on sera tenu de joindre l'extrait baptistaire du candidat et le lieu de son domicile. La liste ainsi dressée sera lue à haute voix à l'assemblée et signée de suite par le Maréchal, les assesseurs et le secrétaire. Le Maréchal avertira l'assemblée à la lecture de la liste, que quiconque aurait à réclamer contre un des candidats, pourra s'adresser pour cet effet au conseil civique. La liste des candidats, ainsi arrêtée et signée par le Maréchal, les assesseurs et le secrétaire, sera envoyée immédiatement par le Maréchal au conseil civique. Le nombre des candidats qui devront se trouver sur cette liste n'est pas déterminé.

Article 66.

Dès que la confection des listes des candidats aux emplois d'administration et de judicature

Marszałek przystąpi natychmiast do zamknięcia seymiku lub zgromadzenia gminnego choćby nawet czas na iego ukończenie, uniwersałem oznaczony ieszcze nie upłynął.

Artykuł 67.

Spisy kandydatów na iednym seymiku lub zgromadzeniu gminném ułożone, iuż na zgromadzeniu następuiącém odnawiane nie będą, chyba gdyby szło o podawanie kandydatów ieszcze na żadnym spisie nieumieszczonych, w którym to przypadku spis dodatkowy sporządzonym zostanie.

Artykuł 68.

Przed zamknięciem zgromadzenia czytany będzie głośno protokół przez sekretarza utrzymywany, opisuiący dokładnie całą czynność zgromadzenia, iakoteż zaszłe wybory, z wyrażeniem liczby głosuiących, i liczby danych krések na każdego kandydata, protokół ten przez Marszałka, assessorów i sekretarza podpisanym będzie. Marszałek zamknie zgromadzenie, które się natychmiast rozeyść powinno.

Artykuł 69.

Protokół w dwóch exemplarzach sporządzonym będzie, z których ieden Marszałek prześle potém z wszelkiemi annexami i dowodami kommissyi woiewódzkiéy, drugi przy sobie

aura été déterminée, le Maréchal procédera de suite à la clôture de la diétine ou assemblée communale quand même le tems fixé par l'ordonnance Royale ne serait pas encore écoulé.

Article 67.

Les listes des candidats formées dans une diétine ou assemblée communale, ne seront plus renouvellées à l'assemblée suivante, à moins qu'il ne s'agisse de présenter des candidats, qui n'auraient point été portés sur aucune liste, au quel cas on formera une liste supplémentaire.

Article 68.

Avant la clôture de l'assemblée, on lira à haute voix le protocole tenu par le secrétaire, où seront consignées avec exactitude toutes les opérations de l'assemblée, ainsi que les élections, le nombre de votans et celui de suffrages obtenus par chaque candidat. Ce procès verbal sera signé par le Maréchal, les assesseurs et le secrétaire. Le Maréchal, fera la clôture de l'assemblée qui devra se séparer immédiatement.

Article 69.

Il sera fait deux exemplaires du protocole. Un de ces exemplaires sera ensuite envoyé par le Maréchal avec les annexes et pièces justificatives à la commission palatinale, et l'autre

zachowa, końcem oddania go swemu następcy.

Artykuł 70.

Kommissya woiewódzka zachowawszy w archivum kopią rzeczonego protokółu, przeszle oryginał wraz z wszelkiemi annexami i dowodami kommissyi spraw wewnętrznych i policyi, która go odeszle do senatu.

Artykuł 71.

Senat odebrawszy rzeczone protokóły, zatrudni się natychmiast rozpoznawaniem ważności Seymików i zgromadzeń gminnych i zaszłych na nich wyborów. Decyzye swe w téy mierze senat kommissyi spraw wewnętrznych i policyi udzieli, która podług tego, spis uznanych przez senat wyborów sporządzi.

Artykuł 72.

Gdyby się wydarzyło, iż taż sama osoba więcéy iak na iednem mieyscu wybraną została, powinna o tém uwiadomić senat, i względem mieysca swego wyboru uczynić oświadczenie. Poczém senat uwiadomi kommissyą spraw wewnętrznych i policyi o osobach które po innych mieyscach naywięcéy miały krések, końcem wezwania tychże osób do urzędu prawnie im w tym przypadku należącego.

sera gardé par lui, pour être remis à son successeur.

Article 70.

La commission palatinale après avoir fait tirer copie du dit protocole pour être conservée dans les archives, adressera l'original avec tous les annexes et pièces justificatives à la commission de l'intérieur et la police, qui le transmettra au sénat.

Article 71.

Le sénat après avoir reçu les protocoles en question s'occupera de suite de l'examen de la validité des diétines et assemblées communales ainsi que des élections qui y auront été faites. Il fera part de ses décisions à cet égard à la commission de l'intérieur et de la police, qui dressera une liste des élections reconnues par le sénat.

Article 72.

S'il arrivait que le même individu eut été élu en plus d'un endroit, il sera tenu d'en faire la déclaration au sénat, et de déterminer son choix, après quoi le sénat communiquera à la commission de l'intérieur et de la police la liste des individus qui ont obtenu ailleurs le plus grand nombre de suffrages, afin de les inviter à prendre la place qui leur sera légitimement due dans ce cas.

Artykuł 73.

Zadne roztrząsanie, żadne uchwalenie iakichkolwiek bądź prośb lub przełożeń, nie może mieć mieysca na seymikach lub zgromadzeniach gminnych. Trudnić się one iedynie powinny czynnością iaka im w uniwersale będzie wskazana.

Artykuł 74.

Komukolwiek dowiedzionem będzie, iż datkiem, obietnicą, lub przez intrygę starał się pozyskiwać lub pozyskał kréski, ten straci nadany sobie urząd, i wybór iego za nieważny poczytanym będzie. Prócz tego pozbawionym zostanie na zawsze, prawa głosowania w zgromadzeniach, iakoteż i ci którzyby współwinnemi stali się, przyimuiąc dary iego.

ROZDZIAŁ OSMY.

O nieważności Seymików i Zgromadzeń Gminnych.

Artykuł 75.

Nieważnemi będą seymiki i zgromadzenia gminne:

1. Odprawuiące się bez zwołania Królewskiego.
2. Odprawuiące się nie w tém mieyscu i czasie które były w uniwersale wskazane.

Article 73.

Il ne peut y avoir lieu dans les diètines et dans les assemblées communales à aucune discussion de quelque nature qu'elle puisse être, à aucune délibération de pétition ou de remontrance. Elles ne doivent s'occuper que de l'objet désigné par les lettres de convocation.

Article 74.

Quiconque sera convaincu d'avoir sollicité ou obtenu des suffrages, soit par l'intrigue soit par des promesses ou des dons, perdra l'emploi qui lui aurait été conféré, et son élection sera déclarée nulle. Il sera en outre privé à toujours du droit de voter dans les assemblées, ainsi que ceux qui auraient été ses complices en acceptant ses dons.

CHAPITRE VIII.

De la nullité des diètines et assemblées communales.

Article 75.

Les diètines et assemblées communales seront nulles:

1. Si elles sont tenues sans avoir été convoquées par le Roi.
2. Si elles sont tenues en un autre tems et lieu que ceux désignés dans les lettres de convocation.

3. Trwaiące dłużéy nad czas przepisany.
4. Rozwiązane przez Marszałka.
5. Składaiące się z osób niemaiących prawa głosowania.
6. Nie obieraiące przez głosy sekretne tam gdzie też są przepisane.
7. Na którychby zbierane kréski, niewiernie do protokółu były zapisane.

Artykuł 76.

Wybór na seymiku lub zgromadzeniu gminném będzie nie ważnym:

1. Jeżeli osobie wybranéy nie służy prawo obieralności.
2. Jeżeli osoba wybrana, datkiem lub obietnicami zjednała sobie kréski.

Artykuł 77.

Wszelkie zaskarżenia przeciw nieważności seymiku lub zgromadzenia gminnego, albo też przeciw takiemu szczególnemu wyborowi powinny bydź przed Senat zanoszone, i przez niego rozsądzane.

3. Si leur durée excède le tems prescrit.

4. Si elles ont été dissoutes par le Maréchal.

5. Si elles ont été composées, d'individus qui n'ont pas droit de voter.

6. Si les suffrages n'ont pas été récueillis au scrutin quand le scrutin est prescrit.

7. Si les suffrages recueillis n'ont pas été fidèlement inscrits dans le protocole.

Article 76.

Une élection faite à la diètine ou assemblée communale sera nulle:

1. Si l'individu élu ne jouit point du droit d'éligibilité.

2. Si l'individu élu s'est concilié des suffrages par des présens ou des promesses.

Article 77.

Toutes les accusations de nullité intentées contre les diètines ou assemblées communales, ou contre une élection particulière, doivent être portées au sénat et jugées par lui.

TYTUŁ III.

O Seymie.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Urządzenia ogólne.

Artykuł 78.

Seym składa się z Króla, z izby Senatorskiéy, i z izby Poselskiéy.

Artykuł 79.

Obie izby maią równy udział w stanowieniu praw, prawa powinny bydź sankcyonowane przez Króla stosownie do artykułów 104 i 86 ustawy konstytucyinéy.

Artykuł 80.

Do każdéy z dwóch izb należy szczególniéy i iedynie policya iéy wewnętrzna.

Artykuł 81.

Mocna będzie każda izba wskazać większością głosów swego członka na areszt w własnem mieszkaniu, za nieprzyzwoite na posiedzeniu obchodzenie się.

Artykuł 82.

Każda obelga i każdy gwałt wyrządzony posłowi lub deputowanemu, w czasie urzędowania z urzędu poszukiwanym będzie.

TITRE III.

De la Diéte.

CHAPITRE I.

Dispositions générales.

Article 78.

La diète est composée du Roi de la chambre des sénateurs et de celle des nonces.

Article 79.

Les deux chambres concourent également à la législation. Les loix doivent être sanctionnées par le Roi conformément aux articles 104 et 86 de la charte constitutionnelle.

Article 80.

Chacune des deux chambres, est spécialement et uniquement chargée de sa police intérieure.

Article 81.

Chacune des deux chambres pourra condamner à la pluralité des suffrages, un de ses membres à un arrêt dans sa maison s'il ne se conduit pas convenablement pendant la séance.

Article 82.

On devra poursuivre d'office toute injure ou violence commises envers un nonce ou un député, pendant l'exercice de leurs fonctions.

Artykuł 83.

W izbie senatorskiéy prezyduie prezes senatu, w izbie poselskiéy Marszałek mianowany przez Króla z pomiędzy członków téyże izby.

Artykuł 84.

Do prezyduiących należy szczególniéy czuwać nad porządkiem i regularnością obrad.

Artykuł 85.

Do trzymania protokółow posiedzenia, użytym będzie w izbie senatorskiéy, sekretarz senatu mianowany przez Króla, Marszałek wezwie iednego z członków izby poselskiéy do sprawowania obowiązków sekretarza téyże izby.

Artykuł 86.

W przypadku choroby lub innéy nieprzewidzianéy przeszkody, niedozwalaiącéy marszałkowi znaydować się na posiedzeniu, Król wyznaczy zastępcę marszałka z grona izby poselskiéy, marszałek zaś wyznaczy zastępcę sekretarza.

Artykuł 87.

Urząd Marszałka iako i sekretarza izby poselskiéy trwa tylko przez czas tego zebrania się, na które byli mianowani. Też same osoby mogą bydź atoli, ieżeli nie przestaną bydź

Article 83.

Le Président du sénat présidera la chambre des sénateurs. La chambre des nonces sera présidée par un Maréchal nommé par le Roi parmi les membres de la chambre.

Article 84.

Les présidens seront particulièrement tenus de veiller à l'ordre et à la régularité des délibérations.

Article 85.

Le secrétaire du sénat nommé par le Roi, sera chargé de tenir le protocole des séances. Le Maréchal invitera l'un des membres de la chambre des nonces à remplir les fonctions de secrétaire de la chambre des nonces.

Article 86.

En cas de maladie ou autre obstacle imprévu qui empêche le Maréchal d'être présent à la séance, le Roi lui nommera un suppléant, pris parmi les membres de la chambre des nonces, et le Maréchal nommera le suppléant du secrétaire.

Article 87.

Les fonctions du Maréchal, de même que celles du secrétaire de la chambre des nonces, ne durent que pendant la session pour laquelle ils ont été nommés. Les mêmes indi-

członkami izby poselskiéy, na następnych zgromadzeniach mianowane.

Artykuł 88.

Każdy członek seymu obowiązany iest znaydować się ciągle na posiedzeniach swéy izby. Zaden z nich nie może oddalić się bez wyraźnego pozwolenia prezyduiącego.

Artykuł 89.

Między seymem a seymem, żaden z członków seymowych za granicę wyiechać nie może bez pozwolenia Królewskiego.

Artykuł 90.

Seym zbierać się nie może tylko za uniwersałem Królewskim, w którym czas rozpoczęcia i trwania seymu wyrażonym będzie.

Artykuł 91.

Uniwersał tak będzie wydawany aby po całym kraiu rozeyść się mogła wiadomość o zwołaniu seymu przynaymniéy na dni piętnaście przed iego otwarciem.

Artykuł 92.

Gdyby przed zwołaniem seymu miały następować w całości lub w części nowe wybory, czas ich tak powinien bydź oznaczony, aby naymniéy piętnasto dniami poprzedził otwarcie seymu.

vidus peuvent néanmoins être nommés aux sessions suivantes, s'ils ne cessent point d'être membres de la chambre des nonces.

Article 88.

Tout membre de la diète est tenu de se trouver toujours à toutes les séances de sa chambre. Aucun ne peut s'éloigner sans une permission expresse du président.

Article 89.

Dans l'intervalle entre deux diètes consécutives, aucun des membres de la diète ne peut sortir du pays sans l'autorisation du Roi.

Article 90.

La diète ne peut s'assembler qu'en vertu d'une lettre de convocation Royale qui désignera l'époque de l'ouverture et la durée de la diète.

Article 91.

La lettre sera publiée de manière que la nouvelle de la convocation de la diète puisse être connue dans le pays au moins quinze jours avant l'ouverture.

Article 92.

Si avant la convocation de la diète il devait y avoir de nouvelles élections soit partielles soit totales, l'époque qui sera fixée, devra toujours précéder de quinze jours celle de l'ouverture de la diète.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O Rugach.

Artykuł 93.

Naymniéy na pięć dni przed dniem otwarcia seymu, posłowie i deputowani złożą w senacie zaświadczenia wyboru czyli *lauda* podpisane przez właściwego Marszałka seymiku lub zgromadzenia gminnego, albo też wezwanie od kommissyi spraw wewnętrznych i policyi stosownie do artykułu 72 ninieyszego statutu uczynione, w przypadkach gdzieby im służyło prawo zastąpienia osoby na więcéy iak iedném mieyscu wybranéy.

Artykuł 94.

Zarzuty wszelkie przeciw członkom izb obudwóch maią równie bydź złożone na piśmie z dowodami w kancellaryi senatu, za rewersem sekretarza, naymniéy na dni pięć przed otwarciem seymu.

Artykuł 95.

Czyniący zarzut, wyrazić powinien mieysce swego mieszkania, by mógł bydź uwiadomionym przez sekretarza, w którym dniu ma się stawić przed senatem, dla popierania swego zarzutu osobiście lub przez pełnomocnika. Również pod zarzutem będący, uwiadomionym bydź ma.

CHAPITRE II.

De la validité des elections.

Article 93.

Cinq jours au moins avant l'ouverture de la diète, les nonces et les députés remettront au sénat les certificats de leur élection, signés par les Maréchaux respectifs des diètines et assemblées communales, et les invitations de la commission de l'intérieur et de la police, conformément à l'article 72 du présent statut, pour le cas où ils pourraient jouir du droit de remplacer un individu élu en plus d'un endroit.

Article 94.

Toute espèce de réclamation contre un membre de l'une de deux chambres, doit être pareillement remise par écrit avec les pièces justificatives au bureau du sénat, sur un reçu du secrétaire, au moins cinq jours avant l'ouverture de la diète.

Article 95.

Le réclamant doit énoncer le lieu de son domicile, afin de pouvoir être informé par le secrétaire, du jour où il pourra comparoître devant le sénat, pour poursuivre sa déclaration en personne ou par un fondé de pouvoir. Le dénoncé doit être pareillement prévenu.

Artykuł 96.

Chociażby zarzut popieranym nie był, rozpoznawanym przecież bydź powinien przez senat dla sprawdzenia czyli się gruntuie na przepisach ustawy konstytucyinéy, ninieyszego statutu lub praw szczególnych.

Artykuł 97.

Zarzuty przeciw członkom izby senatorskiéy czynione bydź nie mogą, tylko w przypadkach pociągaiących za sobą utratę, lub zawieszenie praw obywatelskich.

Artykuł 98.

Zarzuty przeciw całemu dziełu seymiku lub zgromadzenia gminnego, przyiętemi od senatu nie będą, ieżeli iuż pierwéy senat przyznał ważność tego seymiku lub zgromadzenia na mocy protokółów przesłanych sobie przez kommissyą spraw wewnętrznych i policyi, wyiąwszy ten iedynie przypadek, gdzieby rzetelność protokółu była zaskarżoną.

Artykuł 99.

Zarzuty przeciw szczególnemu wyborowi czynione, rozpoznawane będą, chociażby Senat przy zatwierdzeniu xiąg obywatelskich, przyznał osobie wybranéy używanie praw politycznych.

Article 96.

Quand même la réclamation ne serait pas poursuivie, le sénat doit néanmoins en faire l'examen, et voir si l'opposition est fondée sur les dispositions de la charte constitutionnelle, sur celles du présent statut ou sur des loix particulières.

Article 97.

On ne peut réclamer contre les membres de la chambre des sénateurs, que dans les cas qui entrainent la perte ou la suspension des droits de citoyen.

Article 98.

Les réclamations contre le résultat général d'une diètine ou assemblée communale ne seront point reçues par le sénat, s'il a préalablement reconnu la validité de la diètine ou assemblée communale, en vertu des protocoles envoyés par la commission de l'intérieur et de la police, excepté le seul cas où la réclamation porterait sur l'infidélité du protocole.

Article 99.

Les réclamations contre une élection particulière seront examinées, quand même le sénat aurait accordé à l'individu élu, la jouissance des droits politiques en arrêtant les livres civiques.

Artykuł 100.

Oddane do kancellaryi senatu zarzuty, natychmiast powinny bydź przez sekretarza prezyduiącemu senatu przedstawione, który dzień ich rozpoznawania wyznaczy, i na tenże dzień posiedzenie senatu zwoła.

Artykuł 101.

Posiedzenia te senatu nie będą publiczne.

Artykuł 102.

Na posiedzenie senatu przyzwane będą równie osoby zarzuty czyniące; iako i te przeciw którym zarzut iest czyniony, dla usprawiedliwienia się.

Artykuł 103.

Każda z dwóch stron może żądać wyłączenia członków senatu, w przypadkach obiętych prawem lub procedurą cywilną.

Artykuł 104.

Względem przypadków wyłączeń stanowić będzie senat przez głosy sekretne, pominąwszy członki przeciw którym podane będzie wyłączenie.

Artykuł 105.

W przypadku równości kresek, wyłączenie senatora nie będzie przyiętém.

Article 100.

Les réclamations remises au bureau du sénat, doivent être présentées de suite par le secrétaire au président du sénat, qui indiquera le jour où elles seront examinées, et convoquera une séance pour ce même jour.

Article 101.

Ces séances du sénat ne seront point publiques.

Article 102.

Le réclamant et le dénoncé seront appellé à la séance du sénat pour s'y justifier.

Article 103.

Chacune des deux parties pourra demander l'exclusion de quelques uns des membres du sénat dans le cas désigné par la loi et la procédure civile.

Article 104.

Le sénat décidera des cas d'exclusion au scrutin, à l'exception des membres récusés.

Article 105.

En cas de parité de suffrages, l'exclusion d'un sénateur ne sera point admise.

Artykuł 106.

Po załatwieniu wyłączeń i po wysłuchaniu stron obudwóch, lub bez wysłuchania téy ktoraby z nich w dniu oznaczonym nie stanęła, senat kazawszy stronom ustąpić, przystąpi do stanowienia przez kréski sekretne o ważności czynionych zarzutów, na propozycyą prezyduiącego w następuiącéy treści:

„Czyli N. N. ma prawo bydź członkiem sey„mowym." lub

„Czyli seymik (lub zgromadzenie gminne) „N. N. iest prawnie odbyte."

Artykuł 107.

Senatorowie głosować będą porządkiem starszeństwa zaczynaiąc od naymłodszego.

Artykuł 108.

Prezyduiący i sekretarz przeliczywszy kréski, większość ogłoszą.

Artykuł 109.

Całe dzieło rugów w dwóch dniach ukończoném bydź powinno, a decyzye senatu i przeyrzane spisy członków obu izb przez prezyduiącego i sekretarza podpisane, kommunikowane będą w tymże samym dniu przez senat Ministrowi spraw wewnętrznych, dla niezwłócznego przedstawienia Królowi lub Namiestnikowi.

Article 106.

Quand la question d'exclusion aura été décidée, les deux parties adverses entendues, ou l'une d'elles en cas de contumace, au jour marqué, le sénat à huis-clos décidera au scrutin de la validité des réclamations. Le président énoncera pour ce scrutin la proposition suivante:

„N. N. a-t-il le droit d'être membre de la „diéte? ou bien

„La diètine (ou assemblée communale) „N. N. a-t elle été tenue légalement?

Article 107.

Les sénateurs voteront par rang d'ancienneté en commençant par le moins ancien.

Article 108.

Le Président et le secrétaire dépouillent le scrutin et proclament la majorité.

Article 109.

L'examen de la validité des élections doit être terminé au bout de deux jours et les décisions du sénat ainsi que les listes revues des membres des deux chambres et signées par le président et par le secrétaire, seront communiquées le même jour au Ministre de l'intérieur, pour être de suite soumises au Roi ou au Lieutenant.

Artykuł 110.

Podług tego spisu, Król mianować będzie Marszałka izby poselskiéy.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O otwarciu Seymu.

Artykuł 111.

W dniu uniwersałem Królewskim oznaczonym, seym rozpocznie się zwykłém nabożeństwem, na którém się członki seymu znaydować będą, poczém udadzą się do mieysca każdéy izbie na posiedzenie przeznaczonego.

Artykuł 112.

Wyznaczony od Króla Minister lub radzca stanu, uda się do izby poselskiéy, gdzie wskazawszy mieysca, przeczyta izbie nominacyą Marszałka, i tę mu wręczy wraz z spisem członków przez senat przeyrzanym, poczém z izby ustąpi.

Artykuł 113.

Marszałek przystąpi natychmiast do imiennego powołania członków przytomnych podług oddanego sobie spisu, i niemaiącym prawa zasiadania w izbie, ustąpić zaleci. Poczém bez trudnienia się żadną inną czynnością, rozkazów Królewskich, na czele izby oczekiwać będzie

Article 110.

D'après cette liste le Roi nommera le Maréchal de la chambre de nonces.

CHAPITRE III.

De l'ouverture de la diète.

Article 111.

Au jour fixé par la lettre de convocation du Roi, la diète commencera par la céremonie religieuse d'usage, à laquelle devront être présens les membres de la diète. Après la céremonie, ils se rendront dans l'endroit destiné pour les séances de chaque chambre.

Article 112.

Un Ministre ou un conseiller d'état désigné par le Roi se rendra à la chambre des nonces, où, après avoir indiqué les places, il fera lecture de l'acte de nomination du Maréchal et le lui remettra avec la liste revue par le sénat, puis il quittera l'assemblée.

Article 113.

Le Maréchal procédera de suite à l'appel nominal des membres présens d'après la liste qui lui aura été remise, et invitera à sortir ceux qui n'ont point le droit de siéger, il attendra ensuite à la tête de la chambre, les ordres du Roi sans s'occuper d'aucun autre objet.

Artykuł 114.

W tymże samym czasie prezyduiący w izbie senatorskiéy, powoławszy imiennie członków przytomnych teyże izby, według spisu poprawionego. Członkom którzyby za niemaiących prawa zasiadania na seymie przez senat uznanymi byli, ustąpić zaleci.

Artykuł 115.

Prezyduiący senatu, za danym sobie od Króla przez Ministra lub radzcę stanu poleceniem, wyznaczy deputacyą z dwóch senatorów do izby poselskiéy dla zaproszenia iéy do połączenia się z izbą senatorską.

Artykuł 116.

Skoro izba poselska złączy się z izbą senatorską i wskazane sobie przez Prezesa senatu mieysca zaymie, doniosą o tém izby połączone Królowi, przez deputacyą z sześciu członków złożoną, po trzech z każdéy izby. Poczém izby połączone, do żadnéy innéy czynności nie przystępuiąc, przybycia Królewskiego oczekiwać będą.

Artykuł 117.

Król zasiadłszy na tronie, zagai zgromadzenie albo mową którą sam wyrzecze, albo która w iego imieniu i za iego rozkazem przez członka rady stanu czytaną będzie.

Article 114.

Le président de la chambre des sénateurs après avoir fait dans le même tems l'appel des membres présens, d'après la liste revue, invitera à sortir ceux à qui le sénat aurait refusé le droit de prendre part aux délibérations de la diète.

Article 115.

Le président du sénat, après en avoir reçu l'ordre du Roi, par l'organe du ministre ou conseiller d'état nommera une députation composée de deux sénateurs, pour aller inviter la chambre des nonces à se joindre à celle des sénateurs.

Article 116.

Aussitôt que les deux chambres seront réunies, et que la chambre des nonces aura occupé les places indiquées par le président du sénat, elles l'annonceront au Roi, par l'organe d'une députation composée de six membres, dont trois de chacune de deux chambres. Les deux chambres réunies attendront ensuite l'arrivée du Roi, sans procéder à aucune délibération.

Article 117.

Le Roi de dessus son trône ouvrira l'assemblée par un discours qu'il prononcera lui même ou fera lire en son nom et par ses ordres par un membre du conseil d'état.

Artykuł 118.

Członek rady stanu za odebranym na to rozkazem Królewskim, przedstawi w krótkości czyny rządowe od czasu ostatniego seymu, z odwołaniem się do zdania sprawy rocznego przez radę stanu w senacie złożonego, a którego exemplarz drukowany, równie iak głos członka rady stanu, każdemu członkowi seymu udzielonym będzie. Przedstawi oraz seymowi wykaz położenia kraiu, i udzieli mu proiekta maiące bydź podanemi pod rozwagę obu izb.

Artykuł 119.

Potém mianowany od Króla Marszałek izby poselskiéy, wezwanym zostanie przez członka rady stanu do wykonania przysięgi, na rotę następuiącą:

„Ja N. przysięgam, że w sprawowaniu po-„wierzonego mi urzędu Marszałka izby po-„selskiéy, wierny Królowi i konstytucyi, słu-„chać iedynie będę przestróg własnego su-„mienia i przepisów prawa; że się nie dam „powodować żadną ani boiaźnią, ani nadzie-„ią, ani przyiaźnią, ani niechęcią: że ani sam „przestąpię ani nikomu przestąpić dozwolę „przepisów seymu tyczących się, a ścisłego „ich zachowania naypilniéy przestrzegać będę, „i czasu do seymowania dozwolonego trwonić

Article 118.

Un membre du conseil d'etat, après en avoir reçu l'ordre du Roi, rendra un compte sommaire des opérations du gouvernement depuis la dernière diète, en se rapportant aux comptes rendus annuels remis par le conseil d'état au sénat et dont un exemplaire imprimé sera delivré à chacun des membres de la diète avec le discours du membre du conseil d'état. Il présentera en même tems à la diète un exposé de la situation du pays et lui fera part des projets qui seront soumis à la délibération des deux chambres.

Article 119.

Le Maréchal de la chambre des nonces nommé par le Roi sera ensuite invité par un membre du couseil d'état à prêter serment d'après la formule suivante:

„Moi N. N. je jure que dans l'exercice des „fonctions de Maréchal de la chambre des non„ces, fidèle à mon Roi et à la constitution, je „n'obéirai qu'à ma propre conscience et aux „dispositions de la loi. Je jure de ne me point „laisser entrainer par aucun sentiment de crain„te, d'espérance, d'amitié ou de haine. Je „promets en outre de me conformer aux ré„glemens, qui concernent la diète, et d'em„pêcher qu'on ne les enfreigne, et qu'au contraire „je veillerai à leur stricte observation, et ne

„nie dopuszczę. Nakoniec przysięgam, że „wszelkiego przyłożę starania aby utrzymać „w zgromadzeniu ducha porządku, spokoyno„ści i zgody."

Poczém oddaną mu będzie przez członka rady stanu w imieniu Królewskiém, laska Marszałkowska.

Artykuł 120.

Po ukończeniu posiedzenia połączonych izb Król odchodzi. Członki izby poselskiéy powrócą do mieysca posiedzeń i nie będą mogli nadal złączyć się z izbą senatorską, chyba za wyraźném Królewskim wezwaniem.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

O porządku czynności Seymowych.

Artykuł 121.

Skoro izba poselska wróci do mieysca swych posiedzeń, Marszałek sessyą zagai, i sekretarza mianować będzie, który wykona następuiącą przysięgę.

„Ja N. N. przysięgam etc. iako włożonych „na mnie obowiązków iak nayściśléy dopełnię, „rzetelości w obliczaniu krések i w utrzymy„waniu akt nieprzerwanie przestrzegać będę, „i wszelkie dane mi przez Marszałka zgodne

„z kon-

„ souffrirai point que le tems accordé à la „ diète soit employé en vain. Enfin je jure de „maintenir, de tout mon pouvoir, dans le sein „ de l'assemblée, l'esprit d'ordre, de tranquil- „ lité et d'union.

Ensuite un membre du conseil d'état lui présentera le bâton de Maréchal au nom du Roi.

Article 120.

La séance des chambres réunies étant terminée le Roi se retire. Les membres de la chambre des nonces retourneront au lieu de leurs séances, et ne pourront se réunir désormais avec la chambre des sénateurs, sans une convocation expresse du Roi.

CHAPITRE IV.

De l'ordre des travaux de la diète.

Article 121.

Aussitôt que la chambre des nonces sera revenue dans le lieu de ses séances, le Maréchal ouvrira la séance et nommera un secrétaire qui prêtera le serment suivant:

„ Je N. N. jure de remplir religieusement les „ devoirs qui me seront imposés, de garder la „ plus scrupuleuse exactitude dans le dénom- „ brement des votes, et l'enrégistrement des „ actes, d'exécuter tous les ordres du Maréchal,

„z konstytucyą i prawami polecenia wyko-
„nam."

Artykuł 122.

Tegoż samego dnia lub naydaléy nazaiutrz każda izba osobno przystąpi do wyboru kommissyi do praw skarbowych, do praw cywilnych i kryminalnych, do praw organicznych i administracyinych, stosownie do artykułu 98 ustawy konstytucyinéy.

Artykuł 123.

Wybór ten powinien bydź na iedném posiedzeniu skończonym, i tymże samym porządkiem odbywać się będzie, iaki iest wyżéy przepisany względem wyboru na seymikach i zgromadzeniach gminnych. Każdemu do kreskowania wezwanemu, będzie oddany spis drukowany nazwisk członków izby; na którym podkreśli w izbie senatorskiéy trzy nazwiska, a w izbie poselskiéy pięć. Prezyduiący w senacie wezwie dwóch senatorów naystarszych wiekiem, a Marszałek izby poselskiéy dwóch posłów i dwóch deputowanych naystarszych wiekiem, na assessorów, którzy przy zbieraniu i obliczeniu kresek wraz z prezyduiącym, lub Marszałkiem i sekretarzem izby, porządku i rzetelności przestrzegać będą. Gdyby się w naczyniu znalazło więcéy spisów, niżeli było członków do kreskowania wezwanych, spi-

„qui seront conformes à la constitution et aux „loix.

Article 122.

Le jour même ou le lendemain au plus tard, chaque chambre procédera à part à la nomination d'une commission de finances, d'une commission de législation civile et criminelle, et d'une commission de législation organique et administrative, conformément à l'article 98 de la charte constitutionnelle.

Article 123.

Cette nomination doit se terminer dans une séance et se fera dans l'ordre ci-dessous prescrit pour les élections aux diètines et assemblées communales. Il sera remis à chacun des votans une liste imprimée des membres de la chambre, et chacun soulignera trois noms dans la chambre des sénateurs et cinq dans celle des nonces. Le Président du sénat appellera les deux sénateurs, et le Maréchal de la chambre des nonces, les deux nonces et les deux deputés qui seront les premiers en âge, pour être assesseurs et veiller scrupuleusement à ce que les votes soient recueillis et comptés avec ordre et fidélité. Si l'urne contenait plus de listes qu'il n'y avait de membres appellés à voter, les listes surnuméraires tirées au sort seront regardées comme nulles et brûlées sans délai. En cas de parité

sy zbywaiące losem wyciągnione, za nieważne uważane będą i natychmiast spalone. W przypadku równości krések na ostatniego członka kommissyi, równość ta losem będzie rozstrzygniona.

Artykuł 124.

W protokóle posiedzenia zapisana bydź ma liczba krések na każdego z członków, a to aby w przypadku choroby którego członka kommissyi, tenże mógł bydź zastąpionym przez członka izby który po nim miał naywięcéy krések.

Artykuł 125.

Skoro wybory kommissyów zostaną ukończone, rada stanu będzie o wyborach uwiadomioną przez pismo podpisem prezyduiącego lub Marszałka i sekretarza stwierdzone, a w którym będą wymienione osoby do każdéy kommissyi wybrane.

Artykuł 126.

Członki rady stanu na to od Króla wyznaczone, kommunikować będą każdéy kommissyi osobno proiekta w radzie stanu ułożone z rozkazu Króla seymowi podać się maiące i znosić się z niemi względem wprowadzenia do izby rzeczonych proiektów, iakoteż względem odmian iakieby w nich przez kommissyą były przedstawionemi.

de votes pour le dernier membre d'une commission, cette parité sera décidée au sort.

Article 124.

Le nombre de votes qu'aura obtenu chaque membre sera inscrit au protocole des séances afin qu'en cas de maladie d'un des membres, il puisse être remplacé par celui qui aurait obtenu le plus de votes après lui.

Article 125.

Aussitôt que les élections pour les commissions seront terminées, le conseil d'état recevra communication de leur résultat par une liste, où seront inscrits les membres élus pour chaque commission et qui sera munie de la signature du président ou Maréchal et du secrétaire.

Article 126.

Les membres du conseil d'état désignés à cet effet par le Roi, communiqueront à chaque commission en particulier, les projets rédigés au conseil d'état qui doivent par ordre du Roi être soumis à la diète, et se concerteront sur la manière dont ces projets seront présentés aux chambres, ainsi que sur les changemens que la commission proposera d'y faire.

Artykuł 127.

Odmiany przez członków rady stanu przyięte, téyże od nich przedstawione będą; ieżeli ie rada stanu przyimie, proiekt z odmianami Królowi poda; który gdy to zdawać mu się będzie, do iednéy z izb wnieść proiekt zaleci.

Artykuł 128.

Jeżeli członki rady stanu do znoszenia się z kommissyami wyznaczone, nie zgadzaią się na podane przez kommissyą odmiany w proiekcie, rada stanu może zaprosić na swe posiedzenie członków iednéy lub więcéy kommissyy seymowych dla wspólnego roztrząśnienia przedstawionych odmian. Czyli iednak odmiany przyiętemi będą lub nie, proiekt przez radę stanu uchwalony i Królowi podany, będzie gdy się zda Królowi, w dniu przez niego oznaczonym, podanym przez członków rady stanu izbie, któréy kommissya do roztrząsania proiektu należała; izba przynaymniéy trzema dniami wprzód, o takowém podaniu będzie uwiadomioną.

Artykuł 129.

Proiekta do praw podatkowych nayprzód powinny bydź do izby poselskiéy wnoszone i z kommissyą skarbową téyże izby roztrząsane.

Article 127.

Les changemens qui auront été adoptés par les membres du conseil d'état seront par eux rapportés au conseil d'état. Si le conseil les adopte, le projet avec les changemens sera soumis au Roi, qui s'il le juge convenable, en ordonnera le renvoi à l'une ou l'autre des deux chambres.

Article 128.

Si les membres du conseil d'état désignés pour s'entendre avec la commission sur les changemens qu'elle pourrait proposer ne s'accordent pas avec elle, le conseil d'état pourra appeler à ses séances les membres d'une ou de plusieurs commissions de la diète pour discuter en commun les changemens proposés; mais soit qu'ils se trouvent aprouvés ou non, le projet adopté au conseil d'état et soumis au Roi, sera, s'il le juge à propos, au jour par Lui indiqué, présenté par les membres du conseil d'état à la chambre dont fait partie la commission qui aura discuté le projet. La chambre devra en être informée au moins trois jours d'avance.

Article 129.

Les projets relatifs aux impôts seront soumis en premier lieu à la chambre des nonces et discutés par la commission que cette chambre aura nommé pour les finances.

Artykuł 130.

Na żądanie członków rady stanu do znoszenia się z kommissyami seymowemi wyznaczonych, kommissye iedney izby łączyć się mogą między sobą albo też z kommissyami izby drugiéy.

Artykuł 131.

W dniu oznaczonym, proiekt wniesionym będzie do izby za danym od prezyduiącego lub od Marszałka izby głosem, przez członków rady stanu, którzy powody proiektów wystawią.

Artykuł 132.

Po głosach członków rady stanu, zabierać głos będą członki kommissyi, nakoniec dawane bydź mogą głosy, przez prezyduiącego lub Marszałka każdemu członkowi izby, z warunkiem atoli, iż iedynie członkom rady stanu i członkom kommissyi wolno będzie mowy czytać, a innym tylko się z pamięci do proiektu przymawiać.

Artykuł 133.

Do prezyduiącego lub do Marszałka należy przestrzegać, aby w głosach niemieszczone były zboczenia obce roztrząsanemu proiektowi, i przestępuiących ten przepis do porządku przywołać.

Article 130.

A la demande des membres du conseil d'état désignés à l'effet de se concerter avec les différentes commissions de la diète, les commissions d'une des chambres pourront se joindre entr'elles ou même avec les commissions choisies par l'autre chambre.

Article 131.

Au jour marqué, le projet sera soumis à la chambre par les membres du conseil d'état, à qui le président ou le Maréchal de la chambre accordera la parole, et qui exposeront les motifs du projet.

Article 152.

Après les membres du conseil d'état la parole appartiendra à ceux de la commission; elle pourra ensuite être accordée par le président ou Maréchal à chacun des membres de la chambre, sauf la restriction que les membres du conseil d'état et ceux de la commission auront seuls le droit de lire leurs discours, tandis que tous les autres ne pourront parler que de mémoire.

Article 133.

C'est au président ou au Maréchal qu'il appartient d'empêcher que les discours ne renferment des digressions étrangères au projet mis en discussion, et de rappeler à l'ordre les membres qui transgresseraient cette régle.

Artykuł 134.

Członek po trzykroć do porządku bezskutecznie przywołany, głos utraci na tém posiedzeniu.

Artykuł 135.

Skoro prezyduiący lub Marszałek uzna, iż rzecz iest dostatecznie wyiaśnioną, zamknie dyskussyą i proiekt do kréskowania poda. Przed zamknięciem dyskussyi wysłuchanymi ieszcze bydź powinni członki rady stanu i członki kommissyi ieżeli tego pragną.

Artykuł 136.

Roztrząsanie proiektu dłużéy iak do następuiącego posiedzenia odłożone bydź nie może.

Artykuł 137.

Jeżeli proiekt niezostanie przyięty iednomyślnością, przystąpiono będzie do kréskowania: kréski głośno dawane będą. Każdy z członków izby wezwany będzie imiennie, porządkiem w spisach drukowanych przyiętym przez sekretarza izby do dania swéy kréski; będący za proiektem zdanie swe oświadczą przez wyrzeczenie słowa *affirmative*, będący przeciw proiektowi *negative* bez żadnego do tych słów dodatku. Kréski będą zapisywane i liczone przez sekretarza i assessorów stosownie do artykułu 59 niniejszego statutu organicznego.

Article 134.

Un membre rappelé inutilement à l'ordre trois fois dans une séance, perdra la parole à cette séance.

Article 135.

Aussitôt que le président ou le Maréchal trouvera que la matière est suffisamment éclaircie, il fermera la discussion et fera procéder aux votes. Avant que la discussion ne soit fermée, les membres du conseil d'état et ceux de la commission doivent, s'ils le désirent, être encore entendus.

Article 136.

La discussion d'un projet ne pourra être remise que jusqu'à la séance suivante.

Article 137.

Si le projet n'est point reçu à l'unanimité, on passera aux voix. Les votes seront énoncés à haute voix. Chaque membre de la chambre appelé par son nom et dans l'ordre adopté pour les listes imprimées, sera invité par le secrétaire à donner sa voix. On se déclarera pour le projet en prononçant le mot *affirmative* et contre en prononçant le mot *negative*. On ne pourra rien ajouter à ces deux mots. Les voix seront inscrites et comptées par le secrétaire et les assesseurs conformément à l'article 59 du présent statut organique. Une fois qu'on aura

Raz zaczęte kréskowanie przerywaném bydź niemoże pod żadnym pozorem. W ciągu kréskowania, żaden z członków z izby oddalić się nie może przed daniem kréski.

Artykuł 138.

Po skończoném kréskowaniu odczytany będzie przez sekretarza spis wszystkich członków izby z wymienieniem członków nieprzytomnych i z powtórzeniem danéy kréski przez każdego członka *affirmative* lub *negative*. Każdy członek przytomny któryby wskazał iż kréska iego mylnie zapisaną była, ma prawo żądać aby została sprostowaną. Po odczytaniu na nowo sprostowanego tym sposobem spisu, assessorowie wraz z prezyduiącym lub Marszałkiem i sekretarzem, przystąpią do obliczenia krések. Po czém Marszałek większość zdań ogłosi.

Artykuł 139.

Równość krések uważaną będzie za przyięcie proiektu.

Artykuł 140.

Cała czynność zbierania krések wraz z spisem członków przytomnych i z wyrażeniem kréski każdego, ma bydź w protokół posiedzenia *in extenso* wciągnioną.

commencé à recueillir les votes, il est défendu d'interrompre sous aucun prétexte. Pendant cette opération aucun des membres ne pourra sortir de la salle avant d'avoir émis son vote.

Article 138.

Quand les voix auront, été recueillies, le secrétaire lira la liste de tous les membres de la chambre en nommant les absens et répétant le vote de chacun des membres, selon qu'il a voté affirmativement ou négativement. Tout membre présent qui indiquerait une erreur dans la manière dont son vote a été inscrit, a droit dedemander qu'elle soit rectifiée. Après une seconde lecture de la liste ainsi rectifiée, les assesseurs de concert avec le président ou le Maréchal et avec le secrétaire, feront le compte des voix, ensuite le Maréchal annoncera la pluralité.

Article 139.

En cas de parité, le projet sera regardé comme reçu.

Article 140.

L'acte de votation ainsi que la liste des membres présens avec le vote qu'ils auront émis, seront placés *in extenso* dans le procès verbal de la séance.

Artykuł 141.

Jeżeli proiekt w iednéy izbie przyięty będzie, przesłanym zostanie natychmiast izbie drugiéy w raz z wypisem protokółu posiedzenia, całą koley kréskowania i przyięcia obeymuiącym a podpisanym przez prezyduiącego lub Marszałka i sekretarza.

Artykuł 142.

Przy przyięciu proiektu przez iedną izbę, kommissya drugiéy izby znosić się będzie z członkami rady stanu, do tego od Króla wyznaczonemi, względem wniesienia proiektu do izby drugiéy.

Artykuł 143.

W dniu przez Króla oznaczonym, proiekt przez iedną izbę przyięty, wniesionym będzie do izby drugiéy, o czém atoli taż izba przynaymniéy dniem wprzód uwiadomioną bydź ma.

Artykuł 144.

Roztrząsanie proiektu w drugiéy izbie sposobem artykułami poprzedzaiącemi przepisanym odbywać się będzie.

Artykuł 145.

Zadna odmiana proiektu przez iedną izbę przyiętego, w drugiéy izbie czynioną bydź nie może, i proiekt takowy tylko przez drugą izbę, albo przyiętym albo odrzuconym bydź powinien.

Article 141.

Si le projet passe, il doit être immédiatement envoyé à l'autre chambre, avec un extrait du procés-verbal de la séance. Cet extrait contiendra l'ordre des votes et la manière dont le projet aura été adopté. Il sera signé par le président ou le Maréchal et par le secrétaire.

Article 142.

Lorsqu'un projet aura été approuvé par une des chambres, la commission élue par l'autre se concertera avec les membres du conseil d'état désignés par le Roi, pour présenter le projet à l'approbation de la seconde chambre.

Article. 143.

Au jour fixé par le Roi, le projet approuvé par l'une des chambres sera soumis à l'autre; il faudra néanmoins que cette chambre en soit informée au moins un jour d'avance,

Article 144.

La discussion du projet dans la seconde chambre se passera de la manière prescrite par les articles précédens.

Article 145.

La seconde chambre ne pourra faire aucun changement dans le projet adopté par la première, et ce projet devra être simplement approuvé ou rejetté.

Artykuł 146.

Skoro proiekt przez drugą izbę przyiętym zostanie, będzie przez deputacyą téyże izby podanym do sankcyi Królewskiéy, z dołączeniem zaświadczonych protokółów posiedzeń obu izb, na których przyięcie nastąpiło.

Artykuł 147.

Jeżeli proiekt przez iedną izbę przyięty przez drugą będzie odrzuconym, iuż ten proiekt w téy saméy postaci do téyże izby wnoszonym bydź nie może.

Artykuł 148.

Proiekt przez którąkolwiek z dwóch izb odrzucony, bądź z pierwszego wniesienia, bądź z odesłania od izby drugiéy, może bydź na nowo z odmianami bądź do iednéy bądź do drugiéy izby wniesionym.

Artykuł 149.

Proiekt od iednéy izby przyięty, nie może bydź Królowi podany, dopóki przez drugą zatwierdzony nie zostanie.

Artykuł 150.

Jeżeli Król da swą sankcyą proiektowi, sankcya Królewska ogłoszoną będzie w obu izbach wyrzeczeniem przez członka rady stanu słów: „Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy,

san-

Article 146.

Aussitôt que le projet aura été approuvé par le seconde chambre, il sera porté à la sanction du Roi, par une députation de cette chambre, ainsi que le procès verbal certifié et légalisé des séances des deux chambres, aux quelles le projet aura été adopté.

Article 147.

Si le projet approuvé par l'une des chambres est rejetté par autre, ce projet ne pourra être présenté à cette chambre sous la même forme.

Article 148.

Un projet rejetté par l'une ou l'autre des deux chambres, soit quand il aura été présenté à la première, soit qu'il aura été envoyé à la seconde, pourra être soumis de rechef avec des changemens à l'une des deux chambres.

Article 149.

Un projet adopté par une chambre, ne pourra être soumis au Roi qu'après avoir été approuvé par l'autre chambre.

Article 150.

Si le Roi sanctionne le projet, la sanction du Roi sera annoncée aux deux chambres; un membre du conseil d'état deviendra l'organe de Sa volonté à cet égard, en prononçant les

„sankcyą swoią nadaie moc prawa, proiekto-
„wi do prawa względem: (oznaczyć ie)."

Artykuł 151.

Odmówienie sankcyi Królewskiéy również ogłoszoném będzie, wyrzeczeniem słów: „Jego „Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy, sankcyą „swą Królewską zawiesza względem proiektu „o... (oznaczyć ie)."

Artykuł 152.

Prawa tak ustanowione i ogłoszone na rozkaz Królewski sposobem przepisanym, staią się obowiązuiącemi.

Artykuł 153.

W innych wszelkich materyach względem którychby Król chciał zdania obu izb zasiągnąć, każda izba poiedynczo zdanie z podpisem prezyduiącego lub Marszałka przeszle Królowi przez deputacyą.

Artykuł 154.

Po rozstrzygnieniu wszystkich przysłanych sobie proiektów i uczynionych od Króla propozycyy, przez mówców rządowych, trzy kommissye wybrane w każdéy z dwóch izb, uczynią przedstawienie każdéy znich względém rocznego zdania sprawy przez radę stanu w senacie złożonego, a seymowi przy iego otwarciu

mots suivans: „Le Roi notre très gracieux Souverain donne force de loi par la sanction „Royale au projet de loi relatif à N. N. (le désigner)."

Article 151.

Le refus de la sanction Royale sera pareillement annoncé de la manière suivante: „Le Roi „notre très gracieux souverain suspend Sa sanction Royale au projet de loi relatif à N. N. „(le désigner)."

Article 152.

Les loix ainsi portées et publiées par l'ordre du Roi suivant les formes prescrites, deviennent obligatoires.

Article 153.

Dans toutes les autres matières sur les quelles le Roi voudra connaître l'opinion des deux chambres, chacune d'elles enverra au Roi par une députation, son opinion separée, munie de la signature du président ou du Maréchal.

Article 154.

Quand toutes les décisions auront été prises, sur le projet soumis par les organes du gouvernement et sur les propositions présentées par le Roi, les trois commissions élues par chacune des deux chambres, feront un rapport à chacune d'elles, sur les comptes rendus annuels déposés au sénat par le conseil d'état et com-

udzielonego; iakoteż i względem obrazu położenia kraiu, wystawionego przez członka rady stanu w izbach połączonych. Po wysłuchaniu rapportu połączonych kommissyy, każda izba osobno na wniosek prezesa lub marszałka, uchwali odezwę do Króla, wyrażaiącą zdanie izby i iéy uczucia z powodu uczynionych seymowi powyższych udzieleń. Odezwy te przez deputacye z pięciu członków od izby senatorskiéy, a z dziesięciu od izby poselskiéy będą Królowi złożone, osobno od każdéy izby.

Artykuł 155.

Po dopełnieniu czynności artykułem poprzedzaiącym obiętych, każda izba osobno może na wniosek dziesiątéy części swych członków przystąpić, bez arbitrów, do naradzenia się nad potrzebą nowego prawa w przedmiotach któremi się trudniła przez ciąg zebrania obecnego, i nad podaniem prośby do Króla o wniesienie stosownego proiektu do prawa. Wniosek takowy skoro przez izbę przyiętym będzie, odesłanym zostanie do właściwéy kommissyi, która względem niego rapport izbie uczyni i proiekt prośby upowodnionéy do Króla przedstawi. Jeżeli proiekt takowy przez izbę większością głosów przyiętym zostanie, prośba wspomniona będzie podaną Królowi przez deputacyą

muniqués à la diète lors de son ouverture, ainsi que sur le tableau de la situation du pays, soumis aux deux chambres réunies, par un membre du conseil d'état. Après avoir entendu le rapport des commissions réunies, chaque chambre sur la motion du président ou du Maréchal, votera une adresse au Roi dans laquelle, elle exprimera ses sentimens et son opinion sur les communications faites à la diète. Ces adresses seront portées séparément au Roi par une députation composée de cinq membres pris dans la chambre des sénateurs et de dix dans celle des nonces.

Article 155.

Après avoir accompli les dispositions de l'article précédent, chaque chambre pourra sur la motion du dixième de ses membres, délibérer en comité particulier sur la nécessité de porter une nouvelle loi, concernant les objets qui l'ont occupée pendant la présente session, et sur une pétition à adresser au Roi pour qu'il soit présenté un projet relatif à cette loi. Si la motion est approuvée par la chambre, elle sera renvoyée à la commission que la matière concerne, et qui présentera à la chambre un rapport accompagné d'un projet de pétition motivée. Si le projet est adopté par la chambre à la pluralité des voix, la pétition sera portée au Roi par une députation composée comme

izby, złożoną podobnym sposobem iak w artykule poprzedzaiącym. Król ieżeli uzna tego potrzebę, stosowny proiekt do prawa, na ten lub następny seym wygotować każe.

Artykuł 156.

Kiedy w skutku urządzeń artykułu 92 ustawy konstytucyinéy, posłowie lub deputowani gminni podadzą przełożenia, prośby lub odwołania się dotyczące dobra i korzyści swych współobywateli, powinni takowe złożyć u laski. Marszałek przedstawi ie izbie, sekretarz przeczyta one; poczém izba stanowić będzie większością głosów, które odwołania się powinny bydź przesłane Panuiącemu za pośrednictwém rady stanu.

Artykuł 157.

Ukończywszy wszystkie czynności poprzedzaiącemi artykułami wskazane. Izba poselska może na wniosek posła lub deputowanego sprawdzać i roztrząsać skargi i zażalenia uczynione przeciwko Ministrowi, radzcy stanu, sędziemu trybunału naywyższego, lub referendarzowi. Skargi i zażalenia takowe podpisane przez podaiących u laski złożone, przez Marszałka izbie powinny bydź przedstawione a przez sekretarza przeczytane. Izba naradzać się potém będzie czyli te zażalenia maią bydź

dans l'article précédent. Le Roi, s'il le juge nécessaire, fera rédiger un projet de loi pour la diète présente ou pour la prochaine.

Article 156.

Lorsqu'en exécution des dispositions de l'article 92 de la charte constitutionnelle, les nonces ou les députés des communes feront des représentations, demandes, ou réclamations relatives au bien et à l'avantage de leurs commettans, ils devront les déposer sur le bureau. Le Maréchal les présentera à la chambre et le secrétaire en fera lecture, après quoi la chambre décidera, à la pluralité des voix, des reclamations qui seront de nature à être adressées au Souverain par l'entremise du conseil d'état.

Article 157.

Lorsque la chambre aura exécuté les dispositions comprises aux articles précédens elle pourra sur la motion d'un nonce, ou d'un député des communes vérifier et examiner les griefs et accusations portés contre un Ministre, un conseiller d'état, un juge du tribunal suprême, et un maître des requêtes. Ces accusations signées par ceux qui les auront portées, seront déposées au bureau, présentées à la chambre par le Maréchal, et lues par le secrétaire. La chambre délibérera en suite sur la

przez nią Królowi przesłane, za pośrednictwem rady stanu, dla oddania pod sąd oskarżonego stosownie do artykułów 116 i 152 ustawy konstytucyiney. Zaskarżaiący przyłączyć powinni dowody, lub one wskazać. Osobne prawo oznaczy przypadki przestąpienia i odpowiedzialności urzędników.

Artykuł 158.

Po przedstawieniu sobie takiego zażalenia przez Marszałka; izba za dozwolonym każdemu członkowi głosem, bądź za zażaleniem, bądź przeciw niemu mówić żądaiącemu, przystąpi na témże samém posiedzeniu do stanowienia większością zdań głośnych, iak iest postanowiono w poprzedzaiącym artykule.

Artykuł 159.

Postępowanie senatu na przypadek odesłania pod sąd, osobném prawém będzie przepisane.

Artykuł 160.

Posiedzenia każdéy z dwóch izb, zagaiać i solwować będzie prezes lub marszałek.

Artykuł 161.

Każde posiedzenie poprzedzone będzie imiennem powołaniem członków przytomnych.

question, si ces accusations doivent être par elle transmises au Roi par l'entremise du conseil d'état, pour mettre la personne accusée en jugement, conformément aux articles 116 et 152 de la charte constitutionnelle. Les dénonçans devront joindre les pièces justificatives, ou indiquer les preuves. Une loi particulière fixera les cas de prévarication et de responsabilité des fonctionaires.

Article 158.

Quand le Maréchal aura soumis à la chambre une accusation de cette nature, chacun des membres, après avoir obtenu la parole, pourra se déclarer pour ou contre la plainte, et dans le cours de la même séance, la chambre décidera hautement à la pluralité des voix, ainsi qu'il est statué à l'article précédent.

Article 159.

Une loi particulière prescrira les règles de conduite au sénat, pour le cas de mise en jugement.

Article 160.

Les séances de chacune des deux chambres seront ouvertes et levées par le président ou le Maréchal.

Article 161.

Chaque séance sera précédée d'un appel nominal des membres présens.

Artykuł 162.

Posiedzenie zagaioném bydź nie może, ieżeli przynaymniey połowa członków izbę składaiących, przytomnemi nie są.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

O zamknięciu Seymu.

Artykuł 163.

W dzień przez Króla na zamknięcie seymu oznaczony, izba senatorska za danym sobie na to od Króla rozkazem, wezwie tym samym sposobem, iak przy otwarciu seymu, izbę poselską do połączenia się.

Artykuł 164.

Prezes senatu i Marszałek izby poselskiey mogą na tém posiedzeniu, za danem sobie od Króla pozwoleniem, zdać mu sprawę o czynnościach seymowych.

Artykuł 165.

Skoro zamknięcie seymu zostanie ogłoszone, bądź przez samego Króla, bądź w zabranym od tronu przez członka rady stanu głosie, obiedwie izby natychmiast rozeyść się powinny.

Artykuł 166.

Wszelkie akta i papiery tyczące się czynności izby poselskiey, złożone będą w archivum senatu.

A r t i c l e 162.

La séance ne pourra être ouverte si la moitié au moins des membres qui la composent, n'est présente.

CHAPITRE V.

De la clôture de la diète.

A r t i c l e 163.

Au jour fixé par le Roi pour la clôture de la diéte, la chambre des sénateurs engagera par ordre du Roi, la chambre des nonces à se reunir à elle, de la même manière qu'à l'ouverture de la diète.

A r t i c l e 164.

Le président du sénat et le Maréchal de la chambre des nonces pourront à cette séance, avec l'agrément du Roi, lui rendre compte des travaux de la diète.

A r t i c l e 165.

Dès que la clôture de la diète aura été déclarée, soit par le Roi lui-même, soit par l'organe d'un membre du conseil d'état à qui le Roi aura accordé la parole, les deux chambres doivent se séparer immédiatement.

A r t i c l e 166.

Tous les actes et papiers relatifs aux travaux de la chambre des nonces, seront déposés aux archives du sénat.

Artykuł 167.

W przypadku rozwiązania izby poselskiéy, przez postanowienie Królewskie przeczytać się iéy maiące przez członka rady tym końcem wyznaczonego, izba ta natychmiast rozeyść się powinna.

Dan w Pałacu Naszym Królewskim w Warszawie dnia $\frac{\text{19. Listopada}}{\text{1. Grudnia}}$ 1815 roku.

(podpisano) ALEXANDER.
przez Cesarza i Króla.

Minister Sekretarz Stanu Ig: Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem
(L.S.) Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig: Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem
Radzca Sekretarz Stanu Generał Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem.
Minister Sprawiedliwości
Wawrzecki.

Dzień ogłoszenia d. 10 Maia 1816 Roku

Article 167.

Au cas où la chambre des nonces serait dissoute par un décret du Roi, dont lecture lui sera faite par un membre du conseil d'état désigné à cet effet, elle doit se séparer immédiatement.

Donné en Notre Château Royal de Varsovie le $\frac{\text{19 Novembre}}{\text{1 Décembre}}$ 1815.

(Signé) ALEXANDRE.
przez Cesarza i Króla.

Minister Sekretarz Stanu Ig: SOBOLEWSKI.

Zgodno z oryginałem
(L.S.) Minister Sekretarz Stanu
(podp:) Ig: SOBOLEWSKI.

Zgodno z oryginałem
Radzca Sekretarz Stanu Generał Brygady
(podp: KOSSECKI.

Zgodno z Wypisem.
Minister Sprawiedliwości
WAWRZECKI.

Dzień ogłoszenia d. 10 Maia 1816 Roku.